marin sorescu

«Fundamental, Marin Sorescu are o capacitate excepţională de a surprinde fantasticul lucrurilor umile şi latura imensă a temelor comune. Este entuziast şi beat de univers, copilăros, sensibil şi plin de gînduri pînă la marginea spaimei de ineditul existenţei, romantic în accepţia largă a cuvîntului. Cîte un poem e doar un strigăt de admiraţie în faţa sublimităţii, în altele se strecoară deodată witz-ul, maliţia, fantastică şi ea. Mulţi tineri poeţi azi încearcă să deplaseze termenii metaforei, mergînd pînă la paradoxal (metoda pluteşte în aer în toată poezia universală şi produce, fără a ieşi din limbajul inteligibil, efecte considerabile). Marin Sorescu (...) uzează de un procedeu simplu, care însă nu este îngăduit decît talentului spontan. El găseşte un punct de vedere, care n-a trecut altuia prin minte, aşază oul ca şi Columb, spărgînd coaja în partea sferoidală şi apoi găsindu-şi o stabilitate vorbeşte în chipul cel mai simplu. Perspectiva insolită devine un regim normal.»

G. CĂLINESCU

editura minerva

Lei 8

1186

marin sorescu

marin sorescu

drumul

Ilustrația copertei : Reproducere după o tapiserie de *Ion Nicodim*

marin sorescu

drumul

PREFAȚĂ DE MIRCEA SCARLAT
NOTĂ BIOBIBLIOGRAFICĂ DE VIRGINIA SORESCU

BIBLIOTECA PENTRU TOȚI ● 1984
EDITURA MINERVA ● BUCUREȘTI

PREFAȚĂ

Există poeți care *slujesc* poezia și alții care *se slujesc* de ea ; Marin Sorescu face parte, în mod cert, din prima categorie. Deși cochetează tot mai des — și mai fecund — cu alte forme de manifestare literară (teatru, eseu, proză, pamflet), el slujește constant lirica, dinamizînd-o și apărînd-o de clișee. Este un pașnic dinamitard, făcînd parte din familia poeților insolenți și incomozi, pururi necesari pentru că se opun academizării formulelor de succes, apărînd astfel poezia de îmbătrînire și gîndirea estetică de sclerozare.

Cînd, în urmă cu două decenii, apărea poezia sorescianǎ (într-un climat poetic dominat de clișee și de manifestări pe care, dacă nu le-am uitat încă, le-am situat într-o oricînd posibilă antologie a umorului involuntar), impresia de noutate pe care o crea era mult mai pronunțată decît astăzi, cînd poezia a fost reașezată în făgașurile ei firești. Din perspectiva timpului, sînt înclinat să cred că ilogica supralicitare a unui A. Toma era necesară pentru apariția (și — mai ales — pentru impunerea) creatorilor de factura lui Marin Sorescu. O erezie de tipul celei soresciene plutea, practic, în aer, fiind chiar așteptată cu nerăbdare, în ciuda faptului că nu i se puteau prevedea manifestările concrete. Primirea entuziastă de care a avut parte se datorează tocmai faptului că ivirea ei era dorită. Poeziile îi erau comentate chiar înainte de reunirea în volum, iar ar-

ticolul[1] publicat de G. Călinescu în toamna lui '64 constituia o validare. Salutat de critică, invidiat de (unii) confrați și adulat de public, Marin Sorescu debuta cu un volum de parodii (titlul ales era o replică la cel al unei cărți care, atunci tradusă, era în mare vogă la noi : *Singur printre dușmani),* făcînd astfel și mai vizibil caracterul de erezie al operei lui. Om al momentului, Marin Sorescu a intuit necesitatea ereziei artistice în acea perioadă și *a fost* eretic în mod consecvent și creator. Acțiunea lui a fost nu doar strict estetică, ci și una de „salubritate" literară, de „asanare", avînd un efect pe care un studiu de sociologie s-ar cuveni să-l analizeze...

Momentul „erupției" trecînd, putem să nuanțăm gradul de noutate (reală, deși nu absolută) al poeziei sorescienе. Dezvoltarea nefirească a literaturii în perioada dogmatismului a făcut ca insolitul poeziei sale să pară absolut. În fond, Marin Sorescu nu făcea decît să se înscrie într-una din direcțiile fundamentale ale poeziei moderne.

S-a spus pe bună dreptate că meritul esențial al generației de poeți „lansați" după 1960 l-a constituit reînnodarea cu marea tradiție literară autohtonă, după o perioadă în care lectura unui volum de Ion Barbu sau Lucian Blaga constituia o aventură nu numai spirituală. Descoperirea tradiției poetice românești (marii poeți tocmai începeau să fie reeditați în deceniul al șaptelea) însemna, în același timp, reînscrierea creatoare în tendințele majore ale poeziei europene. Pentru o mai justă situare a poeziei sorescienе, o paranteză se impune :

Poezia modernă are două structuri, nu una, cum apare (exemplar descrisă, dar ignorînd-o pe cealaltă) în celebra carte a lui Hugo Friedrich *(Structura liricii moderne).* Cea analizată de el, anticipată încă din secolul al XVIII-lea, își are punctul nodal în opera lui Baudelaire. Dar există o a doua structură, la fel de importantă, a poeziei moderne, ce pleacă de la Walt Whitman. Sînt structuri complementare, presupunîndu-se și in-

[1] G. Călinescu, *Un tînăr poet,* în *Contemporanul,* 23 oct. 1964.

citîndu-se reciproc. Fără cea de-a doua cale, imaginea despre poezia modernă ar fi mult falsificată ; căci aici se încadrează „inventarele", „prozaismul" poetic, altfel spus : tocmai ceea ce a adus realmente nou poezia secolului nostru !

Baudelaire inaugurează direcţia ce lărgeşte sfera poeticului prin „poetizare" (a „urîtului" chiar) — Mallarmé, Rimbaud, Valéry ş.a. — în timp ce Whitman se află la originea direcţiei vitaliste, depoetizante (Ernst Stadler, poezie „prozaică", discursivitate şocantă, „inventare", cultivarea arbitrariului ş.a.m.d.), în care se înscrie Marin Sorescu ; viaţa este preferată artei, vitalismul atenuînd estetismul, fără a se renunţa — evident — la o estetică. Direcţia ce descinde din Baudelaire îşi scoate în stradă instrumentarul, cealaltă şi-l ascunde cu grijă ; în prima artificiul este frapant (expus cu oarecare orgoliu de iniţiat chiar), în a doua apare artificiul evitării artificialului. Tendinţa artistică este mai generală, nereducîndu-se la domeniul poeziei ; astfel s-a ajuns, în plastică, la operele lui Marcel Duchamp şi la cunoscutele *„objets trouvés"*, toate contribuind la cristalizarea şi impunerea orientării antiestetizante, definitorie pentru arta vremii noastre. Închizînd paranteza menită a reliefa modernitatea de substanţă a poeziei soresciene, să revenim asupra locului pe care autorul îl ocupă în cadrul culturii româneşti.

Impus tocmai în perioada în care se cristaliza la noi climatul de antidogmatism (cristalizare la care şi poetul a participat activ !), Marin Sorescu a rămas, pînă astăzi, un exponent al antidogmatismului ; natura lui de insurgent îl predispunea, dealtfel, la aceasta. Spărgînd tiparele existente (pe care nu le ignoră, de vreme ce face eforturi constante de a le dovedi caducitatea şi ridicolul), Marin Sorescu a contribuit la modernizarea rapidă a poeziei noastre postbelice.

Ceea ce-l defineşte pe acest artist este vocaţia insurgenţei. În ciuda diversităţii experimentelor sale artistice (săvîrşite nu numai în domeniul poeziei), o calitate rămâne constantă în scrisul lui Marin Sorescu : ostentaţia. Ea îi este, dealtfel, expresia temperamentală şi literară specifică. Nu putem neglija

faptul că este vorba de un atribut de modernitate. Căci, se știe, în literatura modernă, motivele literare se asociază spontan cu tratarea lor anterioară, creația propriu-zisă fiind secondată de umbra ei : conștiința critică. Cele mai multe dintre poemele lui Marin Sorescu obiectivează în același timp o atitudine lirică și o meditație asupra condiției poeziei, aspectul programatic fiind adesea vizibil, ca și cel experimental.

Aceasta explică de ce referentul livresc este o prezență tutelară în poezia soresciană. Se face aluzie de preferință la cele mai cunoscute opere de artă, la miturile fundamentale sau la sistemele filosofice, dîndu-se întotdeauna o replică (interpretare) surprinzătoare. Cu cît referentul este mai cunoscut (și, prin aceasta, previzibilitatea sporită), surpriza rezultată din răsturnarea raportului așteptat este mai mare. Exemplele sînt numeroase și e suficient să amintim — la întîmplare — „metamorfozarea" lui *Don Juan* (în volumul *Tușiți)*, sau persiflarea mitului homeric în poemul *Ulise* (din volumul *Norii)*. Foarte frecvente sînt aluziile biblice și cele la clasicii literaturii universale ; latura parodică a operei sale este, pe cît de vastă, pe atît de subtilă ; căci parodia cea mai rafinată este recognoscibilă fără ca cititorului să i se indice autorul parodiat.

Literar, Marin Sorescu se manifestă aproape mereu *à rebours ;* el este un tip insolit de alexandrin (conștient de apăsarea inevitabilă a culturii existente), căruia îi trebuie un element motor, o manifestare culturală anterioară față de care să ia atitudine (nu altfel procedase Ion Barbu în *Poezia leneșe)*. Parodiile din primul volum erau manifestarea cea mai „inocentă", ele ilustrînd, didactic aproape, voluptatea poetului de a crea în răspăr. Ceea ce nu presupune în chip necesar ironia ! Poemul *Nevermore* este dovada cea mai concludentă în această privință.

Impresia pe care o creează textele sorescienе este că autorul lor nu vînează momentul privilegiat al „inspirației", ci modelul de luat în răspăr. Muza lui este existentul cultural, suma de prejudecăți existente, rutina ; el imaginează noul ca replică (nu neapărat ironică) la ceva existent și, fascinat de magia

insolitului, caută interdicțiile spre a nu le respecta și canoanele pentru a se abate de la ele.

Secole de-a rîndul poezia a fost înțeleasă ca exercițiu retoric și — cum excesele provoacă exagerări în sens contrar — era normal să se ajungă la atitudini opuse, vizînd „depoetizarea" (de fapt : deretorizarea) liricii. Marin Sorescu ar putea spune, ca Verlaine : *„Prends l'éloquence et tords-lui son cou !*[1]; numai că e mai consecvent principiului enunțat, nerostindu-l în versuri ritmate și rimate... Poeziile lui sînt antiretorice ; ca și la Petre Stoica, prozaismul este deliberat, situîndu-i pe autori la antipodul „grațioșilor" tip Emil Brumaru sau Șerban Foarță.

Marin Sorescu este unul dintre scriitorii români cu cea mai constantă atitudine anticalofilă ; este mai radical în această privință decît Camil Petrescu însuși ! Experimentul din *La lilieci* și neîncrederea-i în ritm și rimă se explică tot prin această atitudine definitorie.

Manifestîndu-se întotdeauna polemic, este riscant să vorbim, în cazul acestui autor, despre ***modéle literare,*** în accepțiunea consacrată a sintagmei. Îi înțeleg iritarea în fața celor ce-l fac „dependent" de poezia străină și sînt convins că A. Toma și Eugen Frunză l-au influențat mai mult decît Paul Eluard sau Jacques Prévert, din simplul motiv că numai maniera primilor doi îl irita...

În cazul unei creații cu un atît de pronunțat caracter polemic, sîntem datori să analizăm modul în care are loc (dacă are) *autonomizarea replicii.* Vorbind despre natura polemică a poeziei soresciene, nu putem face abstracție de volumul de debut *(Singur printre poeți),* chiar dacă autorul nu a introdus piese din el în antologii. Că Marin Sorescu a scris parodii nu este o întîmplare : și nici explicația prin simplul joc sau printr-o „pregătire" în vederea abordării literaturii „serioase" (ca și cînd și-ar fi propus o acordare a instrumentelor înainte de a apare la rampă) nu este suficientă. Parodia explicită (pe cea implicită continuă să o practice și astăzi) este faza incipientă a modului în care Marin

---

[1] „Sucește gîtul elocinței !" (trad. C. D. Zeletin).

Sorescu înțelege actul artistic ; este, cu alte cuvinte, prima lui formă de expresie personală, constituind un prolog ideal al operei acestui insurgent.

Putem afirma acum, la două decenii de la debutul poetului, că nu se putea un început mai organic, mai firesc, în devenirea lui artistică, decît parodiile Parodia explicită reprezintă copilăria acestui insurgent înnăscut și tocmai de aceea, maturizîndu-se, a abandonat-o fără nostalgii, care vor apărea, poate, la bătrînețe, așa cum se întîmplă cu jucăriile uitate în pod și regăsite, aureolate de nimbul amintirii, peste decenii. Parodiile acestea nu sînt deci exerciții, ci o formă elementară de manifestare tipic soresciană. Este datoria criticii să scoată parodiile din locul periferic în care au fost plasate. Căci ele subliniază organicitatea devenirii artistice a autorului lor, anticipînd deopotrivă propensiunea spre ludic și preferința pentru creația *à rebours*.

Parodia nu presupune exclusiv ironia, ci în primul rînd un mijloc eficient de a te detașa de o convenție, asumîndu-ți-o. Căci poetul nu și-a propus, de pildă, să-l ironizeze pe Macedonski, în parodierea căruia văd „actul de naștere" al poeziei soresciene. Există în finalul replicii la *Noaptea de octombrie* acel pasaj cutremurător, de un patetism de care Marin Sorescu este capabil, dar pe care și-l permite doar în parodie, reprimîndu-și-l cu atenție în celelalte poeme : „Ca un nebun atuncea am izbucnit în rîs. / Un rîs ciudat, demonic, un rîs ca-n alte sfere, / Că miile de tomuri cădeau din etajere / Și geamurile toate vibrau precum un clopot. / Se adunase lumea și eu rîdeam în hohot. / Rîdeam de mine însumi, de viața-mi scursă-n van, / Rîdeam că am scris versuri, că nu am fost băcan, / Sau negustor, sau popă, sau mare amiral... / Rîdeam de mine însumi, rîdeam, în general, / De toți acei lunatici, flămînzi și trențuroși / Ce cumpără hîrtie și mor tuberculoși, / Crezînd că după moarte posteritatea dreaptă / O să-i cinstească veacuri de-a rîndul pentru faptă." *Acesta* este rîsul tipic sorescian : un rîs ce nu presupune automat amuzamentul, ci atrage atenția asupra unor lucruri extrem de grave, uneori chiar tragice. Vocea lirică rîde *în hohot ;* să nu uităm că se și plînge în hohot... Mimînd un rîs

demonic, poetul vituperează împotriva unor stări de lucruri scriind, astfel, poezia civică. Dar ea este, înainte de toate, poezie. Textul clocotește de ură, fiind poezie de factură parodică, dar poezie *lirică!* Este curios cît de repede a fost uitată (sau doar neglijată ?) observația călinesciană din finalul articolului citat : Marin Sorescu nu este un „parodist“ în înțelesul curent al cuvîntului, ci un „fantast“. În parodie, artistul a găsit prima cale de manifestare a atitudinii lui structural polemice. Faptul că n-a insistat confirmă intuiția călinesciană.

Ajungînd în acest punct al discuției, se cuvine să reinterpretăm aprecierea curentă potrivit căreia Marin Sorescu ar fi, înainte de toate, un ironist. El rîde pentru că nu-și permite să înjure și să plîngă. Nu rîde spre a descreți frunțile, ci spre a ne pune pe gînduri ! De aceea am considerat reprezentativă pentru activitatea-i de parodiator replica la Macedonski. În volumul *Tinerețea lui Don Quijote* figurează un text *(Darul)* ce poate oferi „cheia“ înțelegerii ironiei soresciene. Specialistul care colindă muzeele lumii, „umplîndu-le de ridicol“ prin dovedirea faptului că expuneau cópii, și nu originalele tablourilor, este un personaj emblematic pentru întreaga creație soresciană. Redus la pretextul epic, poemul ar deveni o „poantă“ banală și poate cel mult teribilismul ar atrage atenția unor cititori. Tema adîncă a poemului ține însă de sfera tragicului, implicațiile fiind extrem de profunde. Dovedirea falsității unui etalon este de un tragism comparabil cu pierderea unei credințe ; lupa demascatoare este aici instrumentul științei (progresului) sau, poate, al diavolului ; oricum, acțiunea ei — pozitivă, în fond ! — este pustiitoare. Însingurarea deplină a celui capabil a sesiza falsitatea lucrurilor marchează apogeul tragediei ; lipsa unei ieșiri din impas dovedește clar (salvarea lipsind cu desăvîrșire) că nu putem vorbi de comic. „Scenariul“ este, poate, comic (sau ar putea fi receptat ca atare) ; substanța poemului e însă tragică. Tulburător, textul este grăitor în privința modului în care simplitatea (aparentă) poate face casă bună cu gravitatea și cu profunzimea.

Merită amintită, în acest context, afirmaţia autorului, făcută în prefaţa la ediţia a doua a parodiilor: „Nu am intenţionat şi nu m-am obosit niciodată să fac lumea să rîdă. Cu atît mai puţin am căutat să stîrnesc rîsul pe seama poeziei. Poezia a fost pentru mine întotdeauna ceva foarte înalt, aproape sfînt." Cauza principală care a dus la echivalarea aproape automată a poeziei sorescienе cu ironia este faptul că, neputînd suporta clişeele, le-a luat mereu în răspăr. Preferinţele poetului merg însă spre grotesc, nu spre comic (cum s-a crezut, greşit, multă vreme, dat fiind că autorul debutase cu parodii).

Insistîndu-se excesiv asupra caracterului polemic al operei sale şi asupra aspectelor ironice ale acesteia, imaginea globală a creaţiei poetice sorescienе a fost involuntar falsificată. S-a ignorat, de exemplu, faptul esenţial că Marin Sorescu a cultivat cu insistenţă *elogiul*, chiar dacă l-a ascuns sub masca persiflării, uneori. Poemul *Trebuiau să poarte un nume* este ilustrativ în acest sens, ca şi *Muzeul satului* sau *Ctitorie*. Prin atari texte (şi prin altele; un foarte frumos elogiu adus actului de a scrie găsim în *Scribul)*, Marin Sorescu se dovedeşte cel mai subtil autor de elogii din poezia noastră contemporană. El este cu atît mai original cu cît elogiază ignorînd mijloacele tradiţionale ale laudei.

Ostentaţia nu este la Marin Sorescu exclusiv temperamentală, ci şi truc literar de evitare a confesiunii directe; prin aceasta, el se încadrează într-o direcţie urmărită programatic în poezia modernă, în care economiei de mijloace retorice i se asociază economia de sentimente exprimate. Marin Sorescu scrie sub imperiul lucidităţii, nu al „inspiraţiei"; ceea ce nu înseamnă că spontaneitatea lipseşte! Ea este inteligent exploatată, estomparea sa fiind voită.

Emoţia este privită ca intolerabilă slăbiciune de acest autor stăpînit, totuşi, de afectivitate (greu reprimată). Într-un poem din volumul *Astfel* el asociază emoţia cu o infirmitate: „de aceea mă emoţionez şi mă bîlbîi" *(Ameţeala)*. Cinismul aparent nu este decît un truc artistic inteligent; dacă lucrul era evident şi în volumele *Poeme (Retroversiune, Reminiscenţe), Moartea*

ceasului (Un acoperiș, Singur) și chiar *Singur printre poeți (Al. Macedonski — Noaptea de octombrie)*, culegerea din 1968 *(Tinerețea lui Don Quijote)* lasă să se întrevadă mult mai clar sensibilitatea poetului. Volumul îi arată cititorului că acest autor ce face eforturi atît de mari să pară detașat, pînă la cinism, iubește totuși visele *(Visăm și noi)*, este sensibil și chiar tandru, capabil de o candoare seducătoare în texte precum *Jucării*. Nu la sensibilitate s-a renunțat, ci la modalitatea consacrată de manifestare a ei în poezie.

Definitoriu pentru modalitatea soresciană de exprimare a sensibilității îmi pare poemul *Cine*, unde ideea că nu ne autoînțelegem îndeajuns („Să cercetăm bine / Cine se ascunde sub noi, / Să fim foarte atenți / Pe cine numim / Eu.") este „plasată" cu scopul de a scoate în evidență — cu pronunțat regret — convenționalismul vieții cotidiene: „Îndesați cu genunchiul / Sub niște măști, / Atît de convenționale, / Rîsul, plînsul, iubirea, /Ne căznim, stîngaci, / Să fim familiari cu noi. // Poate chiar reușim / În unele momente, / Dar ne speriem grozav / Cînd ne auzim glasul."

Finalul sugerează o extrem de interesantă autodefinire, pentru că Marin Sorescu „se sperie", la propriu, cînd glasu-i adînc este lăsat să se audă pur, neacoperit de platoșa liniștitoare a detașării. Teama de ridicol îl face să fie cu prea multă insistență ironic. Marin Sorescu se teme de exprimarea nudă a emoției precum asceții de ispitele lumești. Dar persiflarea convențiilor vieții cotidiene nu se face pentru a rîde, ci pentru a le ucide; nu e veselie aici, ci, mai degrabă, ciudă! O tristețe sinceră, provocată de „pervertirea" marilor sentimente. Într-un poem *(Nu ne mirăm)*, artistul deplînge atrofierea sentimentelor: „E un zgomot de mașini, / Temperatura omenirii scade, / Sentimentele tind către zero, / Noi nu ne mirăm de nimic, / Sîntem în continuu progres." Nu mai este aici ironie, ci constatare tristă, ce se vrea un semnal de alarmă. Și dacă vrem să raportăm totuși un atare text (în care se „constată" reducerea la jumătate a temperaturii corpului omenesc) la umor, o putem face

doar la ceea ce s-a numit „umor negru". În aceeași sferă se înscrie poemul *Exigență,* în al cărui final se vorbește despre extirparea senzorilor și despre diminuarea conștientă a activității nervoase. Este puțin probabil că artistul s-a gîndit în momentul scrierii poemului la ideea rimbaldiană a exacerbării percepției senzoriale, dar raportarea la celebra scrisoare către Paul Demeny îmi pare profitabilă întru reliefarea noutății atitudinii propuse de poetul nostru.

Rimbaud era convins că poetul nu se naște, ci „*devine* vizionar" prin „dereglarea îndelungată" nelimitată, rațională a tuturor simțurilor" ; este, zicea Rimbaud, „inefabila tortură" care, conducîndu-l spre necunoscut, face din poet „supremul Savant". Pentru Marin Sorescu, sfera necunoscutului s-a extins, incluzînd și replicile la cunoscut ; vizionarismul său, atît de diferit de cel rimbaldian, este expresia unei alte vîrste culturale. Grija cea mai mare nu mai este să-și exacerbeze percepția senzorială, ci să-și supravegheze emoțiile și, mai ales, expresia lor. Reîntîlnim idealul barbian al temperării emoției prin intelect. Artistul vorbește, dealtfel, într-un poem *(Harta),* despre „insula de foc" ce este inima, radical deosebită de „partea cea mai uscată" : fruntea. În volumul *Moartea ceasului* își manifestase regretul că poezia nu poate ascunde, totuși, afectivitatea : „Mi-e urît în cămașa asta / De litere / Prin care îmi ies ușor / Respirația și bătăile inimii." *(Singur).*

Ideea salvării sentimentelor apare în poemul *Atlantida.* În volumele ***Tușiți, Suflete, bun la toate*** și ***Astfel*** se înmulțesc referirile la atrofierea sensibilității în atît de agitata epocă modernă („—Pe ce treaptă de civilizație / Ne aflăm ? / — În epoca pietrei șlefuite, / Întrucît singura piatră șlefuită / Care se găsise, / Inima, / A fost pierdută." ; *La lecție),* fără a se cădea vreodată în paseism sau în desueta atitudine anticitadină.

Reîntoarcerea la sensibilitate este exprimată în elogiul sugerat în titlul volumului din 1972 : „O, suflete bun la toate ! / ... / Poate că abuzăm de tine / Folosindu-te ca pe o perie / Ca pe un burete / Ca pe o stea / Ca pe un telescop, / Ca pe o cîrpă." *(Suflete, bun la toate).*

Cum vedem, poetul acesta afișînd o superioară detașare de trăirile curente crede în perenitatea marilor sentimente și ceea ce urmărește este doar înnoirea *expresiei* lor. Cea mai bună dovadă este oferită în poemul *Precauție;* autorul se autodefinește aici, arătînd că „insensibilitatea" lui este o mască deliberată, o armură pe care și-a confecționat-o în mod conștient.

Dar ce se ascunde sub această adevărată „platoșă" ? O tulburătoare spaimă provocată de însingurarea omului modern, rupt din relația tradițională cu lumea și cu natura. Nu întîmplător, în același definitoriu volum *Tinerețea lui Don Quijote*, mediul înconjurător îl constituie nimicul *(Exigență)*, golul *(Echilibru)* sau pustiul *(Vine* și *Darul)*. Provocatoare de spaimă incurabilă *(Pieton)*, însingurarea duce la înstrăinarea de sine, sugerată în des citatul text intitulat *Cine*.

Această temă lirică avea să ducă la dezvoltarea unei laturi existente de la început în opera soresciană. Simptomatică pentru viziunea poetului era, în volumul *Moartea ceasului*, imaginea „oamenilor mecanici", a robotului în care tinde să se transforme omul căruia i se atrofiază, continuu, sensibilitatea *(Roboții)*. Aceeași dezumanizare alarmantă este sugerată, cu alte mijloace, în poemul intitulat *Viziune* („Străzile erau întesate de lume...").

În prefața unui volum care, într-un fel, reprezintă și o „restituire" de istorie literară, nu putem să evităm o cît de rapidă trecere în revistă a cărților aici antologate.

Culegerea care l-a impus rapid în conștiința publicului pe Marin Sorescu este cea de *Poeme*, imprimată în 1965. Într-o vreme în care „steaua" lui A. Toma nu apusese definitiv, insolența acestui tînăr ce spunea lucrurilor pe nume era cuceritoare. S-a întîmplat lucrul curios ca naturalețea să provoace... surpriza. După atîția ani de retorică obositoare și previzibilă, nu putea să treacă neobservat acest ton: „Am zărit lumină pe pămînt, / Și m-am născut și eu / Să văd ce mai faceți. // Sănătoși ? Voinici ? / Cum o mai duceți cu fericirea ? // Mulțumesc, nu-mi răspundeți. / Nu am timp de răspunsuri, / Abia dacă am timp

să pun întrebări.“ *(Am zărit lumină...)*. Ultimele trei versuri ar putea fi folosite drept motto al unui studiu dedicat operei acestui insurgent. Să notăm și faptul — nu lipsit de importanță în privința modernității poeziei sorescien — că viziunea aceasta detașat-ironică ne-o evocă pe cea a graficianului Jean Effel.

Este știut că efectul ostentației este mai eficient cînd se iau în răspăr temele cele mai curente ale poeziei dintr-o epocă. Sorescu inaugura un mod — foarte curajos, pe atunci ! — de a trata în versuri istoria (din păcate, inflația epigonilor a demonetizat uneori procedeele). Oricînd citabile într-o antologie de bună poezie patriotică sînt poemele precum *Bărbații*, *Muzeul satului*, *Ctitorie* și des amintitul *Trebuiau să poarte un nume*. Lirica patriotică a lui Marin Sorescu dădea lovitura de grație unei poezii patriotarde ce proliferase în maniera cunoscută a viețuitoarelor parazite.

Amintim aici frumosul epitaf, cuceritor prin simplitate, din *Ctitorie* : „Noi, Ion și Ioana, / Cu puterile noastre / Am durat acest sfînt / Copil / Întru veșnica pomenire / A acestui soare / Și-a acestui pămînt.“ Omul privit ca o ctitorie, pe un tărîm aflat mereu în calea năvălirilor pustiitoare, la marginea unor imperii puternice, sugerează un nou mod de a înțelege istoria ; tocmai această înțelegere face ca probele materiale ale trecerii noastre prin veac, oricît de umile, să fie înnobilate de prezența oamenilor care le-au făcut — în ciuda tuturor vicisitudinilor — să dureze. Noutatea este certă și, nu întîmplător, ea a făcut „școală“. *Muzeul satului* este textul reprezentativ din acest punct de vedere. Și găsim în finalul poemului o manifestare de patetism, surprinzătoare la un poet care, în aparență numai, se joacă scriind versuri : „Vizitatori, / Nu atingeți sărăcia și tristețea / Aflate-n muzeu / Sînt exponate originale / Ieșite din mîna, din sufletul și din rărunchii acestui popor / Într-o clipă de încordare și spontaneitate / Care a durat / 2000 de ani.“

Așa cum este înțeleasă istoria poporului român, ea se concentrează, întreagă, în spiritualitatea românească și — evident — în expresia plenară a acesteia : literatura națională. Rareori s-a

adus Poeziei un elogiu atît de mare ca în poemul *Trebuiau să poarte un nume*, unde se atribuie poetului național puterea de a sugera toată istoria și întreaga sensibilitate a unei seminții.

Antologică este și poezia *Shakespeare*, care a avut privilegiul de a fi analizată de G. Călinescu și pe care Alain Bosquet a tipărit-o în *Les cent plus beaux poémes du monde* (1979).

Volumul din anul următor *(Moartea ceasului*, 1966) contura mai clar trăsăturile definitorii ale poeziei lui Marin Sorescu, individualizînd-o deplin în spațiul liric al deceniului al șaptelea. Simptomatic pentru tehnica *à rebours* adoptată este un vers ironic („Așa cere tradiția") din finalul poemului *Meșterul Manole;* căci Marin Sorescu procedează întotdeauna așa cum *nu* cere tradiția. Surpriza este căutată, provocarea ei săvîrșindu-se prin evitarea previzibilului. Plăcerea de a persifla convenții înrădăcinate (precum cea de a zîmbi în fața aparatului de fotografiat) este luată în răspăr în poemul *Vînat.*

Ultimul text arată cît de nedrept ar fi să reducem materia volumului *Moartea ceasului* la o sumă de ironii și persiflări. „Mecanismul" constă în „demontarea" realului și încercarea de a recombina, în atelier, elementele disparate ale naturii. Demontarea vieții înseamnă însă moarte și autorul va sugera mai clar încă, în poemul *Pricina,* pierderea dureroasă a firescului existenței.

Unul din textele reprezentative din *Moartea ceasului* este *Vis.* Pe de o parte, pentru că tipic sorescianâ este aici ironia la adresa folosirii „din obișnuință" a unor teme poetice, a unor asocieri stereotipe ș.a.m.d. Pe de altă parte, nu poate trece neobservată dorința poetului de a „împăca" și oamenii și natura. Un poem complementar în această privință *(De rebus)* vom găsi în volumul publicat în 1968. Poetul vrea să „împace" oamenii, natura și lucrurile. Ne amintim că Baudelaire atrăsese atenția asupra „limbii" esoterice a Naturii, ale cărei *„confuses paroles"* ar fi dator să le surprindă poetul *(Correspondances).* Este sugestiv interesul lui Marin Sorescu pentru „limba lucrurilor", ce oferă o posibilitate de lărgire a domeniului poeziei.

În volumul din 1966, poetul acesta ce fusese luat drept autor comic obiectivează o terifiană imaginație, în poeme conținînd viziuni cutremurătoare. Cea mai impresionantă este, fără îndoială, *Gura racului*, care ar merita citată integral dacă nu ar figura în corpul volumului de față.

Într-un alt poem *(Perseverare)* este sugerată ideea că am venit prea tîrziu, într-o vreme lipsită de mistuirea creatoare din epoca începutului : „Voi trece pe lîngă fum / Pînă cînd fumul de rușine, / Va deveni iar flacăra / De la început." Antologice sînt, în culegerea amintită, și cele două texte intitulate *Viziune* (începutul primului poem amintește procedeul lui Robert Desnos din *Le Pélican)*.

Volumul *Tinerețea lui Don Quijote* (1968) a marcat momentul terminării unei perioade de fecunde căutări. Asemenea unui fluviu ieșit dintre munți, tăindu-și maiestuos o cale sigură în cîmpie, Marin Sorescu a atins un nivel ce i-a permis o creație mai calmă, lipsită de surprize. Este perioada în care, stăpîn pe mijloacele sale, artistul își exploatează plenar descoperirile, impunîndu-și vocea lirică (poate și atracția teatrului l-a făcut să renunțe, temporar, la experimente în domeniul poeziei lirice).

Expresia acestei perioade de fructificare „pînă la capăt" a modalității lirice care, atunci, îl definise deja, o găsim în volumul *Tinerețea lui Don Quijote* și în alte trei care i-au urmat : *Tușiți* (1970), *Suflete, bun la toate* (1972), *Astfel* (1973). Sînt culegeri în care autorul nu și-a propus schimbări esențiale (dar volume ce confirmă vocația poetului, definindu-i mai pregnant originaltatea și locul în poezia contemporană). În ele, motivul *cărții* apare cu o frecvență mai mare ; reprezentativ este poemul *Alergătorul*, din volumul *Tușiți*. Același stil parabolic îl întîlnim în *Simetrie*, unul din cele mai bune texte din întreaga culegere.

În volumul *Suflete, bun la toate*, revoluția săvîrșită de artist în poezia română contemporană este sugerată, în cunoscutu-i stil parabolic, într-un text căruia a refuzat să-i dea titlu (versul inaugural : „Ca și cînd m-am jucat...") Ironie ? Sarcasm ? Greu de răspuns. Un lucru este cert, însă : autorul este perfect conștient de locul de excepție pe care-l ocupă în cadrul liricii

de astăzi și asta explică, în parte, aversiunea lui declarată față de critica literară (o sugerase încă din poemul *Shakespeare)*.

În volumul *Astfel* sînt ușor observabile alte confirmări ale vocației poetului, binevenite spre a „rotunji" o perioadă de creație. Merită amintită lirica patriotică din textul ce dă și titlul volumului *(Astfel)*, poemul *Amețeala* (unde este repetată încrederea sinceră în logos : Cicero, Demostene, Cato „aveau ceva măreț și credeau în cuvînt") și memorabilul *Nevermore*.

Fiind vorba de o perioadă esențială de creație, este cazul să-i marcăm ipoteticele pietre de hotar. Cronologia strictă o vor stabili poate, cîndva, cei dedați cu atari îndeletniciri. Reperele ideale (și, oricum, operaționale în analiza operei) îmi par replica la Macedonski (din *Singur printre poeți)* și cea la Edgar Poe (din *Astfel)*. La interval de aproape un deceniu, două replici la poeme arhicunoscute sînt în măsură a defini originalitatea unui artist. Departe de a-i îngrădi originalitatea, raportarea permanentă la existentul cultural i-a incitat fantezia și l-a obligat să caute în permanență insolitul. Opera lui se încadrează în ceea ce Ion Barbu numea, în 1959, „creația literară critică", opusă „stadiului naiv al creației literare nereflexive" *(Direcții de cercetare în matematicile contemporane)*.

Dar iată că scriitorul în opera căruia referentul livresc era o prezență tutelară oferă, în 1973, un volum menit a șoca atît publicul larg cît și critica : *La lilieci*. Cum vedem, poetul nu a acceptat prea mult „cantonarea" în modalitatea lirică ce-l impusese (și pe care n-a abandonat-o definitiv), propunînd o alta, de frapantă noutate. După ce experimentele-i cele mai îndrăznețe le făcuse, de cîțiva ani buni, în teatru, iată că poezia redevine „creuzetul" ales pentru găsirea unei noi înțelegeri a literaturii. Anticipări ale noii modalități literare existau și în celelalte cărți ale autorului (poemul *Halebarda* este un exepmlu), poezia scrisă de Marin Sorescu după 1973 nefiind decît dezvoltarea cu precădere a unor latențe ce existau în scrisul său ; este vorba de o radicalizare, nu de o schimbare la față.

Anul 1973 marchează *radicalizarea atitudinii anticalofile* a scriitorului, atitudine a cărei expresie relevantă este *La lilieci*.

Aici, Marin Sorescu a inclus poeme din care să nu poți cita un vers „frumos“ în accepțiunea tradițională. Totuși ar fi abuziv să vorbim despre o „estetică a urîtului“ ; mai adecvată îmi pare observația că e vorba de tatonarea unui *alt fel de expresivitate*. Se tinde spre o lărgire a domeniului poeticului, atingîndu-se, fără doar și poate, una din limitele acestuia. Sînt selectate cuvintele cele mai „dure“ (un text intitulîndu-se *Buduroi),* ceea ce discreditează implicit prejudecata „nobleței“ unor cuvinte sau imagini. Este o „democratizare“ totală a limbajului poetic și a „strategiei“ retorice, ceea ce are drept rezultat revigorarea unui atît de vechi gen literar.

Ciclul constituie un experiment extrem și, de aceea, irepetabil ; aici, poezia a fost adusă — conștient — într-un impas. S-a vorbit mult despre inserția „prozaicului“ în poezie ; nefiind om al jumătăților de măsură, Sorescu a mers pînă la limită, atingînd-o. Petre Stoica practica poezia „prozaică“ rămînînd însă în sfera lirismului ; la Marin Sorescu, deliricizarea este totală. Textele rezultate pot să nu ne placă, dar nu le putem nega interesul. Nici un botanist nu își reduce studiul la analizarea florilor frumos colorate...

Lirismul este ocolit cu atîta atenție încît această insolită replică la *Amintirile* lui Creangă [1] se vrea — și este ! — mai puțin lirică decît scrierea humuleșteanului. Poezia a mers așadar mai departe decît proza în evitarea a ceea ce era considerat, odinioară, domeniul privilegiat al poeziei : gingășia, sensibilitatea, duioșia. Petre Stoica se află în vîrsta lirică a poeziei, scriind admirabilul volum *Arheologie blîndă*. „Arheologia“ sorresciană din *La lilieci* este sarcastică ; „cioburile“ descoperite în adîncurile amintirii sînt reconstituite burlesc, prin umplerea golurilor cu un liant țipător, strident, șocînd mai mult decît albul din reconstituirile arheologilor de meserie.

De universul lui Petre Stoica amintesc, în primul volum al ciclului : litografia scorojită înrămată de *Nea Florea,* ieșirea la

---

[1] Raportarea aceasta a făcut-o, primul, Edgar Papu, în recenzia volumului *La lilieci,* vol .III *(Ramuri,* 15 ianuarie 1982).

poartă, duminica *(Lumea albă)* şi imaginea lui Marin Clanaristul *(Fanfara)*. Dar Marin Sorescu merge mult mai departe decît Petre Stoica ; în vol. II din *La lilieci* găsim poemul *Cine mai trece pe drum*, unde simpla enumerare este expresivă. Observăm aici că efecte eufonice (rare !) se obţin şi în lipsa rimei.

Cum era firesc, o atare revoluţionare a limbajului poeziei a întîmpinat rezistenţa înverşunată a comentatorilor care nu vor să treacă de stadiul atins de Minulescu, bunăoară. Dar receptarea celor trei cărţi ale ciclului a înregistrat cele mai variate atitudini, de la negarea totală de către Eugen Barbu pînă la premierea de către Academia Română.

În privinţa tehnicii scriitoriceşti, s-au propus îndreptăţite raportări la tradiţia autohtonă a lui Anton Pann şi la *Antologia orăşelului Spoon River* de Edgar Lee Masters[1]. Vădită este, în unele poeme, înrudirea cu Arghezi (cel din *Flori de mucigai)*; există în vol. II din *La lilieci* un text *(Procesul)* amintind îndeaproape tehnica argheziană din *Pui de găi...* Din aceeaşi carte amintim şi *Act de prezenţă*, bufonerie spirituală *à la* Jean Effel. Notabilă este şi imaginea inaugurală (a ciclului), cea a hîtrului care „arăta de cu toamnă opincile viitoare, pe spinarea porcului gras" *(Nea Florea)*.

Foarte sugestiv îmi pare textul *Craiova văzută din car* : „Craiova văzută din car e cel mai frumos oraş din lume, / Rămîn şi acum încremenit cînd mă gîndesc, îmi lasă gura apă. / Era şi primul oraş care-mi ieşea în cale, / Poate şi asta contează, *aveam retina proaspătă, fără gunoaie (s.m.)* / Şi i-am descoperit dintr-o dată întreaga strălucire." Am reprodus începutul poemului deoarece asta ne propune Sorescu în tot ciclul *La lilieci* : alungarea „gunoaielor" din privire, reîmprospătarea percepţiei.

Ciclul a fost elaborat şi publicat de-a lungul unui interval (I — 1973, II — 1977, III — 1980) în care întreaga creaţie poetică a lui Marin Sorescu a fost marcată de radicala experienţă amin-

---

1 Mircea Iorgulescu, *Ceara şi sigilіul*, Editura Cartea Românească, Bucureşti, 1982, p. 148.

tită. Rezultatele se văd în cele două volume de poezie de dragoste imprimate în acel interval: *Descîntoteca* (1976) și *Sărbători itinerante* (1978). Îndeosebi primul volum amintește mijloacele expresive din *La lilieci.* O „domolire“ a stridențelor găsim în volumul (superior din punct de vedere al realizării artistice) *Sărbători itinerante.* Culegerea are un pronunțat caracter experimental, autorul încercînd aici (ca și în *Descîntoteca)* deretorizarea eroticii. Conținînd lirică erotică, volumul obiectivează în același timp și o meditație asupra condiției acesteia în momentul literar în care a apărut. Volumul este programatic și tocmai prin aceasta definitoriu pentru autorul lui. Cred că poetul a ales intenționat poezia erotică pentru a-și ilustra experimentul, dat fiind că, în cadrul acestei poezii, confesiunea și retorica păreau de neînlăturat.

Marin Sorescu scrie o poezie programatic neconfesivă, lucrul fiind mai frapant în lirica erotică. Simțind totuși tentația obiectivării confesiunii, o „deturnează“ în epic, dramatic, prozaism sau bufonerie. Rezultatul este, ca și în *La lilieci,* o împrospătare a temei atît de vechi! Este vorba de o împrospătare deliberată, prin îndepărtarea petelor făcute de rugina rutinei literare.

Ar fi nedrept să vedem numai tentativa de înnoire (ceea ce n-ar fi deloc puțin, dar nici mult prea mult...) în acest volum, care conține poeme de certă durabilitate estetică. Atunci cînd replica se autonomizează deplin, rezultatele sînt remarcabile, ca în memorabilul *Bocet crăpat,* în care substratul eseistic este tratat liric. Oricînd citabile într-o antologie a liricii erotice românești sînt poemele *Așteptare, Îndepărtarea malurilor, Tava cu jeratec.*

Poeziile din volum sînt antiretorice („Simți cum se strecoară retorismul?“ — avertizează în *Ferigă),* ceea ce-l sperie pe autor fiind — paradoxal — tentația... clasicului: „Muzica e zgomot fără tine / (Vers de sonet, pune-l deoparte, / Ce vrei, nu mă pot dezbăra de tradiție așa cu una cu două, / E în mine un clasic, care mă îngînă“) *(Apus nr. 15)*; și în *Forțe în plus* atrăgea atenția, ironic, asupra prezenței unui „vers clasic“.

Rarele rime interioare sînt relevante pentru că sînt neaşteptate în contextul volumului. Într-un caz, apariţia (spontană, poate) a unui distih îl determină pe poet să se simtă dator a-i... motiva prezenţa: „Aşa că mai bine anonimi şi în pat / Decît anonimi în trecutul îndepărtat. / Rimează? Un pic, din cauza ta / Fac concesii formelor fixe, / Formelor tale fixe. / Gazeluri trebuie să-mi inspiri, / Sonete, glose rondeluri — / Să nu-mi mai vii cu inspiraţie / Vărsată." *(Tava cu jeratec).* Citind, într-o recenzie din *România literară* (nr. 18 / 1979), aceste versuri, anticipam că dacă versul alb se va impune definitiv şi dacă prozodia tradiţională va deveni tabù, Marin Sorescu va scrie sonete, glose, rondeluri. Şi iată că, la puţini ani după aceea, Marin Sorescu publică mai multe sonete în volumul *Fîntîni în mare* (1982)! Explicaţia nu stă, se înţelege, în „prezicerea" unui critic, ci în permanenta propensiune spre ludic a poetului; ea explică în mare măsură teribilismele şi ostentaţia insolentă. În multe poeme, artistul se joacă dezinvolt, dînd cu tifla clişeelor şi cultivînd cu voluptate polisemantismul. Spaima de gravitatea scorţoasă este evidentă şi lirismul se manifestă în prezenţa tiranică a unei atitudini subiective: ostentaţia.

Simpla lectură a textelor în care este folosită prozodia tradiţională *(In groapa cu cuvinte, Don Quijote şi Sancho Panza, Troia, Poveste, Fior de început)* indică modul foarte liber în care este preluată (nici nu putem fi întotdeauna siguri că este preluată cu adevărat) convenţia prozodică tradiţională. Rarele rime interioare sînt relevante pentru că sînt neaşteptate în contextul poeziei sorescienе, analizată de Vladimir Streinu drept unul din „cazurile extreme de verslibrism contemporan" [1]. În cel mai recent volum al autorului găsim acest poem, de certă factură ludică: „Mă dor genunchii, piept, rărunchi. / Văzută viaţa din ăst unghi / În loc de viaţă ai rărunchi / Şi-n loc de casă stai genunchi." *(Nor).* Un joc îmi pare, în creaţia sorescіană, şi supunerea la convenţiile prozodice tradiţionale. În domeniul

---

[1] Vladimir Streinu, *Versificaţia modernă,* E. P. L., Bucureşti, 1966, p. 269.

ludicului se înscriu și volumele conținînd versuri pentru copii ; aici, poetul folosește cu detașare ritmurile consacrate, pe care le întîlnim foarte rar în celelalte cărți ale sale.

Caracteristic pentru versurile soresciene destinate copiilor este volumul *O aripă și-un picior (Despre cum era să zbor)* (1970) ; în căutarea unor rime amuzante, poetul își poate obiectiva în deplină libertate propensiunea spre ludic, autocenzurată în multe dintre poemele „serioase", destinate lectorilor maturi. Scrisă pentru copii, cartea a găsit admiratori și între cei trecuți de mult de vîrsta pantalonilor scurți. Căci celor mai bune texte din această categorie li s-ar putea atribui celebra dedicație a lui Max Jacob : *„Pour les Enfantes et pour les Raffinés"* (Pentru copii și pentru rafinați).

În volumul amintit, Sorescu se înrudește cu principalii reprezentanți ai tradiției ludice românești. *Hoțul prins* îl amintește pe Tristan Tzara (cel din *La chanson d'un dadaïste),* în timp ce *Orchestra* ne trimite gîndul la Urmuz *(Cronicari).* Dar înrudirea cea mai pronunțată este cu Tudor Arghezi, fără a fi vorba de o influență directă. Fantezia infantilă, dezlănțuită, neîncorsetată de Logică și de Natură, este frumos mimată în *Bunica* și *chibriturile.* Absurdul deliberat este cultivat cu umor în *Despre cum era să înec Pămîntul.*

Propensiunea spre ludic este vizibilă în toate volumele de versuri imprimate, pînă astăzi, de Marin Sorescu. Varietatea manifestărilor ludice este atît de mare, încît merită ele singure un studiu special. Nepropunîndu-ni-l acum, să semnalăm, în încheiere, creația lexicală din *Descîntoteca* (jocul „De-a v-ați vațelea", în *Tertip* și *Liniște),* amintind o alta, foarte cunoscută, a lui Nichita Stănescu („hai să ne haidem !"), Adesea, jocurile acestea, ca și cele ale măscăricilor de la curțile din vechime, oferă posibilitatea rostirii unor adevăruri profunde. Se realizează astfel o „punte" între vocația insurgenței și tensiunile existențiale (însingurarea, sentimentul golului, tragicul), aspectele ludice constituind un liant între cele două coordonate majore ale poeziei soresciene. Altfel spus, ludicul este domeniul unde se întîlnesc insurgentul și însinguratul.

Dacă volumele publicate de Marin Screscu începînd din 1965 au fost în măsură să indice convingător originalitatea poetului, nu trebuie să uităm că volumul de parodii se dovedește, cu trecerea anilor, prologul firesc al acestei opere, căreia îi anticipă deopotrivă latura gravă (în replica la Macedonski), finețea aluziilor culturale și, mai ales, propensiunea spre ludic.

La 18 ani de la debutul editorial, volumul *Fîntîni în mare* a venit să sublinieze parcă organicitatea operei poetice sosresciene. Regăsim oroarea-i de „vorbele mari" *(Sunetul* și *Semnal de alarmă)* și dorința de a apăra permanent poezia de închistarea în formule : „aerul ce ne-nconjoară / ... / trebuie să rămînă mereu proaspăt și tare" *(Sunetul)*. Apăsarea memoriei culturale este sugestiv prezentată în poemul *Erudiție* : „Citesc și eu, / Așa cum găina simte din cînd în cînd / Nevoia / Să mănînce coji de ouă." Umorul se împletește cu luciditatea, într-un poem tipic sorescian.

Dar volumul din 1982 reliefează nu doar organicitatea creației poetice, ci a întregii opere literare a autorului, poeme precum *Studiu* și *Pîndă* putînd fi raportate cu îndreptățire la cel mai cunoscut text dramatic al lui Marin Sorescu : *Iona.*

Nu cred că s-a insistat îndeajuns asupra faptului că acest autor mult comentat este simptomatic pentru sensibibitatea contemporană, atît prin expresie, cît și prin straturile mai adînci ale poeziei lui. Poezia este, înainte de toate, expresie ; iar cea soresciană este una din expresiile după care va putea fi analizată, în viitor, sensibilitatea de astăzi. Aceasta explică atît popularitatea, cît și influența operei sale. Textele lui Marin Sorescu au avut și au o influență fecundă asupra poeților formați după publicarea volumului său de *Poeme*. Din „mantaua" lui continuă să iasă poeți ; dintre cei foarte tineri, reprezentativ este Mircea Cărtărescu, autor care a putut profita din plin — ca toți colegii de generație — de acea formidabilă „descătușare" pe care, spărgînd tiparele învechite și terorizante, Marin Sorescu a făcut-o posibilă. Natură polemică, el naște reacții polemice. Va fi contestat adesea, dar va rămîne greu de ignorat.

Pentru poeţii aflaţi în pragul afirmării, Marin Sorescu este un paradoxal clasic... tînăr. La propriu, după cum dovedesc titlurile unor cărţi care-l prezintă cititorilor : *Scriitori tineri contemporani* (de Mircea Iorgulescu, 1978) şi *Antologia poeţilor tineri,* întocmită de George Alboiu în 1982.

„Clasicizarea“ operei (îndeosebi a celei scrise în deceniul al şaptelea) o expune inerentei agresivităţi a reprezentanţilor mai noi ai tendinţei reformatoare, pe care şi Marin Sorescu o ilustrează. Lăudată sau negată, însă, opera aceasta constituie deja un reper în poezia românească, şi cei care o contestă îi confirmă viabilitatea.

MIRCEA SCARLAT

NOTĂ BIOBIBLIOGRAFICĂ

1936 *19 Februarie* Se naşte Marin Sorescu în comuna Bulzeşti, judeţul Dolj, cel de al cincilea copil din familie.
Tatăl său, Ştefan Sorescu, ţăran, pasionat de lecturi, cu înclinaţie spre versificaţie (de la care rămîne un caiet de versuri), se stinge din viaţă în anul 1939, în vîrstă de 44 de ani.
Mama, Nicoliţa Sorescu, născută Ionescu, rămîne văduvă la 37 de ani, cu şase copii.

1943—1947 Urmează şcoala primară în comuna Bulzeşti.

1947—1948 Urmează clasa întîia de liceu la Liceul „Fraţii Buzeşti" din Craiova.

1948—1950 În urma reformei învăţămîntului, continuă şcoala în comuna Murgaş, judeţul Dolj.

1950 Reia cursurile Liceului „Fraţii Buzeşti", pentru cîteva luni, după care se transferă la Şcoala medie militară „Dimitrie Cantemir", din Predeal. Aici îi sînt remarcate aptitudinile literare, primeşte primul premiu pentru poezie şi, sub îndrumarea unor

profesori inimoși ca George Lăzărescu, Simion Bărbulescu, Constantin Boroianu, citește mult, dezvoltîndu-și înclinațiile literare. Conduce Cenaclul literar „Nicolae Bălcescu“ al elevilor din liceu.

1955 — 1960 Student la Facultatea de Filologie-istorie-pedagogie a Universității „Alexandru Ioan Cuza“ din Iași, la secția de Limbă și literatură rusă. După terminarea anului trei, se transferă la secția de Limbă și literatură română. În această perioadă se afirmă ca poet în mediile literare ale Iașului, participă la cenaclurile studențești, conduce cenaclul Casei de cultură a studenților, este șeful subredacției ieșene a noii publicații *Viața studențească*, unde debutează în 1959. Publică primele poezii satirice și fanteziste în *Iașul literar*, *Flacăra Iașului* și *Viața studențească*.

1960 Absolvă facultatea, cu lucrarea de diplomă despre poezia lui Tudor Arghezi. Este repartizat ca redactor la revista *Viața studențească* din București.

1961 Se căsătorește cu Virginia Șeitan.

1963 Se transferă ca redactor la revista *Luceafărul*.

1964 Îi apare prima carte : *Singur printre poeți*, parodii, Editura pentru literatură.

1965 *Poeme*, Editura pentru literatură ; premiul Uniunii Scriitorilor din R.S.R.

1966 *Moartea ceasului*, versuri, Editura Tineretului. Se transferă ca redactor-șef la Studioul Cinematografic Animafilm, București.

Efectuează prima călătorie mai importantă în străinătate, cu ocazia Bienalei de poezie de la Knoke-le-Zoute, Belgia.

1967 *Poeme,* volum antologic *(Poeme și Moartea ceasului),* Editura pentru literatură.
Unde fugim de-acasă?, proză ritmată pentru copii, Editura Tineretului, ilustrații de Sabin Bălașa.

1968 *Iona,* teatru, în revista *Luceafărul,* numărul 2 din 13 ianuarie.
Iona, teatru, Editura pentru literatură; premiul Uniunii Scriitorilor pentru dramaturgie și, ulterior, premiul Academiei R. S. R.
Există nervi, teatru, în revista *Luceafărul.*
Tinerețea lui Don Quijote, versuri, Editura Tineretului.
Ikaruszosdi (De-a Icar), versuri în limba maghiară, în traducerea lui Balogh József, Editura Tineretului.
Kugeln und Reifen (Bile și cercuri), versuri în limba germană, Editura pentru literatură.
Paracliserul, teatru, în revista *România literară.*

1969 *Teoria sferelor de influență,* eseuri, Editura Eminescu.
Lirice, traducere din lirica lui Boris Pasternak, Editura pentru literatură universală.
Jivot u točku (Viața în roată), traducere în limba sîrbă de Adam Puslojić, Editura Krușevaț, Jugoslavia.
La catedrale (Paracliserul), teatru, în revista *Il dramma,* traducere în limba italiană de Marco Cugno.

1970 *Tușiți,* versuri, Editura Eminescu.
Paracliserul, teatru, Editura Eminescu.

O aripă și-un picior, versuri pentru copii, Editura Albatros.
Unghi, volum antologic, cuprinde volumele : *Poeme, Moartea ceasului, Tinerețea lui Don Quijote,* Editura Cartea Românească.
Der Küster (Paracliserul), Theaterverlag Kurt Desch, traducere în limba germană de Doina Lescu.
Iona, Theaterverlag Kurt Desch, traducere în limba germană de Doina Lescu.
Vibrácie (Vibrații), versuri Slovensky Spisovatel, Bratislava, traducere în limba slovacă de Vladimír Dudáš și Milan Kraus, cu o postfață de Vladimír Dudáš, cu șase gravuri de Teodor Schnitzer.
Punct widzenia (Unghi), versuri, Editura P.I.W., Varșovia, traducere în limba polonă și cuvînt înainte de Irena Harasimowicz.
Decembrie 1970—mai 1971 Ia parte la International Writing Program (Program Internațional Scriitoricesc) al Universității din Iowa. Iowa City, Statele Unite.

1971 *Együtt álmodunk (Visăm împreună),* versuri în limba maghiară, Editura Europa, Budapesta, traducere și prefață de Szemlér Ferenc.
A treia țeapă, teatru, în revista *Cronica,* Iași, din 26 iunie ; primele tablouri sub titlul : *Dimineața în pădure.*
Insomnii, microeseuri, Editura Albatros.
Primește medalia de aur pentru poezie *Ospiti Napoli,* decernată de orașul Napoli.
Le Bedeau (Paracliserul), în *Revue Roumaine,* numărul 1, traducere de Annie Bentoiu.

1972 Academia de Artă din Berlinul de Vest îi acordă o bursă de studii pe o perioadă de un an.
Întrerupe activitatea de redactor-șef la Studioul Cinematografic Animafilm.

Singur printre poeţi, ediţia a doua, revăzută şi adăugită, Editura Junimea.
Suflete, bun la toate, versuri, Editura Albatros.
Rame — Frames, versuri, ediţie bilingvă, Editura Eminescu, în colaborare cu *International Writing Program,* University of Iowa, Iowa City, U.S.A., traducere în limba engleză şi cuvînt înainte de Roy MacGregor-Hastie.
80 poezii — 80 poesie, versuri, ediţie bilingvă, Editura Eminescu, traducere în limba italiană de Marco Cugno.

1973 *La lilieci,* volumul I, versuri, Editura Eminescu; premiul Uniunii Scriitorilor.
Astfel, versuri, Editura Junimea.
Ocolul infinitului mic, o selecţie din volumele *Unde fugim de-acasă* şi *O aripă şi-un picior,* Editura Ion Creangă.
Matca, teatru, în revista *Teatru,* nr. 9.
Ci sono nervi (Există nervi), teatru, în revista *Il dramma,* nr. 1—2 ianuarie-februarie, traducere în limba italiană de Marco Cugno.

1974 *Setea muntelui de sare,* teatru, cuprinzînd piesele: *Iona, Paracliserul, Matca, Pluta meduzei şi Există nervi,* Editura Cartea Românească. Premiul Uniunii Scriitorilor pentru dramaturgie.
Aberglaube (Superstiţie), versuri, L.C.B. Editionen, Berlin.
Iz sovremennoi rumânscoi poezii (Împreună cu Nichita Stănescu, Ana Blandiana şi Ion Alexandru), Editura Progres, Moscova, traducere în limba rusă de Chiril Covalgi, Boris Slutki, Iuri Levitanski şi Iuri Kojevnikov.
I se acordă ordinul „Meritul cultural" clasa a IV-a.

1975 *Norii,* versuri, volum antologic selectînd poeme din *Tuşiţi, Suflete, bun la toate, Astfel,* la care se ada-

ugă un grupaj de inedite, Editura Scrisul Românesc.

Framkallning (Developare), versuri, F.I.Bs lyrikklubb / Tidens Förlag, Stockholm, traducere în limba suedeză de Pierre Zekeli și Marianne Sandels cu un cuvînt înainte de Marianne Sandels.

Noach, ich will dir was sagen (Noe, hai să-ți spun ceva), versuri, Insel Verlag, R.F.G.

Matca, fragment, tradus în limba franceză de I. Igiroșianu, cu o prefață de Andrei Brezeanu, în revista *Secolului XX*, nr. 10—11.

Trojanische Pferde (Cai troieni), versuri, Editura Kriterion.

1976 *Descîntoteca*, versuri, Editura Scrisul Românesc.

Starea de destin, eseuri, Editura Junimea.

Kerámia (Ceramică), versuri, Editura Albatros, traducere în limba maghiară de Balogh József.

Matca, teatru, Editura Eminescu, colecția „Rampa".

Σαρκασμοι καιεφιαλτες *(Sarcasme și surîsuri)*, versuri, Editura Dorikos, Atena, traducere în limba greacă și cuvînt înainte de Menelaus Ludemis.

Gedichte (Poezii) (împreună cu Nichita Stănescu, Ion Alexandru și Ana Blandiana), Verlag Volk und Welt, Berlin.

Poeme, Editura Albatros, în colecția „Cele mai frumoase poezii", cu o prefață de Cornel Regman.

Răceala, piesă în cinci acte, în revista *Teatru*, nr. 3.

1977 *La lilieci*, volumul II, versuri, Editura Cartea Românească ; premiul Academiei R.S.R.

Trei dinți din față, roman, Editura Eminescu.

1978 *Sărbători itinerante*, versuri, Editura Cartea Românească.

Als ich einmal fliegen wollte (Despre cum era să zbor), Editura Ion Creangă. Antologie selectînd versuri și proză rimată din volumele : *O aripă și-un picior* și *Unde fugim de-acasă ?*
I se acordă premiul internațional „Le Muze“ de către Academia delle Muze, Florența (27 mai).
Lono (Matca), în revista *Rumânscaia literatura,* nr. 6—7, traducere în limba rusă de Chiril Kovalgi și Lev Berinski.
A treia țeapă, teatru, în *România literară* din 16 martie, actul 2. Premiul Uniunii Scriitorilor din R.S.R. pentru dramaturgie.
Este numit redactor-șef al revistei *Ramuri* din Craiova.

1979 *Ceramică,* versuri, selecție din volumele : *Astfel, Poeme, Moartea ceasului, Norii, Tușiți, Tinerețea lui Don Quijote, Suflete, bun la toate,* și 19 poezii inedite, Editura Militară.
Apare la Paris Antologia lui Alain Bosquet : *Les cent plus beaux poèmes du monde,* Éditions Saint-Germain-des Prés, unde Marin Sorescu este inclus cu poemul *Shakespeare.*
Matița (Matca), în revista *Culturen Jivot,* nr. 7—8, Scopije, traducere în limba macedoneană de Taško Sarov.
Tinerețea lui Don Quijote — La juventud de Don Quijote, versuri, ediție bilingvă, Editura Eminescu, traducere în limba spaniolă de Lolita Tăutu.
Răceala — A cold, teatru, ediție bilingvă, Editura Junimea, traducere în limba engleză de Stavros Deligiorgis.
Don Quijote's Tender Yeares (Tinerețea lui Don Quijote), versuri, Editura Cartea Românească, în colaborare cu Corycin Prees, Iowa City, traducere

în limba engleză de Stavros Deligiorgis, ilustrații de Florin Pucă.

1980 *La lilieci*, volumul III, versuri, Editura Cartea Românească.
Teatru, Editura Scrisul Românesc, cuprinzînd piesele *Răceala* și *A treia țeapă*.
Kéményeink Füstje (La lilieci), versuri, Editura Kriterion, traducere și prezentare de Éltető József
L'ouragan de papier (Uraganul de hîrtie), versuri, Éditions Saint-Germain-des Prés, Paris, traducere în limba franceză de Alain Bosquet.
Giona (Iona), teatru, Editura Administrația Provinciei Napoli, traducere în limba italiană de Marco Cugno, cu studii despre dramaturgia și poezia lui Marin Sorescu semnate de Marco Cugno, Pasquale Buonincontro, Luigi Nespoli și Alba Clara De Ruggiero.
Poznavame se (Ne cunoaștem), versuri, Editura Narodna Cultura, Sofia, traducere în limba bulgară de Zdravco Kisov și Asen Stoianov.
Hideglelés (Răceala), teatru, cuprinzînd piesele *Răceala* și *Matca*, Editura Európa, Budapesta, traducere în limba maghiară de Kántor Erzsébet, și, respectiv, Zirculi Péter, cu o postfață de Zirculi Péter.

1981 *Luptătorul pe două fronturi*, teatru, în revista *Ramuri*, septembrie, actul 1, tablourile I—II, iar în *Convorbiri literare*, iunie, actul 3, tablourile XI—XV.
Viziunea vizuinii, roman, Editura Albatros.
Gedichten (Poezii), Editura Elsewier-Manteau-Antwerpen, Amsterdam, traducere în limba neerlandeză de Liesbeth Ziedses des Plantes, care semnează și o postfață.

Poemas, La juventud de Don Quijote (Poeme, Tinerețea lui Don Quijote), Editura Visor, Madrid, traducere în limba spaniolă de Omar Lara.
Tri predni zîba (Trei dinți din față), roman, Editura Narodna Cultura, Sofia, traducere în limba bulgară de Veselina Gheorghieva, cu o prefață de Marina Mladenova.

1982 *Pod vratata (Pe sub ușă)*, versuri, Editura Misla, Scopije, traducere în limba macedoneană de Tašco Sarov, cu o prefață de Mateja Matevski.
This Hour (Ora), versuri, Editura Logbridge-Rhodes, Durango, Colorado, S.U.A., traducere în limba engleză de Michel Hamburger.
Ecyszer repülni akartam... (Despre cum era să zbor), Editura Ion Creangă, traducere în limba maghiară de Szávai Géza, ilustrații de Sergiu Georgescu.
Symmetries (Simetrie), Hounslow Press, Toronto, Canada, traducere în limba engleză de John Robert Colombo și Petronela Negoșanu.
Fîntîni în mare, versuri, Editura Eminescu.

1983 *La Muerte del reloj (Moartea ceasului)*, poezie și teatru, Editura Univers, traducere în limba spaniolă și prefață de Manuel Serrano Pérez.
Selected Poems (Poeme alese), Editura Bloodaxe Books, Newcastle upon Tyne, Anglia, traducere și prefață de Michael Hamburger.
În afara volumelor menționate, piesele de teatru și grupaje semnificative din versurile lui Marin Sorescu au apărut traduse în reviste din Bulgaria, Ungaria, Jugoslavia, Cehoslovacia, Polonia, U.R.S.S., Italia, Franța, Grecia, Irak, Suedia, Danemarca, Norvegia, Olanda, Spania, Canada, Mexic, Venezuela, Australia, China, India etc.
Începînd din 1966, a întreprins călătorii de studii în mai multe țări din Europa, S.U.A., Mexic, partici-

pînd totodată la numeroase congrese și festivaluri internaționale. A fost invitat să conferențieze și să citească din versurile sale la peste 40 de universități din Europa și America de Nord.

Versuri în lectura autorului au fost înregistrate la Librery of Congress, Washington, în 1971 și la Poetry Center (Universitatea California, din San Francisco), 1981. În 1983 este primit membru corespondent al Academiei Mallarmé din Paris. În același an (decembrie), i se decernează la Madrid, de către un prestigios juriu internațional, Premiul mondial de poezie „Fernando Riello".

VIRGINIA SORESCU

POEME

(1965)

AM ZĂRIT LUMINĂ...

Am zărit lumină pe pămînt,
Şi m-am născut şi eu
Să văd ce mai faceţi.

Sănătoşi ? Voinici ?
Cum o mai duceţi cu fericirea ?

Mulţumesc, nu-mi răspundeţi.
Nu am timp de răspunsuri,
Abia dacă am timp să pun întrebări.

Dar îmi place aici.
E cald, e frumos,
Şi atîta lumină încît
Creşte iarba.

Iar fata aceea, iată,
Se uită la mine cu sufletul...
Nu, dragă, nu te deranja să mă iubeşti.

O cafea neagră voi servi, totuși.
Din mîna ta.
Îmi place că tu știi s-o faci
Amară.

MATINALĂ

Ne spălăm cu clăbucul tău, soare,
Săpunul nostru fundamental,
Pus la îndemînă
Pe polița cerului.
Întindem mereu brațele spre tine
Și ne frecăm bine cu lumină,
De ne dor oasele de-atîta fericire.

O, ce veselie
E pe pămînt dimineața !
Ca într-un spălător de internat,
Cînd copiii iau apă în gură
Și se stropesc unii pe alții.

Deocamdată încă nu știm de unde să luăm
Și cele mai bune prosoape —
Și ne ștergem pe față cu moartea.

DRUMUL

Gînditor și cu mîinile la spate
Merg pe calea ferată,
Drumul cel mai drept
Cu putință.

Din spatele meu, cu viteză,
Vine un tren
Care n-a auzit nimic despre mine.

Acest tren — martor mi-e Zenon bătrînul —
Nu mă va ajunge niciodată,
Pentru că eu mereu voi avea un avans
Față de lucrurile care nu gîndesc.

Sau chiar dacă brutal
Va trece peste mine,
Întotdeauna se va găsi un om
Care să meargă în fața lui
Plin de gînduri
Și cu mîinile la spate.

Ca mine acum
În fața monstrului negru
Care se apropie cu o viteză înspăimîntătoare,
Și care nu mă va ajunge
Niciodată.

MELCUL

Melcul și-a astupat bine ochii
Cu ceară,
Și-a pus capul în piept
Și privește fix
În el.

Deasupra lui
E cochilia —
Opera sa perfectă
De care-i e silă —

În jurul cochiliei
E lumea,
Restul lumii,
Dispusă încolo și-ncoace
După anumite legi
De care-i e silă —

Și-n centrul acestei
Sile universale
Se află el —
Melcul,
De care-i e silă.

MUNȚII

Mi-am înseninat gîndurile
Pînă cînd au început să se vadă
În ele
Munții.

Iată-i cu aur și uraniu
Și cu celelalte minerale
Mai evoluate,
Care au blănuri scumpe și coarne
Și copite sau aripi
Și sînt fericite
Sub formă de viață.

Iată-i reci și amenințători
Și plini de prăpăstii,
Deasupra cărora roata soarelui
Scîrțiie toată ziua,
Scoțîndu-ne, de băut, timp proaspăt,
Tocmai din fundul pămîntului.

Nu știa, nu știam
Că am atîta geologie în mine,
Și că-n vîrful ei
Sufletul meu șade
Măreț și de neclintit
Ca Mînăstirea dintr-un Lemn!

DANSEAZĂ

Dansează, suflete!
Deschide ușa bibliotecii și dansează
Printre atîția bărbați foarte înțelepți
Care și-au lăsat capetele
Pe cîte o carte
Ca pe o tavă a Salomeii.

Sînt prietenii tăi cei mai buni.
Și toți îți spun acum să dansezi,
Pentru că numai tu mai poți face mișcările
Începute de ei,
Și frumusețea jocului
Nu trebuie să se piardă.

BĂRBAȚII

Mircea cel Bătrîn îmbrăcat în zale.
Alexandru cel Bun îmbrăcat în zale.
Ștefan cel Mare îmbrăcat în zale.
Mihai Viteazul îmbrăcat în zale.
Ion Vodă cel Cumplit îmbrăcat în zale.
Și aici, în Oltenia, Tudor Vladimirescu
Primenit și el cu zale
Peste cămașa morții.

Mie-mi vine să mă așez pe genunchii lor
Și să-i trag de mustăți
Și să-i întreb de ce sînt toți
Îmbrăcați în zale?

Şi unde tot pleacă în fiecare dimineaţă
Şi de ce nu mai stau pe-acasă,
Să se bărbierească mai des,
Că uite, bărbile lor
Mă zgîrie
Cînd mi-alint de ele sufletul.

Aş vrea să merg şi eu cu voi, le zic,
Să văd măcar lupta de la Rovine,
Dar mă împingeţi blînd la o parte
Şi mă lăsaţi în grija femeilor.
Şi cum caii voştri şi-au tocit pe drumuri
Pînă şi şeile frumoase cu ciucuri,
Luaţi din prima biserică zidită de voi
Biblia legată în piele
Şi-o puneţi pe ei cu literele în jos,
Să se umple de sudoarea şi de sîngele
Acestor locuri.

De multe ori vă întoarceţi victorioşi,
Şi eu mă joc cu steagurile năvălitorilor,
Făcînd din ele corăbioare
Şi dîndu-le drumul pe apa Dunării.
De multe ori nu vă mai întîlnesc
Şi atunci mă mir cum poate să nu se mai întoarcă
Un om care are nevastă şi munţi şi copii.

Brîncovene Constantine,
De ce-ţi taie turcii capul
De cinci ori la rînd,
O dată pentru fiecare copil al tău
Şi o dată pentru tine ?

Sultanul are în palat
Un coș de hîrtii pentru capetele domnilor români
Care niciodată nu se nimeresc supuse.
Dar, uite, trunchiul de pe care a fost retezată
Mîndria ta de ghiaur
A rămas în picioare,
Ca un stîlp de pridvor românesc înstrăinat
La Istambul.

Dar ce tot răsfoiesc eu cartea asta cu poze?
Mai bine mă uit în sus,
Fiindcă cerul nostru e zugrăvit,
Ca Voronețul,
Cu toată istoria românilor.
Deasupra Posadei e lupta de la Posada.
Deasupra Podului Înalt
E lupta de la Podul Înalt.
Deasupra Călugărenilor
E lupta de la Călugăreni.

Sînt bătălii pe toți pereții,
Și în firide și ocnițe,
Pe stele e chipul încruntat al bărbaților de demult.
Iar sus, în turla neagră,
Stă Decebal pe nori de otravă,
Bînd otravă,
Și otrava prelingîndu-se de pe mustățile lui.

AM LEGAT...

Am legat copacii la ochi
Cu-o basma verde
Şi le-am spus să mă găsească.

Şi copacii m-au găsit imediat
Cu un hohot de frunze.

Am legat păsările la ochi
C-o basma de nori
Şi le-am spus să mă găsească,

Şi păsările m-au găsit
Cu un cîntec.

Am legat tristeţea la ochi
Cu un zîmbet,
Şi tristeţea m-a găsit a doua zi
Într-o iubire.

Am legat soarele la ochi
Cu nopţile mele
Şi i-am spus să mă găsească.

Eşti acolo, a zis soarele,
După timpul acela,
Nu te mai ascunde.

Nu te mai ascunde,
Mi-au zis toate lucrurile
Şi toate sentimentele
Pe care am încercat să le leg
La ochi.

VISCOL

Cum vîjîie mustaţa mea ţepoasă !
Elice-nşurubîndu-se în timp,
Purtînd spre spicul arborelui nostru
Moştenitor de parte bărbătească.

Se-nvîrte-atît de repede mustaţa,
Că pare fixă pe a mea figură,
Două fuioare negre, punte neagră
Peste prăpastia ce-o ţin în gură.

Dar ochiul o surprinde-n cîte-o clipă
Cum sare de pe-un chip pe celălalt,
Pe rînd cînd taţi cu fruntea în ţărînă,
Orbiţi de învierea fiului.

Cum vîjîie mustaţa mea ţepoasă !
Pe faţa mea e viscol, şi-n oglindă
Văd ochii cum îmi cad, şi fruntea, totul,
Într-o alcătuire nouă ce mi-e rudă
Din ce în ce mai depărtată.

MUZEUL SATULUI

Din viaţa acestor oameni
Lipsesc mai multe secţii,
Iar altele, cum ar fi
Bunăstarea materială, fericirea şi norocul
În istorie,
Sînt slab reprezentate.

Nu întîlneşti aici nici o monedă,
Pentru că, neavînd aur şi argint,
Ţăranii şi-au gravat anual chipul
Pe boabe de mei, de grîu, de porumb
Care nu ni s-au păstrat.

Păsări împăiate
Ar fi putut ei, ce e drept, aduce destule,
Dar le-a fost milă să ucidă
Privighetoarea, ciocîrlia, mierla şi cucul
Care le cîntau fără bani toată viaţa,
Şi toată moartea.

Era primitivă,
Antică, medievală
Apar ca una singură,
Fiindcă, neştiind carte, ţăranii
N-au băgat de seamă cî între aceste epoci
Există deosebiri
Fundamentale.

Aici exponatele cele mai numeroase
Sînt bordeiele.
De la munca cîmpului
Țăranii intrau indirect în pămînt,
Să se odihnească.

Din loc în loc între bordeie
Sînt intercalate răscoalele :
A lui Doja, a lui Horia, Cloșca și
Crișan, a lui Tudor,
Construite de data asta la suprafață
Cu un uimitor simț al simetriei
Arhitectonic.

Vizitatori,
Nu atingeți sărăcia și tristețea
Aflate-n muzeu.
Sînt exponate originale
Ieșite din mîna, din sufletul și din
rărunchii acestui popor
Într-o clipă de încordare și spontaneitate
Care a durat
2000 de ani.

LEDA

Leda trece surîzînd
Printre lucruri
Și se culcă
Cu fiecare.

Gardului i-a născut un copil
Din iederă,
Soarelui i-a născut
O floarea-soarelui.

A făcut dragoste nerușinată
Cu toți boii,
În frunte cu boul Apis,
Dar, naiba s-o ia,
Nici nu se cunoaște.

Mare poamă mai e
Şi leda asta,
De aceea lumea rămîne
Aşa de frumoasă.

PAŞII

Nu pot să dorm,
Mi s-a plîns copacul ;
Visez urît.

Apar în juru-mi
Fel de fel de nopţi,
Şi, de spaimă, pe truchiul meu coaja
Face riduri.

Uneori mă zvîrcolesc şi gem,
Şi atunci trebuie să mă clatine puţin
Vîntul,
Ca nu cumva să mă usuc
În somn.

Dar cînd mă trezesc
Văd un ochi care mă pîndește
În piatra de colo,
Și aud pași de groază
Apropiindu-se.

Pe fiecare frunză care mi-a picat
De-a lungul anilor
Aud cîte un pas rău
Apropiindu-se.

IMN

Copacii au în loc de rădăcini
Sfinți,
Care s-au ridicat de la masă
Și-au îngenuncheat sub pămînt
Pentru rugăciune.

Numa aureolele
Le-au rămas afară, —
Acești copaci,
Aceste flori.

Și noi vom fi, la rîndul nostru,
Sfinți,
Rugîndu-ne ca pămîntul
Să rămînă rotund și binecuvîntat
În continuare.

RAME

Pereţii casei îmi sînt plini
De rame
În care prietenii mei
Nu văd nimic.
Cred că le-am pus acolo
Pentru exasperarea lor.

Mai era un loc liber
Deasupra patului,
Şi m-am trezit cu senzaţia
Stranie
Că se uită cineva la mine.

Într-adevăr, pe locul acela
Joacă o lumină
De formă sferică.

Nu este-n jur nici un bec,
Nici un ochi deschis,
Nici o mînă de fosfor.

Şi cu toate acestea
Deasupra patului
Cineva respiră, respiră.

Cine ştie ce stea
Arde undeva departe,
Şi-n sistemul de reflectare ciudat

Al lucrurilor,
Sufletul ei bate acum
În peretele meu.

Mîine va trebui să pun
Şi-n locul acesta
O ramă.

FOCUL SACRU

Mai aruncaţi nişte vreascuri
În soare,
Am auzit c-o să se stingă
Peste cîteva miliarde
De ani.

Şi dacă nu mai sînt vreascuri,
Aruncaţi în soare
Cîmpiile care ar fi putut foare bine
Să fie păduri,
Munţii, luna şi cerul
Care nici nu ştim sigur dacă sînt
Păduri.

În orice caz,
Mai aruncaţi ceva în el,
Nişte vreascuri,
Nişte vieţi.

Că, uite, a și început să pîlpîie
Pe fețele noastre,
Făcîndu-le frumoase și urîte,
Făcîndu-le noapte și zi,
Făcîndu-le anotimpuri și ani.

LAOCOON

Fiul își prinde de mijloc părintele,
Şi trage din răsputeri
De le trosnesc la amîndoi
Oasele.

Tatăl își prinde de barbă
Ori de grumaz
Tatăl,
Şi încordîndu-și toți mușchii
Trage
Cu o experiență milenară.

Numai bunicul
Nu mai are de cine să se prindă,
În fața lui e numai aer
Fără nici un trup.

Și începe să plîngă,
Strîngînd în brațe o minge
Aproape rotundă.

CAPRICIU

În fiecare seară
Strîng de prin vecini
Toate scaunele disponibile
Şi le citesc versuri.

Scaunele sînt foarte receptive
La poezie,
Dacă ştii cum să le aşezi.

De aceea
Eu mă emoţionez,
Şi timp de cîteva ore
Le povestesc
Ce frumos a murit sufletul meu
Peste zi.

Întîlnirile noastre
Sînt de obicei sobre,
Fără entuziasme
De prisos.

În orice caz,
Înseamnă că fiecare
Ne-am făcut datoria,
Şi putem merge
Mai departe.

CREAȚIE

Scriu pe cutremure,
Și dacă unele cuvinte
Îmi alunecă mult mai încolo,
Numai scoarța pămîntului e de vină
Cu lipsa ei de stabilitate.

Nici nu știi
Cînd se cască sub masa ta un vulcan,
Și după o zi de muncă
Te poți iscăli direct pe cenușă.

Toate lucrurile se schimbă
De la locul lor,
Lampa din tavan îmi vine sub bărbie,
Muntele din zare mi-a intrat în gură,
Căluș ale cărui rămășițe
Încă le vor mai scuipa
Urmașii mei din a șaptea spiță.

Frunzele dinspre vîrful copacilor
S-au mutat toate în pămînt
De teama cutremurelor,

Foarte mulți strămoși de-ai mei
S-au mutat în pămînt
De teama cutremurelor.

Numai eu mai încerc să leg
Ca pe șinele de cale ferată, după deraiere,
Aceste două cuvinte,
Care fug, unul într-o parte,
Altul în cealaltă,
Înnebunite de groază.

RETROVERSIUNE

Susţineam examenul
La limba moartă,
Şi trebuia să mă traduc
Din om în maimuţă.

Am luat-o pe departe,
Traducînd mai întîi un text
Dintr-o pădure.

Retroversiunea devenea însă
Tot mai dificilă,
Cu cît mă apropiam de mine.
Cu puţin efort,
Am găsit totuși echivalente mulţumitoare
Pentru unghii și părul de pe picioare.

Pe la genunchi
Am început să mă bîlbîi.
În dreptul inimii mi-a tremurat mîna
Şi-am făcut o pată de soare.

Am mai încercat eu s-o dreg
Cu părul de pe piept,
Dar m-am poticnit definitiv
La suflet.

FLUIERUL

Un fluier țipă deodată
În spatele unui trecător
Al cărui trup se umple de rumeguș
Ca un copac, cînd simte
În marginea pădurii
Gaterul.

Totuși să nu-ntorc capul — își spune omul —
Poate e pentru altcineva.
În orice caz, să mai am un răgaz
De cîțiva pași.

Fluierul s-aude strident
În spatele tuturor trecătorilor
Care se fac vineți, galbeni, verzi, roșii
Și merg înainte țepeni,
Fără a întoarce capul.
Poate e pentru altcineva—
Gîndește fiecare —
Ce-am făcut eu decît
Un război, două războaie ?
Mîine am nuntă,
Poimîine-mi naște soția,

Răspoimîine-mi îngrop părinţii —
Am atîtea treburi pe cap,
Nu poate fi pentru mine.

Un copil
Şi-a cumpărat un fluier,
Şi-a ieşit să-l încerce
Pe bulevard,
Fluierînd ştrengăreşte la urechea oamenilor.

DON QUIJOTE ŞI SANCHO PANZA

E Sancho Panza, nobil scutier,
Preabunul şi-ncercatul meu curier.
El dimineaţa-ntinde-o mînă,
Din somn mă scoate ca din lînă.

Atent m-ajută să mă-mbrac
Întîi c-o platoşă de-oţel, apoi cu una de bumbac :
Să par pe dinafară slab şi moale.
Şi să induc morile în eroare.

Mă sui apoi pe ziuă ca pe o Rosinantă.
De iureşul meu drumul se face pantă.
Şi ca pe-o lance cu-ascuţiş fierbinte
Azvîrl cu mine înainte.

Odată m-am înfipt cu capu-n soare
Şi, agăţîndu-mi gravitaţia de picioare,

Pămîntul m-a întors din nou la sine ;
Chiar cînd greșesc
Pămîntul nu se leapădă de mine.

— Vezi, Sancho Panza, nobil scutier,
Tu n-ai luptat și-ai devenit cuier,
Dar inima-mi din mine n-o să moară
Cît mai există-o Moară !

SEPIA

Rechinii și șerpii de mare
Vin grămadă spre mine,
Și dacă nu-i scriu cu cernală
Mă mănîncă.

Stelele și luna din valuri
Plutesc concentric spre mine,
Și dacă nu le scriu cu cerneală
Mă mănîncă.

O, brațele mi se întind după odihnă
Ca după o pradă,
Dar în nopțile clare,
Cînd dorm toate viețuitoarele,
Văd pe nisipul mișcător
Umbra mea agitată,
Și dacă n-o scriu cu cerneală
Mă mănîncă.

Daţi-vă la o parte,
Lucruri pe care v-am învins.
În legitimă apărare,
Trebuie să transcriu cu cerneală
Toată apa oceanului.

REMINISCENŢE

Ne uităm la nori
Şi spunem că seamănă cu-o turmă de oi.
Tresărim speriaţi cînd vedem lupul
În cartea de zoologie.

Alteori ne apucă un dor de munte
Atît de puternic, încît
Vedem cum începe să crească iarba grasă
Pe birouri.

Sînt gînduri care continuă să ne sosească
Pe vechea noastră adresă,
Pentru că fiecare dintre noi sîntem
Ciobanul care şi-a pierdut oile
În subconştient.

ŞAH

Eu mut o zi albă,
El mută o zi neagră.

Eu înaintez cu un vis,
El mi-l ia la război.
El îmi atacă plămînii,
Eu mă gîndesc un an la spital,
Fac o combinație strălucită
Și-i cîștig o zi neagră.
El mută o nenorocire
Și mă amenință cu cancerul
(Care merge deocamdată în formă de cruce),
Dar eu îi pun în față o carte
Și-l silesc să se retragă.
Îi mai cîștig cîteva piese,
Dar, uite, jumătate din viața mea
E scoasă pe margine.
— O să-ți dau șah și pierzi optimismul,
Îmi spune el.
— Nu-i nimic, glumesc eu,
Fac rocada sentimentelor.

În spatele meu soția, copiii,
Soarele, luna și ceilalți chibiți
Tremură pentru orice mișcare a mea.

Eu îmi aprind o țigară
Și continui partida.

HÎRTIE

S-a anunțat, cred, la apocalips,
Nu țin bine minte,
Că un mare uragan de hîrtie

Se apropie din direcţia N.-V.
Şi din toate direcţiile.

Uraganul va pustii totul în calea sa,
Prefăcînd totul în hîrtie.

Copacii se vor transforma în hîrtie,
Animalele în hîrtie,
Aurul în hîrtie.

Oamenii vor ţipa de groază,
Şi ţipetele lor
Vor deveni pe loc şerpi de hîrtie,
Şi apoi ei înşişi se vor desface hîrtie :
Hîrtie de împachetat, hîrtie de plicuri,
Hîrtie de saci, hîrtie de biblie,
Hîrtie de ţigarete.
Şi mai ales ziare.

Unii vor deveni articole de fond,
Alţii vor intra în problemele
Industriale ori agrare,
Alţii vor trece la pagina externă.
Scriitori care nu s-au ratat încă,
Din lipsă de spaţiu,
Se vor rata în primii cinci cuadraţi.
Ce să mai lungim vorba :
Va fi un uragan şi o hîrtie
Mondială.

Și la urmă,
Scos din răbdări,
Se va căsca pămîntul.
Va înghiți cu poftă totul
Și se va șterge la gură
Cu oamenii care s-au transformat
În șervețele.

UNGHI

I-a pus o mînă la ochi
Și i-a arătat lumea,
Desenată mare
Pe un panou.

— Ce literă e asta ?
L-a întrebat.
— Noaptea, a răspuns el,
— Te înșeli, este soarele.
Noaptea, știm cu toții,
N-are raze. Dar asta ?
— Noaptea.
— Mă faci să rîd !
Este marea, de unde
Atîta întuneric în mare ?
Dar asta ?
Omul a șovăit puțin,
Apoi a răspuns :
— Noaptea.
— O, este femeia.

Noaptea nu are sîni, dragul meu.
Desigur, te-a indus în eroare
Părul cel negru. Dar asta ?
Uită-te bine la ea
Înainte de a răspunde.
— Tot noaptea.
— Păcat, nici acum n-ai ghicit ;
Litera asta tocmai erai
Tu.

Următorul !

ROATA

Locuiesc într-o roată.
Îmi dau seama de asta
După copaci.
De cîte ori mă uit pe fereastră
Îi văd
Cînd frunzele-n cer,
Cînd ele-n pămînt.

Şi după păsări,
Care zboară
Cu o aripă spre sud
Şi cu o aripă spre nord.

Şi după soare,
Care-mi răsare
Azi în ochiul stîng,
Mîine-n cel drept.

Şi după mine,
Care cînd sînt,
Cînd nu mai sînt.

PRINTR-UN OCHI DE STICLĂ

Peștele pe care l-a prins Santiago
Era foarte bătrîn și-avea un ochi de sticlă
Cu care nu mai vedea lucruri noi,
Ci numai lucruri pe care le mai văzuse.

Cînd s-au apropiat rechinii,
Peştele i-a spus lui Santiago :
Tu ţine bine cîrma, că eu știu să-i gonesc
Dînd doar din coadă.

Dar rechinii au început să-l mănînce
Din partea cu ochiul de sticlă
Şi peştele nu i-a văzut,
Pentru că nu mai fusese niciodată
Mîncat de rechini.

BOALA

Doctore, simt ceva mortal
Aici în regiunea ființei mele.
Mă dor toate organele,
Ziua mă doare soarele,
Iar noaptea luna și stelele.

Mi s-a pus un junghi în norul de pe cer
Pe care pînă atunci nici nu-l observasem
Și mă trezesc în fiecare dimineață
Cu o senzație de iarnă.

Degeaba am luat tot felul de medicamente,
Am urît și am iubit, am învățat să citesc
Și chiar am citit niște cărți,
Am vorbit cu oamenii și m-am gîndit,
Am fost bun și-am fost frumos...

Toate acestea n-au avut nici un efect, doctore.
Și-am cheltuit pe ele o groază de ani.
Cred că m-am îmbolnăvit de moarte
Într-o zi
Cînd m-am născut.

PORTRETUL ARTISTULUI

Am încălțat cu pantofii mei
Drumul.
Cu pantalonii am îmbrăcat copacii
Pînă la frunze.
Haina i-am pus-o vîntului
Pe umeri.
Primului nor care mi-a ieșit în cale
I-am pus în cap
Pălăria mea veche.

Apoi m-am dat înapoi
În moarte
Să mă privesc.

Autoportretul
Îmi reușise de minune.
Asemănarea era atît de perfectă,
Încît, uitînd să mă iscălesc,
Oamenii au scris ei singuri
Numele meu
Pe o piatră.

OCHII

Ochii mi se măresc tot mai mult,
Ca două cercuri de apă,
Mi-au acoperit toată fruntea
Și jumătate din piept.
În curînd vor fi tot atît de mari
Ca și mine.

Mai mari decît mine,
Mult mai mari decît mine :
Eu nu voi fi decît un punct negru
În mijlocul lor.

Și ca să nu mă simt singur
Voi lăsa să intre în cercul lor
Foarte multe lucruri :

Luna, soarele, pădurea şi marea
Cu care voi continua să mă uit
La lume.

SHAKESPEARE

Shakespeare a creat în șapte zile.

În prima zi a făcut cerul, munţii şi prăpăstiile sufleteşti
În ziua a doua a făcut rîurile, mările, oceanele
Și celelalte sentimente —
Și le-a dat lui Hamlet, lui Iulius Caesar,
lui Antoniu, Cleopatrei și Ofeliei,
Lui Othelo şi altora,
Să le stăpînească, ei și urmaşii lor,
În vecii vecilor.
În ziua a treia a strîns toţi oamenii
Și i-a învățat gusturile :
Glasul fericirii, al iubirii, al deznădejdii,
Gustul geloziei, al gloriei și aşa mai departe,
Pînă s-au terminat toate gusturile.

Atunci au sosit și niște indivizi care întîrziaseră.
Creatorul i-a mîngîiat pe cap cu compătimire,
Și le-a spus că nu le rămîne decît să se facă
Critici literari
Și să-i conteste opera.
Ziua a patra și a cincea le-a rezervat rîsului.
A dat drumul clovnilor
Să facă tumbe,

Şi i-a lăsat pe regi, pe împăraţi
Şi pe alţi nefericiţi să se distreze.
În ziua a şasea a rezolvat unele probleme administrative :
A pus la cale o furtună,
Şi l-a învăţat pe regele Lear
Cum trebuie să poarte coroană de paie.
Mai rămăseseră cîteva deşeuri de la facerea lumii
Şi l-a creat pe Richard al III-lea.
În ziua a şaptea s-a uitat dacă mai are ceva de făcut.
Directorii de teatru şi umpluseră pămîntul cu afişe,
Şi Shakespare s-a gîndit că după atîta trudă
Ar merita să vadă şi el un spectacol.
Dar mai întîi, fiindcă era peste măsură de istovit,
S-a dus să moară puţin.

DEVELOPARE

Azi am fotografiat numai copaci,
Zece, o sută, o mie.
Îi voi developa la noapte,
Cînd sufletul va fi o cameră obscură.
Apoi îi voi clasa :
După frunze, după cercuri,
După umbra lor.
O, ce uşor
Copacii intră unul într-altul !
Iată, nu mi-a rămas decît unul.
Pe-acesta îl voi fotografia din nou
Şi voi observa cu spaimă
Că seamănă cu mine.
Ieri am fotografiat numai pietre.

Şi piatra de la sfîrşit
Semăna cu mine.
Alaltăieri — scaune —
Şi cel care-a rămas
Semăna cu mine.

Toate lucrurile seamănă îngrozitor
Cu mine...

Mi-e frică.

DE DOUĂ ORI

Mă uit la toate lucrurile
De două ori,
O dată ca să fiu vesel,
Şi o dată ca să fiu trist.

Copacii au un hohot de rîs
În coroana de frunze
Şi o lacrimă mare
În rădăcină.
Soarele e tînăr
În vîrful razelor,
Dar razele lui
Sînt înfipte în noapte.

Lumea se închide perfect
Între aceste două coperţi

Unde am îngrămădit toate lucrurile
Pe care le-am iubit
De două ori.

SCOICA

M-am ascuns într-o scoică, pe fundul mării,
Dar am uitat în care.

Zilnic mă cobor în adînc
Şi strecor marea printre degete,
Să dau de mine.

Uneori mă gîndesc
Că m-a mîncat un peşte uriaş
Şi eu îl caut acum pretutindeni
Să-i ajut să mă înghită tot.

Fundul mării mă atrage şi mă înspăimîntă
Cu milioanele-i de scoici
Asemănătoare.

Oameni buni, eu sînt într-una din ele,
Dar nu ştiu care.

De cîte ori nu m-am dus drept către una,
Spunîndu-i : „Acesta sînt eu",
Dar cînd deschideam scoica
Era goală.

TREBUIAU SĂ POARTE UN NUME

Eminescu n-a existat.

A existat numai o țară frumoasă
La o margine de mare
Unde valurile fac noduri albe
Ca o barbă nepieptănată de crai.
Și niște ape ca niște copaci curgători
În care luna își avea cuibar rotit.

Şi, mai ales, au existat niște oameni simpli
Pe care-i chema : Mircea cel Bătrîn, Ştefan cel Mare,
Sau mai simplu : ciobani și plugari,
Cărora le plăcea să spună
Seara în jurul focului poezii —
„Miorița“ și „Luceafărul“ și „Scrisoarea a III-a“.

Dar fiindcă auzeau mereu
Lătrînd la stîna lor cîinii,
Plecau să se bată cu tătarii
Şi cu avarii și cu hunii și cu leșii
Şi cu turcii.

În timpul care le rămînea liber
Între două primejdii,
Acești oameni făceau din fluierele lor
Jgheaburi
Pentru lacrimile pietrelor înduioșate,
De curgeau doinele la vale

Pe toţi munţii Moldovei şi ai Munteniei
Şi ai Ţării Bîrsei şi ai Ţării Vrancei
Şi ai altor ţări româneşti.

Au mai existat şi nişte codri adînci
Şi un tînăr care vorbea de ei,
Întrebîndu-i ce se tot leagănă fără vînt?

Acest tînăr cu ochi mari,
Cît istoria noastră,
Trecea bătut de gînduri
Din cartea cirilică în cartea vieţii,
Tot numărînd plopii luminii, ai dreptăţii, ai iubirii,
Care îi ieşeau mereu fără soţ.

Au mai existat şi nişte tei,
Şi cei doi îndrăgostiţi
Care ştiau să le troienească toată floarea
Într-un sărut.

Şi nişte păsări ori nişte nouri
Care tot colindau pe deasupra lor
Ca lungi şi mişcătoare şesuri.

Şi pentru că toate acestea
Trebuiau să poarte un nume,
Un singur nume,
Li s-a spus
Eminescu.

CTITORIE

Așa cum stai,
Dreaptă,
Cu brațele moi
Pe pîntecul plin,
Pari o veche soție de voievod
Ținîndu-și ctitoria.

Și parcă-aud un glas
Venind de dincolo
De dispariția materiei :

„Noi, Ion și Ioana,
Cu puterile noastre
Am durat acest sfînt
Copil
Întru veșnica pomenire
A acestui soare
Și-a acestui pămînt".

LANSARE

Azi o pînză de nor,
Mîine catargul unui drum,
Mi-am construit singur o corabie.

Cînd a fost gata am luat-o în spate
Și-am început să-i caut o apă
Pe seama ei.

Am mers așa pînă cînd un pescăruş
I-a murit de provă,
Ca o sticlă de șampanie.

Atunci am intrat în mare
Pînă la glezne, pînă la brîu,
Tot mai greu mă apăsa dorul ei
De valuri.

Cînd nu m-am mai văzut deloc,
Corabia a început deodată
Să meargă singură.

O, chiar dacă mă adîncesc
Cu fiecare pas,
Şi acum tot eu o duc,
Mergînd pe fundul mării, tăcut,
Cu amîndouă mîinile ridicate
Deasupra capului.

MOARTEA CEASULUI
(1966)

TEAMĂ

Oriunde mă duc
Îmi iau trupul cu mine,
Fiindcă n-am unde să-l las.
Mi-l fură pămîntul,
Cerul și apa.

În fericire, în dragoste,
În tristețe și durere,
Trebuie să-mi simt mîna și fruntea aproape,
Trebuie să-mi simt inima bătînd,
Altfel aș fi îngrijorat.

Tremurăm, cum tremurăm,
După pămîntul trupului nostru,
Neevoluat prea mult,
Din care după fiecare ploaie
Încă mai ies rîme...

VIZIUNE

Nu mai există copii noi,
Aceiași părinți de la-nceputul lumii
Nasc mereu aceiași copii
Care și-ar da seama de vicleșug
Dar-ar avea mai mult timp.

Dar ei se nasc direct cu mustăți
Și nu mai au de trăit
Decît ultimele șapte zile,
În care stau țepeni
În carnea și oasele lor
Ca în niște costume
De cosmonauți.

Lumea chiar așa crede
Că fiii lor vor pleca
Într-o călătorie extraordinară
Și li se aduc flori,
Pe care ei nu le pot vedea, nici mirosi,
Că nu le-a mai rămas decît, iată, o zi,
Din cele șapte.

Se apropie clipa lansării,
Copii, fiți bătrîni,
Fiți țepeni în carnea și oasele voastre,
Vă vom lansa în pămînt,
Cu mare ceremonial.

Chiar dacă nu vom primi
Nici o telegramă de la voi,
Nopţile vom auzi prin somn
Vîjîitul trupurilor voastre,
Trecînd prin toate straturile,
Pînă cînd, în partea cealaltă a planetei,
Obosiţi şi orbi de-ntuneric,
Veţi urca
În pîntecul altei femei.

O femeie ca toate femeile,
Care crede că iubeşte,
Că al ei e pruncul ce-l alăptează
Şi care, la rîndu-i, a îngropat cu flori
Mulţi copii
Pentru naşterile din emisfera cealaltă.

BILE ŞI CERCURI

Jonglerul din circ mi-e tată,
A fost chemat urgent pînă-n noapte
Şi m-a lăsat pe mine
Să-i ţin locul.

Tot ce vezi în jur
Nu-s decît bile şi cercuri,
Mi-a spus, ţine bine minte :
Bile şi cercuri.

Copacii sînt nişte cercuri verzi,
Trebuie să-i învîrţi pe mînă repede, repede,
Ca să nu-şi piardă dintr-o dată
Toate frunzele.

Norii sînt cercuri albastre,
Îi învîrţi cu vîrful piciorului
Şi cu o mişcare a inimii.

Şi femeile sînt nişte cercuri,
Trebuie intercalate frumos
Între nori şi fum.

Cît priveşte bilele,
Ai grijă să nu-ţi scape cea roşie,
Că rămîi în întuneric,
Şi nu arunca prea departe bila neagră
De care tot neamul nostru
E legat prin jurămînt.

Jocul e amuzant,
Stăpînesc cum pot
Lumea mea de bile şi cercuri,
Dar, uite, e foarte tîrziu
Şi jonglerul tată
Nu se mai întoarce.

VÎNAT

Mi-am adus în atelier stejarul falnic
Și l-am spînzurat de un cui
Cu coroana în jos.
Cerul l-am legat cu un nor
În dreptul ferestrei.
Sub el, orizontal —
Am așezat cîmpia.
De la ciocîrlii și prepelițe
Am păstrat numai cîte-o aripă,
Celeilalte dîndu-i drumul să zboare.
Locurile rămase libere pe pereți
Le-am umplut cu sentimente,
Împușcate de mine în decursul anilor,
Cu bătăi de inimă.
Acolo unde nu se vede nimic e dragostea —
Un sentiment mai abstract.
În mijlocul atelierului am înălțat un munte
De lemn.
Problema care se pune acuma
E ca pe toate aceste mortăciuni
Să le fac să zîmbească.

VIS

În fața casei în care conviețuiesc cu mine însumi
Era o agitație nemaipomenită.
Toată omenirea se adunase acolo
Și voia să treacă prin versurile mele.

Eu abia puteam stăvili valurile de oameni,
Alergam de colo-colo, asudat tot,
Şi împărţeam bonuri de ordine.

Erau acolo şi păduri, munţii şi răsărituri de lună :
Auziseră că e vorba de poezii
Şi veniseră din obişnuinţă.
Ca să împac şi oamenii şi natura
Eu îi alegeam pe cei mai voinici,
Îi rugam să ia în braţe,
Pe lîngă bucuriile şi necazurile lor,
Un copac, sau un munte,
Şi numai aşa le făceam vînt
În cîte o strofă.

Nişte femei foarte frumoase
Ţineau de patru colţuri deşertul lui Gobi
Şi voiau să mi-l deie cadou.
Le-am mulţumit emoţionat şi l-am primit,
Cu toate că mai fusesem îndrăgostit.

UMBRA

Dacă şi umbra noastră
S-ar bucura de cele cinci simţuri,
Am trăi mult mai frumos,
Cu amîndouă inimile deodată.

Dar de la noi și pînă la umbră
S-a întîmplat un lung proces
De abstractizare
Şi în ea toată insensibilitatea noastră
A atins apogeul.

Unii oameni
Nu trăiesc decît cu umbra lor
Şi nici măcar cu ea toată,
Ci pe rînd, cu cîte un ochi,
Cu cîte-o mînă.

HIENA

Au rămas neîngropați farte mulți morți,
Dar trebuie dezgropați și ceilalți.
Am o poftă grozavă
Să dezgrop acum morții.
Cadavrele celor sacrificați
După ce gloanțele serviseră masa
Şi le-a fost lene să-i mai mănînce —
Cadavrele lașilor,
Împușcați în spate,
Şi cadavrele vitejilor,
Împușcați în față.
Hoiturile importante ale vechilor faraoni,
Ce se îngropau doar cu caii și prietenii lor,
Şi ale noilor faraoni,
Care se îngroapă cu un întreg continent.
Veniți, hienelor, care v-ați sacrificat
Pentru prestigiul lumii,

Să înlăturăm țărîna
De pe toate victimile
Aliniate între meridiane
Ca între traversele unui drum de fier,
Unde a deraiat fiecare tren,
Şi să lăsăm timpul să pută liber
Măcar pe o rază de o mie de ani.

RUGĂCIUNE

Sfinților,
Primiți-mă în rîndul vostru
Măcar ca figurant.

Voi sînteți bătrîni,
Poate-au început să vă doară anii,
Zugrăviți pe ființa voastră
În atîtea etape.

Îngăduiți-mi să-ndeplinesc
Treburile mai neînsemnate
Din firide și ocnițe.

Aș putea, de pildă,
Să mănînc lumină
La Cina cea de taină,
Și să suflu în aureolele voastre
După ce se termină slujba.

Iar, din cînd în cînd,
La distanță de-o jumătate de perete,
Să-mi fac mîinile pîlnie la gură
Și să urlu, o dată pentru credincioși
Și o dată pentru necredincioși :
Aleluia ! Aleluia !

OTRĂVURI

Iarba, munții, apele, cerul
Mi-au intrat în sînge
Şi-acum aştept
Să-și facă efectul.

Simt că-nverzesc,
Din cauza ierbii.

Că mă umplu de prăpăstii
Şi de ceață,
Din cauza munților,

Că picioarele rotunjesc pe drum
Pietrele
Și tot întreabă de mare,
Din cauza apei.

Şi mai simt că devin
Parcă albastru, parcă nemărginit,
Cu stele pe ochi
Şi pe vîrful degetelor.

ÎN DUNGĂ...

La început nu era în picioare
Nici un munte, nici un vis,
Aşa că nici ploaia n-avea rost
Să cadă de sus.

Ploua din dunga pămîntului,
Picăturile porneau
Cam de unde vedem pe hartă
Polul Nord.

Apoi formarea reliefului
Şi mai ales a oamenilor
A deplasat centrul de greutate
Al pămîntului.

Norii, ca nişte paraşute, s-au ridicat sus pe cer,
Umflaţi de cîmpul nostru magnetic.
Totuşi, uneori,
Mai plouă şi azi orizontal
Şi atunci mă uit pe fereastră,

Sau în istorie,
Să văd care dintre noi
Merge în patru labe.

BĂRBOŞI MEREU

Lăsăm barba să ne acopere
Cu înţelepciunea ei
Şi trecem gravi pe stradă,
Părînd într-adevăr înţelepţi
De la noi și pînă la toate
Lucrurile.

Dar, de sub iarba care ne ascunde,
Noi ştim
Că cele mai multe noduri
În care ne-am frînt dinții și mintea
Au rămas nedezlegate...

Ci numai barba noastră virilă
Nu-și pierde speranța.
Ea crește pînă la pămînt,
Acolo, ca vița-de-vie, se prinde
Şi se întoarce din nou în sus,
Pe copiii noștri,
Într-o încăpățînare istorică.

TROIA

În jurul nostru-s cai troieni
În care stau pitiți oștenii
Și noaptea ei deschid o ușă,
În jos alunecă pe funii.

Din sticle, haine și tablouri
Ce le-am adus, naivi, în casă,
Coboară cetele vrăjmașe
Și-n fruntea lor este un scaun.

ŠVEJK

Înainte de a-i lua,
Moarte le face recruților săi
O vizită medicală foarte minuțioasă.
Le controlează cu niște ciocănele de lemn
Articulațiile genunchilor,
Îi pune să zică 33,
Îi întreabă dacă au avut vreo măsea cariată
Și cum doresc să moară :
De sabie ori de cancer ?
Le mai pune și alte întrebări.

La toate întrebările morții
Švejk a răspuns așa :
„Să mă pupi în fund“.

După ce i-a admis la vizita medicală,
Moartea le spune tuturor
Să se prezinte pe lumea cealaltă
Bărbieriţi proaspăt
Şi cu hrană rece pe trei zile.
Acolo le dă echipament şi arme noi,
Le ţine un discurs
Despre interesele vitale ale morţilor
Şi-i pune să se lupte pentru ele.

...Numai bravul soldat Švejk
Stă deoparte,
Rezemat de puşca sa ruginită
Încă din timpul primului război mondial,
Şi la toate argumentele foarte solide
Ale morţii
Răspunde şi acum stereotip:
„Să mă pupi în fund".

ROBOŢII

Rugina umbla din casă în casă
Căutînd oamenii de fier.
Dimineaţa aceştia
Trebuiau să se tragă unii pe alţii
Cu un cîrlig
De sub dărîmăturile ruginii.

De aceea oamenii nu mai voiau
Să fie oameni de fier.

Şi am văzut grupuri întregi
De oameni mecanici
Care, scîrbiţi de orice fel de maşină,
Se întorceau în carnea strămoşească
Pe jos.

IATĂ...

Iată, lucrurile
Sînt tăiate în două,
De-o parte ele,
De-o parte numele lor.

E un loc vast între ele,
Loc de alergătură,
De viaţă.

Iată, tu eşti tăiat în două.
De-o parte tu,
De-o parte numele tău.

Nu simţi cîteodată, poate în vis,
Poate lîngă vis,
Că peste fruntea ta
Se suprapun alte gînduri,
Peste mîinile tale
Alte mîini ?

Cineva te-a înțeles pentru o clipă
Făcînd numele tău
Să treacă prin corpul tău,
Sonor și dureros,
Ca limba de bronz
Prin golul clopotului.

NUMAI LĂCUSTELE...

Numai lăcustele
Cunosc mîna omului,
Ele care toate ziua sar din mîna lui peste cîmp,
Ca literele din mașina de scris.

Litera lor nici n-a atins bine
Pămîntul,
Că sensul cerut le-a și răsărit
Printre aripi,
Și a crescut înalt pînă la brîu.

Numai lăcustele
Cunosc sufletul țăranului
Cînd i se isprăvește deodată anotimpul
Ca apa dintr-un ulcior.
El se uită să-și vadă cîmpul
Intrînd în iarnă,
Dar nu mai zărește decît un nor mare,
Îndepărtîndu-se...

VIZIUNE

Străzile erau înţesate de haine
Care îşi vedeau de treburi.

Unele alergau să nu întîrzie la servici,
Altele flecăreau,
Ori intrau în magazinele de îmbrăcăminte,
De unde ieşeau modele noi.

O servietă importantă, ministerială,
Flirta de o jumătate de ceas
Cu o poşetă de piele de şarpe,
Spunîndu-i direct,
Apoi de-a-ndoaselea,
Toate cuvintele referitoare la vreme.

Pe linia troleibuzelor
Circulau fiare de călcat.
Iar eu căutam oamenii.
Ştiam că trebuiau să se afle
Fie în buzunarul de la vestă,
Fie în faţa ori în spatele hainelor,
Anexaţi cu o clamă.

ATAVISM

Uitatul pe fereastră a devenit un tic,
Toată lumea se uită pe fereastră.

Citește, spală, iubește, moare
Și din cînd în cînd dă fuga
Și se uită pe fereastră.

Ce vreți să vedeți ?
După cine priviți ?
Luați-vă gîndul, cine a fost de venit a venit,
Cine a fost de plecat a plecat,
Ce a fost detrecut prin dreptul vostru a trecut.

Lăsați perdelele,
Trageți obloanele
Și mai luați-vă o dată tensiunea.

După ce a văzut totul — ploi, războaie,
Soare, cîrtițe, evenimente,
Repetate mereu aidoma,
Omenirea nu cred că mai dorește serios
Să mai vadă ceva.
Totuși uite-o lipită de ferestre,
În ochi cu un gol.

SOMNAMBULUL...

Înaintez cu un instinct sigur
Pe un drum ireproșabil,
Inundat, pun piciorul pe un plaur
Care se scufundă,
Dar în momentul acela
Am și trecut pe plaurul următor,

Şi tot aşa mă ţine mlaştina
Fostă mare
Pe care a mers cuvîntul.

Acum trebuie să merg eu pe valuri,
Degajat ca pe un drum pavat.
Pe malurile care se îndepărtează mereu
S-a strîns mulţimea ne-ncrezătoare,
Orice tremur pe faţa mea
Va stîrni vijelia de pietre.

Aşa că înaintez somnambulic,
Mă ţine mlaştina,
Iluzoriu acoperiş pe casă.
Jos e mulţimea cu capu-n jos, repartizată pe etaje,
Lumea care-şi vede de treabă
Şi nu crede-n mersul pe valuri.

POVESTE

Sufletul tău funcţionează cu lemne,
Iar al meu cu electricitate.
Dragostea ta umple cerul de fum,
A mea e din flăcări curate.

Totuşi vom mai merge împreună
O bună bucată de pămînt,
O bună bucată de cer,
O bună bucată de lună.

Vom fi fericiți pentru iarbă
Și pentru lac,
Vom rîde pentru copac,
Vom slăvi drumul drept cu cîte-o gură
Și vom ține un moment de reculegere
Pentru fiecare cotitură.

Ne vom lua după umbra mea
Care merge înainte,
Ne vom lua după primul gînd,
Ne vom lua după două-trei cuvinte.

Pînă cînd ne va ieși în cale
Sfînta Vineri
Să ne spună printre altele
Că nu mai sîntem tineri.

Și că ea n-o să ne mai dea de-acum
Nici electricitatea pentru flacără,
Nici lemne pentru fum.

SUPERSTIȚIE

Pisica mea se spală
Cu laba stîngă,
Iar o să avem un război.

Fiindcă, am observat,
De cîte ori se spală

Cu laba stîngă,
Creşte considerabil încordarea
Internaţională.

Cum vede ea
Cele cinci continente ?
S-a mutat cumva
În pupilele sale
Pitia, cea care ştie să-ţi spună dinainte
Toată istoria
Fără punctuaţie ?

Îmi vine să plîng
Cînd mă gîndesc că eu
Şi cerul cu suflete pe care mi l-am legat
În spate
Depind, în ultimă instanţă,
De toanele unei pisici !

Fugi de prinde şoareci,
Nu mai dezlănţui
Războaie mondiale,
Fire-ai a dracului
De putoare !

MUNTELE

Ţin locul unei pietre din pavaj,
Am ajuns aici
Printr-o regretabilă confuzie,

Au trecut peste mine
Mașini mici,
Autocamioane,
Tancuri
Și tot felul de picioare.

Am simțit soarele pînă la osii,
Și luna
Pe la miezul nopții.

Norii mă apasă cu umbra lor,
De evenimente grele
Și importante
Am făcut bătături.

Și cu toate că-mi suport
Cu destul stoicism
Soarta mea de granit,
Cîteodată mă pomenesc urlînd :

Circulați numai pe partea carosabilă
A sufletului meu,
Barbarilor !

VIBRAȚII

Atît de tare îi bătea inima,
Încît
Acolo unde era el

Soarele mai vedea un om
Cu cîţiva paşi mai înainte
Şi altul în urmă,
Şi altul în dreapta,
Şi altul în stînga.

Şi fiecare la rîndu-i
Vibra noi fiinţe ale sale
Din cauza aceleiaşi inimi.

Iar el trebuia să-i trăiască
În acelaşi timp
Pe toţi aceşti inşi
Pînă la cea din urmă
Trăsătură a feţii.

FULGERUL A TRECUT...

Fulgerul a trecut prin mine
Luminîndu-mă fantastic,
Dar omorîndu-l
Pe fiul meu.

Am pus mîna pe clanţa uşii
Pe care cineva m-a zugrăvit
La toate vîrstele,
Intrînd şi ieşind,
De mii de ori,
Şi uşa s-a despicat în două
Ca o limbă de şarpe.

Am format o frunză de stejar
Şi la capătul celălalt al frunzei
S-a auzit o bubuitură
Sinistră.

Florilor, la care mă uit,
Începe să le ardă părul,
Şi prin hainele verzi
Li se vede sufletul
De fum.

Dacă mă gîndesc la pădure,
Se face mangal
Pînă mîine dimineaţă.
De bun ce sînt,
Lumina m-a rugat să-i fiu gazdă,
Şi cu toate acestea, în jurul meu
E un imens cerc
Negru.

PERSEVERARE

Voi privi la iarbă
Pînă voi obţine titlul
De doctor în iarbă.

Voi privi la nori
Pînă voi ajunge laureat
Al norilor.

Voi trece pe lîngă fum
Pînă cînd fumul, de rușine,
Va deveni iar flacăra
De la început.

Voi trece pe lîngă toate lucrurile
Pînă cînd toate lucrurile
Mă vor cunoaște.

GURA RACULUI

Cînd omenirea a ieșit din apă,
Plină de mîl, de alge și de sare,
Pe țărmul celălalt urcau,
Suindu-se unul în spinarea celuilalt
Și alunecînd în mare,
Dar săltîndu-se cu valul următor,
Pe iarbă — racii.

Raci înfiorători, rîioși,
Plini de picioare ca de negi,
Verzi de mătasea broaștei și roșii,
Turbat de roșii pe pîntece.

Oamenii au început să meargă
Încercînd să se acomodeze cu lumina
Uscată a soarelui,
Alta decît lumina din apă.
Racii au început să alerge
În direcția opusă,

Bătînd tactul cu cataligele lor pe glob
Ca într-un piept de bărbat doborît.

Într-o zi primii oameni s-au întîlnit
Cu primii raci,
Fiecare cu al său.
Au fost luaţi la subsuori
Şi tîrîţi în balta stătută a mării,
Înapoi peste locuri pe unde-au mai fost
(Ochii lor şi le amintesc perfect
După lacrimile-n formă de gorgane),
Dar care pentru raci erau într-adevăr
Locuri noi,
Şi ei susţineau, pe drept cuvînt,
Că-i duc înainte.

Abia în apă s-au dezmeticit oamenii,
A avut loc o luptă faţă de toate vieţuitoarele
Şi cei care reuşeau să se desprindă
Din cleştele ruginite de fier
Au ieşit istoviţi pe mal,
Plini de mîl, de alge şi sare.

Respirînd adînc, ei pornesc obosiţi înainte,
Dar iată pe ţărmul opus,
Pe furiş, din umbra nămolului planetei,
Apar înfiorători racii,
Pornind în direcţia cealaltă.

FRESCĂ

În iad păcătoșii
Sînt valorificați la maximum.

Femeilor li se scot din cap,
Cu o pensetă,
Clamele, agrafele, inelele, brățările,
Pînzeturile, lenjeria de pat.
După aceea sînt aruncate
În clocotul unor cazane,
Să fie atente la smoală,
Să nu dea în foc.

Apoi unele
Sînt transformate în sufertașe
Cu care se cară la domiciliul dracilor pensionari
Păcatele calde.

Bărbații sînt și ei folosiți
La cele mai grele munci,
Cu excepția celor foarte păroși,
Care sînt torși din nou
Și făcuți preșuri.

OCOLUL LUMII

Întîi am înconjurat părinții,
De cîte două ori pe fiecare.

Apoi bunicii,
Doar o singură dată.

Casei i-am dat ocol
În timp ce ardea.
După aceea am pornit-o pe stradă,
Înconjurînd fiecare trecător,
Să văd cum arată dinspre răsărit
Şi dinspre apus.

Am mers pe jos
Pe malul de ape
Şi am trecut pe celălalt mal
De munţi.

Peste tot
Am pus cercuri, cercuri de urme,
Galbena aureolă pe care o port totdeauna
În jurul picioarelor mele.

CERAMICĂ

Arheologii au descoperit
Pe teritoriul trupului meu
Un vas de lut.

Vasul are formă de inimă.
Pe el un meşter necunoscut

A pictat, încă înainte de era noastră,
Cîteva raze de soare.

Au venit apoi alți oameni
Care și-au împletit sufletul printre razele lui
În motive populare.

În prezent eu adaug pe ceramica străveche
Noi desene de epocă,
Pentru ca ei, cercetătorii din anul 4000,
Să ateste și existența mea,
Cam pe la mijlocul secolului 20,
Cu aproximație.

UN GEAM ÎN FAȚA NOASTRĂ

Un geam în fața noastră,
Pe care-l ștergem mereu de ploaie
Cu amîndouă mîinile.
Numai că-l ștergem pe dinăuntru,
Ploaia-l bate
Din partea cealaltă,
E mereu cețos geamul nostru
De limbă necunoscută.

După un timp oarecare schimbăm locul,
Crezînd că poziția nu e bună,
Începem să ștergem geamul mai încolo.

Zilnic, aceeași mișcare
De servitoare
În casa misterelor.

Cu ochii de geam, lipiți de geam,
Ne ducem un gînd ca pe un deget meditativ la frunte,
Și afară plouă răpăind egal,
Și e ceață...

DE-A BABA-OARBA

Hai să credem tot ce spunem,
E un joc foarte frumos.
Tu să-mi spui : „Te iubesc"
Și eu să mă bucur copilărește,
De parcă mi-ai fi dăruit un briceag
Cu prăsele de os.

Să-mi spui curat
Tot ce cugeți tu
Despre vecini, despre univers
Și despre ploaie ;
Sau să nu-mi spui nimic
Și toate gîndurile mele să deie din cap
Că așa e.

Iar eu să-ți spun :
„Pe unghia asta tu ai un lac adînc
Și pe toate celelalte cîte o mare.

Dacă miști degetele prin zilele mele,
Poţi stîrni Niagare."

Și pînă seara din cuvintele mele
Să crească o iarbă înaltă
Care să-și scoată colțul prin cer,
În vîrf cu pămîntul nostru,
Ori cu vreo sămînță de stea.

Și tu să crezi în iarba mea.
S-o crezi pe toată, orbește.
Și eu să cred în urma ta cu un pas,
Cavalerește.

UN ACOPERIȘ

Infinitul e mult mai mare
Decît ne închipuim,
N-o să putem niciodată
Să-l umplem cu sufletul nostru.

Toate aspirațiile se preling în haos
Ca sîngele din colțul gurii,
Se pierd în gol,
Pămîntul e tot mai rar
De vise noaptea.

Trebuie poate un acoperiș
În jurul acestui butoi spart

La o distanță descoperită prin tratative,
Care să rețină speranțele,
Fericirea, gîndurile mari.

Lovite de tabla falsului cer,
Acestea se vor întoarce spre noi,
Ne vor ajunge din urmă cînd vom fi triști,
Înfășurați de ele vom trece :
Coșari ai unui soare temporar.

DANTE

Divina Comedie, piramidă rătăcitoare,
Ușor înclinată către veșnicie,
O aud noaptea cînd e lună
Alunecînd încet pe nisip,
Un milimetru pe an încolo sau încoace,
Fără nici o grabă.

Și înăuntru,
Închis etanș ca în sine însuși,
Stă faraonul.

Și-a îmbălsămat singur toți cunoscuții,
Pe cei apropiați și pe cei scoși doar din auzite,
Vîrînd mîna
Pînă pe sub pietrele albe ale antichității.
E groaznic să ai o lume muritoare în jur !
Și el i-a îmbălsămat
Pentru a nu rămîne și-n veșnicie tot singur.

Tot ce s-a întîmplat pe pămînt
A îndesat în arca sa.

Nouă ceruri de păcate, nouă de aşteptare,
Nouă de iluzii,
Toate pline ochi.
Iar în mijlocul lor stă
Dante.

Priveşte infernul, purgatoriul şi paradisul,
Iar cînd se plictiseşte, schimbă firmele.
Pe cea de la infern o pune în paradis
Şi invers
Şi asta de multe ori la rînd,
Încît bieţii muritori
Habar n-au unde se mai află.

Şi tace Dante de i se umflă vinele tîmplei
Împingînd din interior piramida
Care înaintează încet pe nisip
Un milimetru pe an încolo sau încoace,
Fără nici o grabă.

CONTABILITATE

Vine o vreme
Cînd trebuie să tragem sub noi
O linie neagră
Şi să facem socoteala.

Cîteva momente cînd era să fim fericiți,
Cîteva momente cînd era să fim frumoși,
Cîteva momente cînd era să fim geniali.
Ne-am întîlnit de cîteva ori
Cu niște munți, cu niște copaci, cu niște ape
(Pe unde-or mai fi ? Mai trăiesc ?).
Toate acestea fac un viitor luminos —
Pe care l-am trăit.

O femeie pe care am iubit-o
Și cu aceeași femeie care nu ne-a iubit
Fac zero.

Un sfert de ani de studii
Fac mai multe miliarde de cuvinte furajere,
A căror înțelepciune am eliminat-o treptat.

Și, în sfîrșit, o soartă
Și cu încă o soartă (de unde-o mai fi ieșit ?)
Fac două (Scriem una și ținem-una,
Poate, cine știe, există și viață de apoi).

MECANICĂ SIMPLĂ

Și-a pus în gînd
Să mute universul
Dintr-o parte într-alta,
Ca să-și cîștige existeața.

Nimic mai simplu,
În jurul capului său
E o cunună de linii închipuite,
Linii magnetice.
Dacă mesteci o dată prin haos,
Caprele se lipesc cu copitele de ele,
Păsările se prind cu ciocul,
Mările își înfășoară în jur
Coca mareelor.

Iată-l mergînd prin lucruri,
Cumpănindu-și lumea
Agățată cu gheare de lilieci
De liniile lui închipuite.

De la o stea însă
Se desfrunzește de păsări și plante.
N-a făcut nici un pas greșit,
E mersul cu care a mers începutul lumii,
Aureola însă nu-l mai ajută,
Mușchii magnetului au febră.

Universul între timp a ajuns la locul lui,
Vechiul loc,
Și el trebuie să-l mute în altă parte,
Ca să-și cîștige existența.

Și totul se reia de la-nceput,
Și totul e mișcare.

ÎNTRE STELE

O, între stele e atîta timp
Degeaba !

Sute de ani lumină,
Milioane de ani lumină —
Iarbă grasă putrezind,
Straturi peste straturi.

Iar noi, care paştem acest pămînt,
Tot mai rar de timp,
Tot mai rar,
Întindem spre cer gîturile
Cu vinele vinete din ce în ce mai umflate.

Cîte o pală de vînt mai puternic
Ne-mbată nările
Cu mirosul fînului presupus
Şi-ncepem, oameni, şi păsări, şi pietre,
Toată turma,
Să ragem în sus.

Dar nici o gură n-apucă o stea
S-o tragă de raze,
Dinţii pocnesc în sec,
Munţii cariaţi încep să se clatine,
Se usucă limba şi cade răsucindu-se ca o fruunză
Care şi-a mestecat ultima fărîmă de toamnă.

Ce repede e răsuflarea noastră,
Ce gîfîită e pendula asta
În jurul căreia înnebunesc holbați
Atîtea miliarde de ochi !

O, între stele
E atîta timp degeaba...

CASA

Vreau să-mi fac o casă
Cît mai departe de toate locurile
Pe care le cunosc.

Cît mai departe de muntele
Din care ies veverițe dimineața
Ca apostolii dintr-un ceas
Naiv din cale-afară.

Să nu fie nici țărmul
Acelei oboseli albe
De unde aș putea să văd prin fiecare fereastră
Cîte un solz smălțuit.

Cunosc și toate tertipurile
Cîmpiei,
Ce mai poți aștepta de la ea
Cînd dă drumul noaptea la iarbă și la grîu
Să-ți crească prin coaste, prin tîmple ?

M-aş plictisi oriunde atît de tare,
Încît n-aş putea să-mi pun pe pereţi
Tablouri,
Uşa mi s-ar părea prea cunoscută
Şi mi-ar veni să plec.

De-aş putea să-mi ridic o casă
Cît mai departe
De mine!

SINGUR

Mi-e frig în cămaşa asta
De litere
Prin care intră uşor
Toate intemperiile.

Vîntul prin a,
Lupii prin b,
Iarna prin c,
Şi eu încerc să-mi apăr măcar inima
Cu un titlu mai gros,
Dar mă îngheaţă frigul care intră
Prin toate literele.

Mi-e urît în cămaşa asta
De litere
Prin care îmi ies uşor
Respiraţia şi bătăile inimii.

Prin a,
Prin b,
Prin c,
Alfabetul este plin de mine
Pentru o clipă.

CU SPATELE

Ceasul s-a-ntors cu spatele la timp.
Era bolnav ceasul şi, simţindu-şi sfîrşitul,
Poate că s-a gîndit şi el
La un rai al obiectelor care mor,
Unde ceasurile se potrivesc singure
După inima lui Dumnezeu
Şi deşteptătoarele sună şi ziua şi noaptea
Învierea stelelor.

A văzut însă cu limba cea mare
Că e absurd
Şi a murit simplu, de tot,
Întorcîndu-se cu spatele la timp.

Iar eu, sufletul răposatului,
Voi mai rămîne în preajma lui
Trei zile,
Să văd cum continuă să-i crească
Părul şi unghiile.

MENIU

Dimineața, o felie subțire de viață
Cu unt.
Mai luăm apa care crește încontinuu
(Aseară ocupa trei pătrimi
Din suprafața globului)
Și o fierbem în clocot, de microbi.

La prînz, mîncăm greu și consistent —
Trei feluri de pămînt :
Cernoziom, loes și argilă.

Seara, nu obișnuim mîncare gătită.

Luăm în gură
Ba o stea cu puțină miere,
Ba ceva, dacă nu s-a terminat,
Fericire (Pe care, de fapt o păstrăm
Pentru duminică)
Și ce se mai întîmplă.

POPICE

Fără îndoială, pămîntul
Este o mare
Popicărie.

Pentru că nu sînt suficienţi
Copaci,
Oamenii stau şi ei
În picioare.

Cineva aruncă bilele
De departe
Şi însemnă cu cretă
Pe cele doborîte.

E un joc de societate,
Desigur,
Tot atît de frumos
Ca şi armele clasice.

Totul e calculat dinainte
Cu o mare precizie,
Numai noi, naivii,
Mai umblăm pe la policlinici.

I-auzi stelele huruind
Înapoi pe banda rulantă,
Deseară vor fi la orizont.

SOLEMN

Toate hîrtiile mele
Le-am cărat cu braţul
Pe un cîmp mare,

Le-am semănat solemn
Şi le-am arat adînc
Cu plugul.

Să văd ce-o să răsară
Din gîndurile acestea,
Din bucurii, din tristeţe, din fericire
Iarna, primăvara, vara şi toamna.

Acum mă plimbam
Pe cîmpul negru
Cu mîinile la spate,
Mai neliniştit cu fiecare zi.

Nu se poate totuşi.
Nici o literă să nu fi fost bună !

Precis într-o zi
Cîmpul acesta se va umple de flăcări
Şi eu voi trece printre ele, solemn,
Încununat ca Neron.

PRECAUŢIE

Verificaţi-vă poziţia în care dormiţi,
Înainte de fiecare vis
Luaţi un felinar în mînă
Şi vedeţi cum vă stau gîndurile,

Degetele de la mîini,
Vedeți cum vă stă capul.

Din aceşti genunchi la gură
Peste care suflaţi cald
Ca boii în iesle
E greu să iasă mîntuitorul prin fugă,
Vai, poziţia nu este bună.

Dormind mereu pe aceeași parte,
Tot nisipul din voi
Se va prelinge prin ureche
Grămezi sub trupurile voastre...
O, eu cunosc atîtea deșerturi
Cu care nu mai funcționează
Nimeni !

Iar dacă staţi cu faţa în tavan,
Căutaţi ca măcar tălpile să vă vină
Pînă la marginea cerului,
Măcar cîţiva centimetri pe marginea cerului,

În caz că vă veţi ridica în picioare
A treia zi,
Să fiţi asiguraţi de primul pas.

Zic : Fiţi atenţi cum dormiţi.
Munţii s-au hodorogit
Apărînd mereu strîmb
Prin sufletele noastre.

MEŞTERUL MANOLE

Acum am putea să fim şi trişti,
Doar ne despărţim pentru totdeauna,
Dar să trecem peste asta.

Copaci, vă aşteaptă pădurile,
Duceţi-vă.
Ape, vă aşteaptă cîmpiile, duceţi-vă.
Duceţi-vă şi voi,
Preafrumoase şi iubitoare Ane ;
Mă iertaţi că nu v-am mai zidit de vii,
Am avut mai multă încredere
În cărămizi.

Obiecte, şi ceasuri, şi biblioteci,
Şi culori, şi meşteri iscusiţi
Care m-aţi ajutat, şi tu, soare, şi voi, munţi,
Scări
Pe care-am urcat pînă aici,
Fără să-mi pese de înălţime :
Voi vă veţi îndepărta de mine,
Lăsîndu-mă să mă prăbuşesc singur
De pe propria-mi zidire —
Aşa se cere tradiţia.

Deci fugiţi cît mai repede,
Acum cînd eu mă fac că mă uit
În altă parte...

TINEREȚEA LUI DON QUIJOTE

(1968)

DARUL

— Îți voi dovedi că toate tablourile sînt false
Spuse specialistul, scoțîndu-și lupa
Pe care tocmai o primise cadou
Din planeta Marte.

Colecționarul zîmbi, îl amuza ideea,
Pînzele lui deveniseră etalon
Pentru indentificarea maeștrilor din toată lumea,
Cheltuise pe ele averea cîtorva generații
Înainte și înapoi.

— Să începem de la dreapta spre stînga,
Privește acest Tizian !
Într-adevăr, în lupă se vede stîngăcia execuției,
Tabloul fusese pictat de un elev fără talent,
Într-o oră de desen.

— În fundul sufletului mă rodea un fel de îndoială
În privința lui, șopti galben colecționarul.
Dar acel Rafael, pe care-l studiezi acum,

Dacă e o copie,
Însăși mîna lui Dumnezeu a făcut-o, ha, ha, ha!

— Privește, și cercetătorul care n-avea chef de glumă,
Îi arătă numărul de serie înregistrat
În pupilele madonei.
Pe la mijlocul sălii nici n-apuca să îndrepte
Lupa spre ele
Şi tablourile cădeau singure.

În fața ultimei pînze, Rembrandt milionarul! — colecționarul
Își duse mîna la inimă și căzînd
Din gura lui zburară lilieci.

Specialistul colindă apoi prin multe muzee
Pe care le umplu de ridicol.

Nici măcar ramele nu erau veritabile,
Lupa neînduplecată scotea la iveală
Lucrări groaznice.

Toți marii maeștri fuseseră uciși,
După primele trăsături de penel,
Şi ucigașii le furaseră numele,
Pictaseră în continuare cu uleiurile lor,
Moarte și ele,
O dată cu sîngele cel adevărat.

Aşa se goliră galeriile,
Achizitorii nepricepuţi înfundară puşcăriile.
În urma omului cu lupa se întindea un pustiu de moarte
Şi el era tot mai trist.

O dată, îi veni în gînd
Să îndrepte lupa spre strada pe care mergea
Şi observă cu uimire că era falsă,
Strada adevărată se afla mult mai încolo.

Privi oraşul — era fals, copacii falşi,
Şi începu să plîngă.

Plîngînd cu hohote şi tremurînd tot,
În afara mîinii care ţinea teribilul instrument
El o porni foarte bătrîn înainte,
Continuînd să desfiinţeze lumea.

VISAM ŞI NOI

Mai avem încă multe
Să ne spunem,
De aceea cădem
Pe unde apucăm
Şi-ncepem lacomi
Să vorbim în somn.

Cu lucrurile din cameră,
Ivărele, caloriferul,

Cărora încă nu le-am spus
Nici pe jumătate din ce-ar trebui.

Cu morții care, săracii,
Merg înapoi
Cu Dumnezeu, pe apucate,
Visăm și noi.

Pînă dimineața
Cînd se aprinde brusc lumina,
Începem să vorbim
Și se întrerupe
Comunicarea.

EXIGENȚĂ

Am luat tot pămîntul
Și l-am strecurat
Prin ochii mei.
Munții au scăpat întregi,
Femeile au rămas înalte,
Cerul, imens.

Nemulțumit,
Am găsit o nenorocire oarecare
Și am redus totul
La jumătate.

Se vede c-am muncit,
Dar mai erau încă destule lucruri
De prisos.
Soarele avea prea multe raze,
În mare
Se mai puteau vedea doi pești.
Atunci am luat tifonul cîtorva zile,
Și lumea s-a redus la jumătate.

Și tot așa,
Existența mea a decurs remarcabil.
Acum în jurul meu
Se-ntinde un imens
Nimic.

Desigur, nici eu nu sînt important
Tot.
Voi continua operația
Cu nisipul din mine.
(Între timp mi-am și extirpat
Șapte nervi și două simțuri.)

STRATURI

Eu sap un strat,
Cel mai nou, de deaspura,
Sub el o umbră sapă
Stratul următor.

Şi tot aşa,
Toţi morţii sapă,
Caută cu-nfrigurare
Tot mai adînc.

Pocnete de lopată
Se aud pe obraz,
Din partea cealaltă
Vin spre noi elanuri de cazma.

Omenirea sapă,
Face arheologie,
Deocamdată n-am descoperit
Decît un bulgăre de pămînt.

Tot e ceva
În lumea asta de stele.

DAFIN

Pentru că pe aici nu cresc dafini
Şi celelalte frunze sînt bune,
Salcîmii, cireșii, nucii și fagii
Au frunze chiar foarte bune.

Nu mai vorbesc de duzii aduși din China
Pe furiș într-un baston
În locul viermilor de mătase
Care au rămas tot acolo,
Cum era și normal.

Toamna mai ales ne apucă dorul
De ceva condimentat într-alt fel,
Care să conţină bine şi piper
Dar şi ducă şi depărtare.
Ne uităm bine la zare,
Prea o pasc toţi,
Şi atunci nu ne mai rămîn decît copacii.

Femeile, ele ridică mîna întîi,
Li se mai vede încă luna la subsuori
Şi culeg frunze prin parcuri, prin păduri,
Cîte una, cîte două să ducă acasă,
După puteri.

Pentru că nu avem dafini,
Şi nici nu văd vreo speranţă cu clima asta.
Totul e bun pe aici,
Vedeţi-vă de treabă.

CÎTEODATĂ

Cîteodată întunericul
E în afara mea,
Fulgerul nu se mai dezdoaie.
Se văd prin el, ca printr-o ţeavă
De telescop.

Vreo stîncă poate pe undeva
Nu vrea să se mistuie,
Vreo scorbură opune rezistenţă
Cariului deznădăjduit.

N-a mai căzut de mult
Nici o stea :
Circulă greu materia pe cer.
Cuiva i s-a întîmplat o nenorocire
Şi nu vrea să plîngă :
Se îngreunează circulaţia apei
În natură.

Şi eu prind această stare
Direct în suflet,
Ca oglinda apei norul de sus
Bolovan în ochi.

PENTRU PĂSĂRILE DISPĂRUTE

Cîte păsări o fi stricat
Cerul
Pînă să-ţi nimerească mersul
Atît de lin ?

Unele erau ciudate,
Aveau penele cine ştie cum,
Înfipte de-a-ndoaselea,
Ori poate nici n-aveau pene,
Ci frunze.

Ele încercau să zboare
Pînă la copacul
Unde se bănuia că va apare omul,

Dar timpului nu-i plăcea
Acest zbor stîngaci
Şi le ştergea timpul
Cu dosul palmei.

Hai pe cîmp
Să vedem ciocîrlia
Arzînd
Ca o lumînare
Pentru păsările dispărute.

MARGINE DE GÎND

Se aude clipocind,
Înotînd,
Gîndurile mai vechi
Trec spre marginea de gînd.

Doamne, locul pe unde ele
Se aruncă-n afară,
Ca de pe o margine de frunză
Nervurile, la sfîrşit de vară !

Se aude un trup de cenuşă
Coborînd de pe sufletul meu,
Peste marginile cerului
Un volum de lumină
Se varsă mereu.

JUCĂRII

Noi care sîntem îngrozitori de mari,
Care n-am mai căzut pe gheață
Dintre cele două războaie,
Ori dacă din greșeală am alunecat veodată,
Ne-am și fracturat un an,
Unul din anii noștri importanți și țepeni
De gips...
O, noi cei îngrozitor de mari
Simțim cîteodată
Că ne lipsesc jucăriile.

Avem tot ce ne trebuie,
Dar ne lipsesc jucăriile.
Ne e dor de optimismul
Inimii de vată a păpușilor
Și de corabia noastră
Cu trei rînduri de pînze,
Care merge la fel de bine pe apă,
Ca și pe uscat.

Am vrea să încălecăm pe un cal de lemn
Și calul să necheze o dată cu tot lemnul,
Iar noi să-i spunem : „Du-ne undeva,
Nu ne interesează locul,
Pentru că oriunde în viață
Noi avem de gînd să facem
Niște fapte grozave".

O, cît ne lipsesc uneori jucăriile !
Dar nu putem nici măcar să fim triști

Din cauza asta
Şi să plîngem din tot sufletul,
Ţinîndu-ne cu mîna de piciorul scaunului,
Pentru că noi sîntem nişte oameni foarte mari
Şi nu mai e nimeni mai mare ca noi
Care să ne mîngîie

JELANIE

Cei care au văzut lacrimi
Şi mai mari,
Să zicem moartea,
Cum să se mai înduioşeze
De bietele noastre plîngeri de apă ?

Or fi ele sincere,
Stoarse din fundul sufletului,
Deznădăjduite,
Dar broaştele de toată ziua,
În picătura lor,
Nu pot nici măcar să-şi avanseze o labă.

Cît priveşte pe cele ţestoase,
Ce să mai vorbim,
Stau cu capul călare
Pe ţesturi
Şi tot scrutează în zarea secetei noastre.

Trebuie să ne îndurerăm cu toţi
Laolaltă,

Şi exact în acelaşi timp,
Pentru a stoarce o lacrimă ca lumea
Care căzînd pe talgerul lunii
Să poată azvîrli pînă-n stele
Ţipătul nostru deznădăjduit...

Ori dacă nu, ne întoarcem pe la vetrele noastre,
Să robim la micul nostru plus
Războinici care au pierdut bătălia
Jelaniei totale şi absolute.

CINE

Să cercetăm bine
Cine se ascunde sub noi,
Să fim foarte atenţi
Pe cine numim
Eu.

Că nu mai poţi
Avea încredere oarbă
În nimeni,
Să fim atenţi, mai ales,
Pe cine numim
Eu.

Îndesaţi cu genunchiul
Sub nişte măşti,
Atît de convenţionale,

Rîsul, plînsul, iubirea,
Ne căznim, stîngaci,
Să fim familiari cu noi.

Poate chiar reuşim
În unele momente,
Dar ne speriem grozav
Cînd ne auzim glasul.

BUTOIUL

Luăm în braţe butoiul zilei
Şi îi dăm cep
Sau îl împuşcăm la întîmplare,
Să ne gîlgîie lumina
Pe ochii, pe gura şi pe fruntea noastră,
A celor însetaţi şi obosiţi
Care au făcut toată istoria omenirii
Pe jos.

Şi-ncepem să jucăm în jurul butoiului,
Legănînd nişte cîntece,
În care se repetă de-a valma
Drumurile, războaiele, femeile
Şi alte cuvinte neînţelese.

Şi-ncep să ne placă tot mai mult
Viaţa şi mama ei de viaţă!

Să le facem cu ochiul
Şi mai împuşcăm un butoi
Şi încă o mie...

Şi nici nu ştim cînd ni se înmoaie
Oasele
Şi cădem cîntînd
În diferite moduri de moarte
Şi plutim pe valurile de lumină,
Ca soldaţii înecaţi în vin.

FIOR DE ÎNCEPUT

Lucrurile-şi pun pe piept
Două limbi de ceas enorme
Pentru zborul lor intern
Ce le prelungeşte sensul,
De la noaptea lor la oameni.

E-o cădere de cascadă,
Ca o coamă-n sus întoarsă,
Chiar copacii-şi sar din cercuri,
Pentru-a creşte lîngă ele
Mai nestingherit, mai ager.

ÎNVENINATĂ

Wilhelm Tell
Şi-a pierdut din vechea îndemînare,
Pînă acum şi-a ucis toţi copiii
Care-au ţinut pe capul lor
Mărul.

De necaz,
Mîna îi tremură tot mai tare,
Săgeţile curg una după alta
Şi mărul iată-l pe cer
Tot neatins.

Acum e rîndul meu,
Intru sub el
Fără strîngere de inimă.

Hai, ţinteşte,
Sau fă-te numai că încordezi arcul,
Pentru că şi aşa
Demult a pornit spre mine
Săgeata ta înveninată,

Tată.

ATLANTIDA

Cine a construit lumea
Pe un pămînt care se lasă ?

Aseară luna era deasupra ta,
Acum e deaspura vieții sale.
Te-ai mai scufundat puțin.

Aseară țineai cerul pe creștet
Ca pe o tavă
Cu minuni,
Acum el plutește mai sus.

Făceți-vă iute bagajele,
Urcați-vă pe acoperișurile caselor,
Urcați casele în pod,
Cărați-vă vitele și bucatele și sentimentele în vîrful munților,
Dacă vreți să mai aveți vite și bucate și sentimente,
Și mutați munții
Pe pietroiul din vîrf,
Dacă se poate.

HARTA

Mai întîi să vă arăt cu bățul
Cele trei părți de apă
Care se văd foarte bine
În oasele și țesuturile mele :
Apa e desenată cu albastru.

Apoi cei doi ochi,
Stelele mele de mare.

Partea cea mai uscată,
Fruntea,
Continuă să se formeze zilnic
Prin încrețirea
Scoarței pămîntului.

Insula aceasta de foc e inima,
Locuită dacă nu mă înșel.

Dacă văd un drum
Mă gîndesc că acolo trebuie să fie
Picioarele mele,
Altfel drumul n-ar avêa nici un rost.

Dacă văd marea
Mă gîndesc că acolo trebuie să-mi fie
Sufletul, altfel marmora ei
N-ar face valuri.

Mai există desigur
Și alte pete albe
Pe trupul meu,
Cum ar fi gîndurile și întîmplările mele
De mîine.

Cu simțurile,
Cele cinci continente,
Descriu zilnic două mișcări :
O mișcare de rotație în jurul soarelui
Și una de revoluție
În jurul morții...

FOC ŞI APĂ

Eclipsa devine tot mai întunecoasă
Cu cît o privesc cu mai mulţi ochi.
Absorbim lacomi lumina,
Secătuim locul
Cu zeci de kilometri
Dincolo de infraroşu.

Călcăm pe pietre şi pe iarbă
Şi în noi urcă apa,
Isus pe valuri e un uriaş burete,
Atingînd fundul mării uscat
Cu şerpii urlînd de sete.

Parcă văd ziua
Cînd jumătate din oameni
Vor arunca flăcări din ochi,
Focul furat va izbucni ca din vulcani,
Arzînd totul,
Descoperind în drum roata
Pentru mai multă viteză.

Văd ziua cînd celeilalte jumătăţi
A omenirii
Îi va ţîşni apa prin urechi, prin nas şi prin gură,
Fiecare va fi o balenă în hemoragie,
Oceanele îşi vor căuta din nou locul.

ANTICARUL

Cunosc mersul vremii
După cum îmi vînd cărţile,
Jocul lor între rafturi
Şi restul lumii
E un indiciu sigur.

Cînd au versurile căutare
Se întîmplă nunţi,
Pîntecul fetelor are nevoie
Să adoarmă frumos pînă seara
De cîntece de leagăn.

După ce-l vînd pe Homer
Am o oră de pace,
Cînd se întoarce la mine
Trebuie să rătăcesc zece ani pe mare.

Enciclopediile în piele de şoareci
Se urnesc cel mai greu
Şi cînd le văd în stradă
Împinse din spate de cîte opt oameni cu pîrghii
Îmi fac semnul crucii
Şi felicit secolul 18.

De la Tolstoi și Dostoievski
Te poți aștepta la orice,
Ori să ajungi cineva
Ori să-ți pierzi slujba.

Fire de praf de pe toate epocile
Sar să joace
În raza de soare
Mereu anunțată.

Acum toate cărțile
Vin vijelie spre rafturi,
Mi-au spart și geamurile și ochelarii,
Așa ceva nu mi s-a mai întîmplat —
E noapte, e zi afară ?
Ia uitați-vă și dumneavoastră.

PERSPECTIVA

Dacă te-ai îndepărta puțin,
Dragostea mea ar crește
Ca aerul dintre noi.

Dacă te-ai îndepărta mult,
Te-aș iubi cu munții și cu apele
Și cu orașele
Care ne despart.

Dacă te-ai îndepărta
Cu o zare,
La profilul tău s-ar adăuga soarele,
Luna și jumătate din cer.

VIZIUNE

Mă îngrășam treptat,
Cîte o tonă în fiecare zi,
Începînd cu sufletul.

Ca orice om care se respectă
Îmi urmăream propria evoluție
Cu ochi foarte mari.

Și cum pronunțarea unor cuvinte
Cum ar fi „inimă", „frunte", „cap"
Mi-ar fi putut trezi niște sentimente oarecare,
Stînjenind astfel îmbucurătorul proces de creștere,
Mi-am împărțit trupul
În pătrățele,
Ca la șah.

Luna trecută, de pildă,
M-am îngrășat în careul B_8, A_7.
Cînd am început să prosper și în careul A_2, E_9,
Numărul casei în care locuiam
A început să pirîie, căzînd la timp
În capul unui trecător.

Acum aștept ca pămîntul,
Slăbit de pe urma unor cutremure consecutive,
Să se mai întremeze puțin
Să mă pot urca pe cîntar.

TIMP

Muntele din față,
Hodorogul ăsta bătrîn,
Ne va uita pe toți,
Așa cum îl vedeți.

Cu părul căzut de pe pietre,
Zbîrcit în norii
Din colțul ochilor
Va ocupa aerul respirat de sfîrșitul
Pînă și al corbului
Cel atît de sănătos
Încît nici nu s-a născut.

Dar într-o zi îi va veni și lui vremea,
Și arătîndu-i o crăpătură
Între două milenii
Va spune : „pe aici pleci și tu“
Și-l va goli
De sine însuși, ca de nisip.

Nu va mai exista după el
Nici măcar o pată pe cer,
Focar al umbrelor noastre convexe spre somn,
Și, Doamne, parcă-ți pare rău
Și de muntele de piatră din față,
Hodorogul ăsta bătrîn.

PRĂPASTIE

Dumnezeu e surd
Şi cînd trebuie să-i spun ceva
Îi scriu pe-o foaie de hîrtie.
Aşa se procedează
Cu toţi surzii.

Dar mie nu-mi înţelege scrisul
Şi cînd îl văd cum se scarpină-n aureolă
În faţa unei conjuncţii,
Mă gîndesc că mult mai uşor ar fi
Să i-o urlu-n ureche.

Asta şi fac,
Dar Dumnezeu dă din cap
Că nu-nţelege
Şi-mi face semne să-i scriu pe-o hîrtie
Tot ce vreau să-i spun.

Pe mine mă apucă disperarea,
Ies în stradă şi opresc trecătorii,
Punîndu-le-n faţă hîrtia mea,
Scrisă cum am putut mai frumos şi mai citeţ,
Ca pentru ochii lui Dumnezeu.
Dar oamenii nu sînt surzi,
Ci numai grăbiţi,
Şi dîndu-mi cu mîna hîrtia la o parte,
Mă roagă să le spun totul repede
Prin viu grai.

Atunci mă pomenesc urlînd
Ca din fundul unei prăpăstii,
Așa cum urlă Dumnezeu
Cînd își face rugăciunea.

Și de spaimă c-am asurzit și eu
Uit ce-am vrut să le spun.

SEGMENT

Puteai, ca în povești, să mă încerci,
Punîndu-mă să fac
Niște lucruri extraordinare.
De pildă :
Să sap o prăpastie-n cer
Și cerul scos
Să ți-l aduc în buzunare.

Puteai să-mi ceri să-ți dezleg
Trei probleme importante de viață
Și eu ți le-aș fi dezlegat imediat,
Cu dinții,
Ca pe niște noduri de ață.

Puteai să-mi sugerezi să mă părăsesc chiar pe mine,
Azvîrlindu-mi toată personalitatea-n afară,
Precum lava sa un vulcn,
Să mă dezbrac de orice particularitate,
Pînă la fondul general uman
Și să rămîn așa, gol, în ger.

Sau, dimpotrivă,
Să mă mut tot
Pe o singură trăsătură de caracter.

SĂ AJUTĂM

Dați unul o respirație,
Altul o gîfîială,
Alții niște tălpi de fier,
Să ajutăm mișcarea.

Totul trebuie să alerge,
Ca într-o celulă bolnavă microbii,
Sufletele, ușile,
Stelele care trăiesc,
Prin rotație.

Aduceți răngi,
Pregătiți-vă să împingeți din spate
Frunzele în copacii uscați,
Liniile în palma vieții.

Mi-e necaz că numai morții stau
În toate privințele!
O, dacă-ar face și ei
Măcar un pas pe zi,
Stricînd echilibrul,
Pămîntul și-ar găsi forța necesară
Urnirii lui în neant!

UN CLEŞTE

Se aude un cleşte pe peretele vecinului,
Nu ştiu ce tot face vecinul,
Se aude clănţănitul unui cleşte,
Apoi un ţipăt speriat de copil.

Din salcîmul de lîngă calea ferată
Frunzele sînt scoase cu cleştele,
Cromolitografii pline de praf,
Din calea ferată o ciocănitoare scoate
Trenurile ruginite.

Prinde globii ochilor
Şi stoarce jos lumina,
Baltă acuzatoare
Sub rufa vinovatei alge.

Sîngele îl trage ca pe cuie
Din trupul răstignit în oase.

Pocnesc nucile cerului,
Miezul de foc dulce este găunos,
Mîncat de viermi, sfoiegit,
Ca în pămînt presupusa magmă
Care de mult nu mai naşte decît vulcani stinşi.

Dar din camera vecinului şi pînă la plus infinit
Se aude cleştele.

Aici bate, aici scoate, aici apucă,
Fără nici un plan și negîndind la nimic
Cît e timpul de mare
Repară aiurea universul.

SEMNE

Dacă te-ntîlnești cu un scaun,
E semn bun, ajungi în rai.
Dacă te-ntîlnești cu un munte,
E semn rău, ajungi în scaun.
Dacă te-ntîlnești cu carul mare,
E semn bun, ajungi în rai.
Dacă te-ntîlnești cu un melc,
E semn rău, ajungi în melc.
Dacă te-ntîlnești cu o femeie,
E semn bun, ajungi în rai.
Dacă te-ntîlnești cu o față de masă,
E semn rău, ajungi în sertar.
Dacă te-ntîlnești cu un șarpe,
E semn bun, moare și tu ajungi în rai.
Dacă șarpele te-ntîlnește pe tine,
E semn rău, mori și el ajunge în rai.
Dacă mori,
E semn rău.

Ferește-te de acest semn,
Și de toate celelalte.

DIN VÎRF

Cineva trage de-o sforă,
Se încrețește coaja pe bătrîni,
Ce armonică gîfîită e lumea,
Ascult-o,
La sfîrșitul fiecărei mîini.

Cîțiva kilometri de riduri
Avem, orice s-ar zice, fiecare.
Iubito, genele tale sînt riduri,
Sînt riduri privirile mele amare.

Credeam că sîntem făcuți
Din cine știe ce pilitură de zei,
Dintr-o aripă de stea
Și dintr-una de pămînt,
Dar din cîți magneți are cerul,
Nici unul nu ne mai trece prin gînd.

Cîțiva kilometri de riduri
E cam tot ce avem fiecare,
Linia norocului — un rid mai degeaba,
Gîndurile, riduri în oxidare.

Și ca dintr-un turn de pază,
Din vîrful celui mai înalt rid,
Inima toarnă smoală încinsă
În capul luptătorului livid
Care-a furat ciudata bogăție de riduri
Și fuge cu ea, încolțit,
Printre ziduri.

ZGOMOTE

Răul de zgomote !
Un pocnet de mobilă veche,
Un cariu...

Pss ! Cine aleargă pe sub tăcere,
Fugărind cîrtița,
Să arunce-afară și restul globului
Prin gușă ?

Parcă-am fost menit la naștere
Să-mi holbez ochii și glasul,
Cu groază,
La fiecare răsărit de soare !

Dă-le naibii de sunete,
Totul se mișcă și scîrțîie,
O sămînță se umple de apă
Ca un burduf, gîlgîind.

PERPETUUM MOBILE

Între idealurile oamenilor
Și realizarea lor
Întotdeauna va exista
O diferență de nivel
Mai mare
Decît cea mai înaltă cascadă.

Se poate folosi rațional
Această cădere
De speranțe,
Construindu-se pe ea ceva
Ca o hidrocentrală.

De la energia astfel cîștigată,
Chiar dacă n-o să reușim
Să ne aprindem decît țigările,
Tot e ceva,
Pentru că, fumînd, ne putem gîndi serios
La niște idealuri și mai grozave.

ECHILIBRU

Totul trebuie măsurat riguros,
Nimic să nu ne scape,
De la fluturii din jurul sufletului
Pînă la golul unde se pierd privirile
În gol,
Totul — cîntărit cu grijă.

Astfel, îngrămădesc pe un talger
Cărți și frunze, orice,
Firele de praf care zboară liber prin camera mea
Le suflu cu multă măestrie
Să se depună exact.

Pe celălalt talger mă așez eu
(Deși nu mai voiam să mai fac nimic,
De răsunet mondial),

Dar îmi lipsesc, iată, încă multe fire de praf,
Multe raze îmi lipsesc, ca să fie un echilibru
Să se ducă vestea.

NU POT SĂ TREC NIMĂNUI

Nu pot să trec nimănui
Desaga asta cu stele
Care mi-au ciuruit toate geamurile,
Ca bețele scăpate prin piele în golul
Bătrînei tobe.

Acum eu simt direct în coaste
Buricele lor izvorînd
Tot mai neînțelese amprente
Şi nu le mai pot trece nimănui.

Egale-ntr-o parte și-ntr-alta,
Îmi arată-n față o singură direcție,
În care să-mi fac mișcările mele,
Afînînd și arînd aerul
Pentru buna digestie a frunzelor.

Iertați-mi deci mersul prea sigur,
Acest avînt,
Cîtă vreme mai sînt asinul
Propriei mele Dumnezeiri.

Voi căuta s-o duc cît mai solemn
În infinit,
Sau cum îi zice orașului sfînt,
Călcînd cu grijă pe covoarele
Pline veșnic de praful
Dumnezeilor anteriori.

ORA

Ora
Cînd lucrurile obosite de-atîta sens
Adorm pe el,
Ca sentinelele
Cu bărbia sprijinită
În vîrful suliței.

Pereți, tavan, cer și univers,
Nu vă lăsați totuși prea greu
Pe mine,
Și eu mă mai țin într-un gînd,
Ba într-un singur cuvînt
Care-a și început să nu mai fie
La un capăt.

LA DUMNEATA

Chipul meu îmi pare cunoscut
Dar nu-mi amintesc de unde.

Nu cumva eşti tu
Cel cu care-am rîs
Într-o viață,
Lipindu-ne nasul de sufletul lumii
Ca de-o vitrină?

Ai un rid pe frunte
Care-mi amintește de-o istorie
Modernă și contemporană.

Ochii aceștia i-am văzut, dacă nu mă înșel,
Mirîndu-se pe niște lucruri obişnuite,
Pe tristețe, pe noapte, pe spaimă.

Ai vreo rudă, o mînă, un gînd,
Vreo sprînceană, cam așa ceva,
În soare
Şi-n celelalte stele căzătoare?

Pot jura
Că ești cel care s-a îndrăgostit pentru vecie
De fata aceea
Al cărui nume îți scapă mereu.

O,
Totul îmi pare foarte cunoscut
La dumneata,
Chiar și zilele care nu ți s-au întîmplat
Şi se vor întîmpla.

FIECARE

Bătrînii şi morţii
Sînt tonici,
E reconfortant să-i priveşti,
Ei sînt bătrîni, nu tu,
Ei îndeplinesc acțiunea de morţi,
Nu tu.

Cei mai mulţi copii
Sînt puși la cale
După vreo moarte năprasnică,
După cine știe a cui înmormîntare,
Simt o dorință nebună iubiţii
Să fie vii.

Iar cînd nimeni
Nu pleacă dintre noi,
Oamenii privesc îngrijoraţi cerul.
Dacă pică vreo stea
Înseamnă că pot face și ei liniştiţi
Patul.

Cine-o fi murit
La naşterea mea ?—
Să se-ntrebe-acum fiecare.

CONCENTRICĂ

Astăzi trebuie să ai neapărat
Şi suflet,
Am nevoie pentru un studiu
Radiografic,
Aşa că ia-ţi de pe umeraş, îmbracă-l,
Aerul tău cel misterios,
Transcendental şi serafic.

Priveşte-mă cu gene foarte lungi
Şi fiecare geană să trezească în mine
O clapă.
Fă anotimpul atît de limpede,-ncît
De pe coaja copacilor să sară corăbii,
Dovadă că totul se trage din apă.

Cheamă păsările să zboare aproape,
Numai păsările alese,
De la ciocîrlii în sus,
Să înalţe în jurul nostru o fîntînă de aripi,
Pe fundul căreia noi să ne credem izvoare
Fără apus.

FRESCĂ

Oamenii, foale superbe,
Din cea mai încercată piele,
Suflă zilnic aer pe gură
Pentru arderile fundamentale.

Se ghemuiesc
Și se fac mari,
Și asta ațîță lucrurile din jur
Să ardă frumos și egal,
Și să fie cald pe pămînt.

Unii ard din lut păsări,
Alții le suflă pene aprinse,
Următorii — sufletul pentru zbor.

Nimeni n-are grijă ;
Foalele scot de peste tot focul.
Iar cînd pe zbîrciturile de pe frunte
Încep să-nainteze ghețarii,
Atunci îngenunche prin cimitire
Bărbatul în fața femeii,
Fiul în fața tatălui,
Încercînd să-și sufle unul altuia
Cîte-un fir de iarbă verde.

APROPII STELELE

Închizînd și deschizînd ochii,
Apropii stelele,
Cum scoți cu o pompă aerul
De pe un gînd ostenit.

Fiecare cu steaua lui
Pe care și-o trage spre sine,

Învîrtind ca la o manivelă
De zile și nopți.

E spectaculos să ajuți lucrarea
Luminii,
Făcîndu-i semne pînă cînd
Curge-n tine steaua
Și cerul devine pămînt.

GRUP

Trăiau de mult timp împreună
Și cam începuseră să se repete :
El era ea
Și ea era el,
Ea era ea
Și el era tot ea,
Ea era, nu era,
Și el era ele,
Sau cam așa ceva.

Dimineața mai ales,
Pînă se alegeau bine
Care cine mai este,
De unde și pînă unde,
De ce așa și nu altminterea,
Trecea o groază de timp,
Trecea timpul ca pe apă.

Voiau uneori chiar să se sărute,
Dar își dădeau seama, la un moment dat,
Că amîndoi sînt ea
Mai ușor de repetat.

Atunci începeau de spaimă să caște,
Un căscat de lînă moale,
Care se putea și croșeta
În felul următor :
Una căsca foarte atent
Și cealaltă ținea ghemul.

ADAM

Cu toate că se afla în rai,
Adam se plimba pe alei preocupat și trist
Pentru că nu știa ce-i mai lipsește.

Atunci Dumnezeu a confecționat-o pe Eva
Dintr-o coastă a lui Adam.
Și primului om atît de mult i-a plăcut această minune,
Încît chiar în clipa aceea
Și-a pipăit coasta imediat următoare,
Simțindu-și degetele frumos fulgerate
De niște sîni tari și coapse dulci
Ca de contururi de note muzicale.
O nouă Evă răsărise în fața lui.
Tocmai își scosese oglinjoara
Și se ruja pe buze.
„Asta e viața !“ a oftat Adam
Și-a mai creat încă una.

Şi tot aşa, de cîte ori Eva oficială
Se întoarce cu spatele,
Sau pleca la piaţă după aur, smirnă şi tămîie,
Adam scotea la lumină o nouă cadînă
Din haremul lui intercostal.

Dumnezeu a observat
Această creaţie deşănţată a lui Adam.
L-a chemat la el, l-a sictirit dumnezeieşte,
Şi l-a izgonit din rai
Pentru suprarealism.

NU NE MIRĂM

Nu ne mirăm de nimic, niciodată,
A fost extirpată mirarea,
Atavism, care ne-apropia de maimuţă.

Temperatura corpului omenesc a scăzut
De la 36 la 15 grade,
Din economia de căldură obţinută
S-a realizat un soare artificial
Pentru încălzirea motoarelor Diesel.

E un zgomot de maşini,
Temperatura omenirii scade,
Sentimentele tind către zero,
Noi nu ne mirăm de nimic,
Sîntem în continuu progres.

MAI MULT CA PERFECTUL

Pe spatele aripei este notat
Mai mult ca perfectul
Zborului.

Pe spatele peştelui e desenat
Înotul viitorului.

Acolo unde credem că se termină,
Lucrurile revin asupra lor ;
Faţa văzută e doar o ciornă.
De ce să fim pesimişti
În legătură cu stingerea ochilor ?
Pe spatele lor
Natura şi-a notat
O idee şi mai îndrăzneaţă
Despre orbire.

DACĂ OAMENII

Dacă oamnii ar purta
Un clopot pe cap,
Să nu se vadă deloc,
Sau măcar o cuşcă
Să se vadă ciozvîrte,
Cred c-ar exploda.
Toată energia lor
N-ar putea fi văzută
Nici cu telescopul.

Dar așa
Eu mă uit la fata aceea
Și o parte din căldura ei
Trece peste mine
Ca un val.

Luăm unul de la celălalt,
Numai văzîndu-ne,
De cînd mi s-au căscat ochii considerabil
Iată ce lume echilibrată
În jur.

PACE

Am mîncat toată grăsimea pămîntului,
Am lins și Luna de vreo două ori,
Acum așteptăm.

Tolăniți pe fel de fel
De invenții, de descoperiri,
Am ajuns în punctul cel mai înalt.
E o încordare a gurii,
A stomacului,
A istoriei și geografiei,
A întregului aparat.

Vom rîgîi peste o oră,
Peste un aer,
Peste un pămînt
Cu ochii la stele.

LICĂR

Cîteodată mă simt așa de bine,
Totul îmi merge
Ca Isus pe valuri
Și cu vîrful degetelor pot să culeg aburul
Și să-l gonesc înapoi în lucruri.

Cu capul pe umeri
Îmi plac femeile,
În spatele perdelelor lor de sîni,
Trebăluind pentru binele omenirii.

Și măsor distanțele
Între gene,
Ori între două raze,
Și nu greșesc cu un milimetru,
Totul îmi iese exact.

Pînă cînd vine ceața,
Isus se îneacă,
Îl hodorogesc valurile,
Sau zațul lor,
Și mi se încleștează fălcile
În vorbire
Ca două vîsle
În smoala răcită.

SINUCIDERE

În mine erau douăzeci de generații
Pe puțin
Și-azi-dimineață, nu știu din ce cauză,
Poate unde era geamul deschis,
Unul s-a aruncat de la etaj.

Atunci toți
Au început să se arunce,
Ca după o trambulină,
Unul după altul, în lanț,
După principiul dezintegrării
Oilor.

Într-o jumătate de oră
Rămăsesem absolut gol,
Și de rușine m-am aruncat și eu.
Am murit cred pe la etajul patru,
În orice caz, pe la doi
Eram dus.

Toate acestea
Vi le povestește acum un trecător,
Adică unul dintre noi
Care-a picat pe moale.

VINE

Vine steaua să mă ridice,
O aud scîrțîind din cercuri.
În curînd se va opri în fața casei
Să mă ridice.

Acolo sînt pietre mari
Și nisip
Și pustietate
Și-o să-mi fie frig,
Doamne, iartă-mă.

Să strîng toate hîrtiile,
Să închid ușa de două ori,
Cine știe cînd mă întorc.

Oi fi chiar atît de important,
De stîrnesc această deplasare,
Atîta cheltuială de foc și aburi
Pentru o biată înălțare!

DE REBUS

Nu vorbesc limba voastră, o, lucruri,
Dar am început s-o înțeleg.
Știu pînă acum ce înseamnă
Casă, drum, apă și sare.

Ştiu că un nor se citeşte cîteodată belşug
Şi cîteodată inundaţie şi nenorocire.
Ştiu ce sens are roata,
Cînd i se pune deasupra
Semnul diacritic al unei maşini.

Dar îmi scapă încă foarte multe sensuri
Ale fiecărui obiect.
Şi mă străduiesc fără odihnă
Să cunosc şi să pricep totul.

Iar în ziua cînd voi stăpîni cît de cît
Şi limba lucrurilor,
Cea mai răspîndită din lume,
Voi fi un om foarte învăţat
Şi voi muri.

UN PAI

Un pai şi-a petrecut toată tinereţea
Într-o saltea
Şi credea despre lume
Că n-are decît o singură dimensiune :
Greutatea.

Îl apăsa zilnic
Cu o forţă egală cu disperarea,
De unde să ştiţi cum vine asta
Voi care nu v-aţi petrecut toată tinereţea
Într-o saltea ? !

Acum umblă bezmetic,
Nopțile sînt la fel de ușoare
Ca și zilele,
Nu se așeză pe el nici măcar praful
Să se odihnească două ore după-masă.

Parcă nici n-ar mai fi pai,
Ci de-a dreptul fulg,
Un fulg dintr-o aripă de înger
Cu care-a fost vecin în saltea —
Așa se simte de ușor.

Intuiește el uneori
Că și văzduhul, la urma urmei, e tot o saltea,
Mai albastră,
Pe care sforăie stăpînul.

PIETON

Numai mașini
Și un pieton,
Singurul rămas,
Care era pus să traverseze toată ziua
Străzile.

Asta în vederea stabilirii cît mai precise
A procentajului de accidente
(Scade ori crește ?).

Putea să scape foarte bine
Nevătămat —
Acesta chiar și era în secret
Visul de aur al lui —
Putea să se pomenească
Încolțit de roți
Și atunci se întocmea proces-verbal.

Odată a simțit o nevoie mare
Să stea față-n față
Cu un alt om,
Dar cînd s-a uitat la umbra sa,
A văzut un iepure speriat,
Cu un cornet acustic în urechea dreaptă.

START

S-au dat atîtea starturi greșite,
Pistolul fie că n-a pocnit cum trebuie,
Fie că nu s-a auzit
Și jucătorii, de nervi, tot întorcîndu-se la locuri,
S-au luat la bătaie,
Și-au mînjit trupul cu zgură,
Și-au rupt picioarele,
Au scos ochii spectatorilor cu nisip.

Pista și tot stadionul
S-a roșit de multe ori de sînge,
S-au dat atîtea starturi greșite.

Într-o zi unul
Care dădea startul,
De spaima dezastrului ce trebuia să urmeze,
În loc să împuște în aer
S-a împușcat în cap.
Ca prin minune toți alergătorii
Au cîștigat întrecerea,
Abia dacă s-a observat
Moartea împușcatului.

De atunci, a devenit o tradiție :
Cel care dă startul
Își ochește tîmpla.

Pistolul care a adus atîtea medalii de aur
A ajuns acum în mîna mea.

Alergătorii iată au și culcat
Genunchiul stîng pe linia cretei de plecare.

Ochii le-au luat-o înainte spre țintă,
Le freamătă nările de așteptare
Ca la caii pursînge.

Nu așteaptă decît o pocnitură.
Pistolul e în mîna mea.

ARCADĂ

Azi am văzut un ochi
Care mă iubea.
Vedeam bine că m-ar fi primit
Sub sprînceana lui.

Dar a venit un nor
Şi ochiul s-a-nchis,
Ori s-a speriat
Şi-a fugit în chipul tău
Lîngă celălalt ochi,
Lîngă fruntea şi lîngă gura
Care nu mă iubesc.

JERTFA

Nimic mai optimist
Decît tăierea unghiilor
Seara înainte de culcare,
Tăierea unghiilor de la picioare.

Simţi că rădăcinile
Au mai nimerit încă o zi prin inele,
Crocodil ciudat,
Parcă singur îţi prădezi, în lipsa
Păsărilor cerului,
Carnea dintre măsele.

Degetele scoase din drumuri
Le dezdoi cu mîna și le întind felii
Și pămîntul ostenit,
Ascultăm cum se scurge în el
Încă o zi.

O, Doamne, în locul vițelului gras,
Unghia asta cea mare,
Frecată noaptea de unghia stelei,
Ca pe o armă frîntă de genunchi,
Ți-o depun la picioare.

CÎTE PUȚIN

M-am adunat
Din toate izvoarele care s-au pierdut
Încă înainte de nașterea mea.

Pot da o listă lungă
De gînduri care, venind pe sub pămînt,
S-au înfipt în porii sufletului meu
Ca sulițele într-o panoplie.

Din niște opere în limba moartă
Ale primului poet exilat la noi,
Din scrisorile dînd știre de năvălirea năvălirilor,
Din viețile sfinților care au pregetat
Să mai ajungă pînă acum.

Apoi din mîinile care le-au transcris
Şi s-au pierdut,
Din ochii care le-au citit
Şi s-au pierdut,
Din ecourile pe care le-au stîrnit
Şi s-au pierdut.

Din toate cîte puţin,
Puţin din viaţa ta,
Puţin din moartea mea,
Ca nimeni să nu mă poată controla.

O, acela
Care se va inspira din mine,
După ce toate aceste cuvinte
Pe care le înalţ acum cu sufletul meu
Se vor întoarce acasă
În uitarea primordială!

TRANSFUZIE SECRETĂ

Brazii îşi vindecă scorburile
Picurînd într-una răşină,
Cum se ung şi lebedele c-o grăsime
De nu li s-atinge apa de pînze.

Dacă fiecare brad
Ar vărsa puţină răşină
Degeaba,
Aşa, pentru durerea lumii
În general...

Bradu acesta un bob,
Celălalt — altul,
Cîtă jale mondială
Ar ameliora o pădure!

Simt că mă vindec
De-o spaimă,
Doamne, ce lumînare
Arde pentru mine
În vînt,
Pe vreo stîncă, departe?

BALADĂ

Cînd îndrăgostiţii au luat peste tot foc,
Se prind de mînă
Şi se aruncă amîndoi
Într-o verighetă
Cu apă puţină.

Este o cădere importantă în viaţă
Şi ei zîmbesc fericiţi
Şi au braţele pline de flori
Şi alunecă duios
Şi alunecă măreţ pe jos,
Strigîndu-se pe nume ziua
Şi auzindu-se noaptea.

De la o vreme
Li se amestecă ziua cu noaptea,
Într-un fel de tristeţe deasă...

Verigheta răspunde
Tocmai pe tărîmul celălalt.
Acolo este o plajă mare
Plină cu oase îmbrăţişate
Care dorm cu albul lor ostenit,
Ca nişte scoici frumoase
Care s-au iubit toată marea.

BUSOLA

Marea este o busolă imensă,
Cu peşti nervoşi,
Arătînd mereu nordul.

Fiecare peşte are, bineînţeles,
Nordul lui,
Pe care caută să şi-l impună,
Înghiţind, cînd Neptun se uită-n altă parte,
Nordurile mai pricăjite.

Cică va veni şi vremea
Nordului unic, calculat ştiinţific,
Cînd peştii vor înota toţi
Într-o singură direcţie,
Unul în spatele altuia,
Mergînd frumos spre nord, pe burtă,
Apoi, spre sud, pe spate.

Atunci nu se vor mai rătăci
Corăbii pe mare,
Nici nu vor mai fi supte de vîrtejuri,

Şi cu o asemenea busolă
Pusă la punct
Pămîntul se va orienta, în genere, mult mai bine
În viața de fiecare zi.

PEDEAPSA

Podul simte de la mare distanţă
Drumul cînd s-aruncă peste el
Şi trăieşte, omenește, prin spaime,
Legea stării pe loc.

Mașinile în viteză
Scot din el unde și țipete,
Numai caii gîndind spre abator
Se opresc la pas cînd trec podul,
Punctul cel mai sensibil al orașului.

Dacă se lasă o pleoapă
Cine vibrează la trecerea sufletului ?
Peştii cînd sar din apă
Fac o undă magnetică.
Se aprinde lumina, se stinge lumina,
Podul tresare de suflul grozav
Al cojirii stelelor.

Numai el, beton curat,
Cu mustăţi de sub casele noastre,
Poate să spună, fără înflorituri,
Toată mişcarea.

Și eu care am uitat totul, drept pedeapsă
Voi sta pe acest pod desculț:
Cerșetor
Al gîndurilor care umblă în noaptea asta
Pe limba morților.

PÎNĂ LA TREI

În fiecare zi
Înălțăm din ochi
Pînă la trei zmeie
(Știm că se poate și mai mult).

Clipim din gene
Sau din tot părul
Și zmeiele de hîrtie se ridică
Peste stîlpi, peste case,
În aplauzele întregii familii.

Sîntem la curent
Și cu zbîrnîitoarele
Cele mai moderne
Care pot să-ți capteze, nuanțat,
Toate gîndurile
Și să le zbîrnîie deasupra pămîntului
La distanțe tot mai mari.

Pînă acum nu ne-au folosit la nimic,
Dar să nu ne stricați încrederea

În zmeiele noastre;
Ne punem mari speranțe în ele :
Ca și cînd am lega cu sfoară
Niște lacrimi
Și le-am flutura sus, pe vînt,
Mai la vederea lui Dumnezeu.

GEST

Salcîmului
Cînd îi cade cîte-o frunză
Îi vine parcă s-o miroase,
Ca soldații care, scoțîndu-și cizmele,
Își trec mai întîi pe la nas
Obielele.

E un fel de-a ne măsura drumul :
Am mai trăit o zi,
Am mai trăit o frunză.
Aproape că am vrea
Să duhnească îngrozitor,
Atunci am spune :
„Eh, ce-am mai mers !"

O, seara,
Cînd, unul cu spatele la celălalt,
Ne mirosim discret
Visele căzute, zilele, morții...

MIŞCARE

Dimineaţa —
Cuvintele înhămate
Şi cu şaua pe ele.
Iarba gata înhămată
Şi cu şaua pe ea,
Porii toţi înhămaţi,
Herghelii infinite,
Tropăind infinitul.

Tropăie pietrele de nerăbdare,
Tropăie ceasul,
Zaţul din care a dospit iar şi iar
Norocul.

Toate lucrurile înhămate
Si cu şaua pe ele...

Cine să le încalece, Doamne,
Dacă şi eu sînt înhămat
Şi cu şaua pe mine ?
Dacă şi tu eşti înhămat
Şi cu şaua pe tine ?

PRICINA

Mie mi s-a omorît timpul,
Onorată instanţă.

Cînd mă întorceam eu voluntar
Din război,
Am băgat de seamă
Că timpului meu îi fuseseră amputate
Inima, gura și fruntea.

Dar nici așa nu mi l-au lăsat în pace,
L-au pus să facă zile-chin, zile-lacrimi, zile-mașină, zile-bou,
O mulțime de lucruri
Care nu-l interesau.

Apoi au început să experimenteze pe el
Fel de fel de otrăvuri —
Tristețe, necazuri —
Parcă așa le zicea.

Lovitura de grație i-a fost dată în cap
Cu o bucată de destin
De esență tare.

Iertați-mi expresia,
Dar asta n-a fost viață !
De atunci, iată, am pierdut și jumătate din moarte
Așteptîndu-mi rîndul la coadă,
Ca să v-aduc la cunoștință pricina mea,
Aici,
La judecata de apoi.

TUŞIŢI

(1970)

HALEBARDA

Înghesuială în troleibuz,
Balamuc mare,
Oameni cu pachete în braţe,
Cu microbi
Şi, cum stau eu pe scaun,
În spatele meu,
Un moş cu o cazma —
Naiba ştie la ce-i trebuie s-o care acasă.
O ţine de coadă ca pe o halebardă
La uşa cortului împărătesc.

E bătrîn moşul de cînd lumea,
Are o pată mare pe ochiul drept,
Îi mai şi tremură mîna pe deasupra.
„Asta acum o să-mi scape cazmaua în cap —
Mă gîndesc — lua-l-ar dracu !"

El e un moşulică simpatic de altfel,
Politicos,
Vorbăreţ chiar,
Zice : „Nici o grijă, ţin cu străşnicie de afurisita asta
De cazma".

Şi cu toate acestea, din cînd în cînd o scapă :
Poc, poc, poc !
Trei sferturi din pasageri au fost deja bubuiţi.
Moşul continuă să scape cazmaua,
S-o blesteme şi să-şi ceară scuze.

„Sînt neputincios, păcatele mele,
Dar n-aveţi nici o grijă,
Vă rog frumos să nu vă alarmaţi,
Afurisita asta de cazma n-o să-mi mai scape
Acum şi-n vecii vecilor.
Nu vedeţi ce strîns o ţin ?"

Şi tocmai atunci — pleosc !
Drumul e plin de gropi,
Hurducăturile sînt hurducături.

Şi şoferul ăsta nici nu observă,
El îşi face cursa şi ce să-l intereseze :
Duce pasagerii vii sau pasagerii morţi — tot aia !
Altfel nu-mi explic de ce nu opreşte niciodată
În nici o staţie,
De ce nu face o haltă,
Am putea să-l dăm jos pe criminalul ăsta ramolit,
Mai ales că, după cîte observ,
I-a cam lichidat pe toţi,
Şi acum s-a proţăpit chiar în spatele meu
Cu halebarda lui —
„Şofer, hei şofer !"
Dar te mai poate auzi cineva ?

Troleibuzul merge, poate are plan să meargă pînă la
capăt.
Hurducăturile se întețesc,
Moșul a intrat în vorbă cu mine,
E din ce în ce mai politicos
Și începem să discutăm despre vreme.

MANIA PERSECUȚIEI

Tu îmi storci vlaga
Și eu cred că tu
Îmi storci vlaga.

Tu îmi duci copilul
La război
Și eu cred că tu
Îmi duci copilul
La război.

Tu îmi iei zilele
Și eu cred că tu
Îmi iei
Zilele.

STRĂINUL

Oamenii n-au trecut încă
Dincolo de roata

Care atinge pămîntul în toate punctele,
Tocindu-l, bineînțeles.

Nici n-au descoperit gravitația
Orizontală.
Cad tot grămadă în pămînt,
Hopa-Mitică, numai plumb în cap.

Mă întreb dacă există
Viață
În asemenea condiții,
Și ștergîndu-mi ochelarii de ce-am văzut
Mă înalț deasupra norului.

SIMETRIE

Mergeam așa,
Cînd deodată în fața mea,
S-au desfăcut două drumuri :
Unul la dreapta,
Și altul la stînga,
După toate regulile simetriei.

Am stat,
Am făcut ochii mici,
Mi-am țuguiat buzele,
Am tușit,
Și-am luat-o pe cel din dreapta
(Exact cel care nu trebuia,
După cum s-a dovedit după aceea).

Am mers pe el cum am mers,
De prisos să mai dau amănunte.
Şi după acea în faţa mea s-au căscat două
Prăpăstii :
Una la dreapta,
Alta la stînga.
M-am aruncat în cea din stînga,
Fără măcar să clipesc, fără măcar să-mi fac vînt,
Grămadă cu mine în cea din stînga,
Care, vai, nu era cea căptuşită cu puf !
Tîrîş m-am urnit mai departe.
M-am tîrît ce m-am tîrît,
Şi deodată în faţa mea
S-au deschis larg două drumuri.
„V-arăt eu vouă !“ — mi-am zis —
Şi-am apucat-o tot pe cel din stînga,
În vrăjmăşie.
Greşit, foarte greşit, cel din dreapta era
Adevăratul, adevăratul, marele drum, cică.
Şi la prima răscruce
M-am dăruit cu toată fiinţa
Celui din dreapta. Tot aşa,
Celălalt trebuia acum, celălalt...

Acum merindea îmi e pe sfîrşite,
Toiagul din mînă mi-a-mbătrînit,
Nu mai dau din el muguri,
Să stau la umbra lor
Cînd m-apucă disperarea.
Ciolanele mi s-au tocit de pietre,
Scîrţîie şi mîrîie împotrivă-mi,
C-am ţinut-o tot într-o greşeală...

Şi iată în faţa mea iar se cască
Două ceruri :
Unul la dreapta,
Altul la stînga.

CĂMILA

De cîte ori era gata
Să încapă
În urechile acului !
De cîte ori era să fie
Suptă de urechile acului,
Periculos de adînci.

Acum merge pe un cîmp întreg de ace,
Liniştită calcă pe spini şi piroane, ace mai noi, ace,
Cămila merge înainte,
Îşi vede de drum, îşi vede de sete —
Înţeleaptă cămilă
Care ne duce în spate
Pe noi, cei cu deşertul.

ALERGĂTORUL

Un cîmp pustiu,
Bătătorit ca un drum,
Şi din cînd în cînd
Cîte o carte.

La distanțe foarte mari,
Vreo carte fundamentală,
Tare ca piatra.

Vine unul, gîfîind de mușchi,
Sănătos ca un zeu nou,
Și scuipă pe ea,
Pe fiecare la rînd.
Calcă peste ele dumnezeiește.

A obosit, a mers destul,
Cîmpul se întinde înainte pustiu,
Bătătorit ca un drum.
Alergătorul cade jos, moare,
Devine carte fundamentală, ultimul cuvînt,
Semn peste care nu se mai poate trece.

Se aude un gîfîit,
Din spate răsare cineva,
Un alergător se oprește, scuipă pe semn,
Și se pierde în zare.

TUȘIȚI

La cele mai bune replici ale mele
Ai tușit,
Scorpie bătrînă.

Ele erau cheia
Întregului spectacol,
Le pregăteam în febră
Ani în şir,
Oamenii m-aşteptau cu respiraţia tăiată,
Efectul trebuia să fie formidabil,
Dar pe tine tocmai atunci
Te îneca tusea,
Scorpie bătrînă.

Dacă se-ntîmpla
Să lipseşti odată,
Începea să tuşească
Scaunul pe care stătuseşi.

Acum ai molipsit
Toată sala,
Piesa se petrece de la un cap la altul
Într-o tuse măgărească...

Tuşiţi,
Răguşit, piţigăiat, dogit,
Cu pauze, în accese, uscat, pistruiat,
Ca la vocalize, ca la doctor,
Tuşiţi !

Credeţi că spun rolul pentru voi,
Ochii mei par că se uită la voi,
Cînd, de fapt, eu privesc peste capetele voastre
Becul roşu din fundul sălii.

Pentru el vorbesc,
Lui îi spun sufletul meu învăţat în nopţi de insomnie,
Becului roşu care arată locul pe unde, la sfîrşit,
Voi trebuie să evacuaţi sala,
Scorpii bătrîne.

PEŞTERA

Umblă zvonuri
Prin peşteră,
Cum că eu te-am strigat,
Cum că tu mi-ai răspuns.

Cuvintele noastre s-au întîlnit
Ori se caută la infinit,
Nu mai ştim care e întrebarea,
Nu mai ştim care e răspunsul.

Noi am lansat nişte ţipete
În univers,
Vorbele se pîndesc,
Se vînează,
Se amestecă, printre lilieci,
Cu golurile pietrei, ale apei,
Vuietul creşte la nesfîrşit,
Să vedem ce-o să dea
Pînă la urmă.

NUDISM

Car nămol cu o căldare
La femeile care fac nudism.
În tinerețe aveam o părere mai bună
Despre femei,
Dar trebuie să facă cineva
Şi treaba asta.

Ele nu se mai feresc de mine,
Mă numesc „cel care aduce nămol“,
Şi-şi văd înainte de nudismul lor.
De fapt nici nu le mai bag în seamă,
Le numesc „femeile care se înnămolesc“,
Şi mă gîndesc la ale mele.

Uneori mă apucă din senin
O poftă grozavă de înjurat.
Car nămol şi înjur.
Dumnezeii tăi de viaţă,
De tinereţe,
De bătrîneţe,
De fericire,
De iubire,
De căsătorie,
De ideal.

Toţi aceşti dumnezei
Se prefac în nămol de bună calitate,
În orice caz femeile îl găsesc foarte bun,
Şi se ung cu el.

PRIETENI

Hai să ne sinucidem, le spun prietenilor mei,
Azi am comunicat atît de bine,
Am fost atît de triști,
Perfecțiunea asta în comun
N-o mai atingem noi
Și e păcat să pierdem momentul.

Cred că în baie e cel mai tragic,
Să facem pe romanii cei luminați
Care își deschideau venele,
Discutînd despre esența iubirii.
Uite, am încălzit apa,
Începem, dragi prieteni, număr eu : unu, doi, trei...

În iad am fost oarecum surprins, pomenindu-mă singur,
Unii poate mor mai greu, mi-am spus, au mai multe legături.
Nu se poate să mă fi păcălit : cuvîntul înseamnă ceva,
Dar timpul trece...

Mi-a fost destul de greu, în iad, vă asigur,
Mai ales la început, știți eram singur,
N-aveam cu cine să mai schimb o vorbă,
Dar încetul cu încetul m-am atașat, mi-am făcut prieteni.

Un cerc extraordinar de sudat,
Discutăm tot felul de chestiuni teoretice.
Ne simțeam minunat,
Am ajuns chiar pînă la sinucidere.

...Şi iarăşi m-am poment singur în purgatoriu,
Căutîndu-mi cîteva suflete mai apropiate,
Deşi sînt destul de suspicioşi
Purgatorienii — cu situaţia lor neclară
Între două lumi —
O fată mă iubeşte, e foarte frumoasă,
Avem clipe de mare extaz — nemaipomenit, fantastic!

Şi chiar îmi vine pe limbă să-i spun...
Păţit, o las pe ea mai întîi,
Eu mă sinucid abia după aceea,
Dar fata face ce face şi-nvie —
Şi iată-mă singur în rai —
Nimeni n-a pătruns niciodată,
Sînt primul om, lumea există ca proiect,
Ceva foarte vag,
În capul lui Dumnezeu,
Cu care chiar mă împrietenesc de la o vreme.

Există tristeţe la toate nivelurile,
Dumnezeu e deznădăjduit,
Mă uit în ochii lui goi şi mă pierd în ei.
El alunecă vîjîind în prăpăstiile morţilor mele.
Comunicăm de minune,
Doamne, cred c-am atins perfecţiunea,
Tu mai întîi,
Ce-ar fi să lăsăm totul în întuneric?

DESTIN

Găina pe care am cumpărat-o aseară,
Congelată,
Înviase,
Făcuse cel mai mare ou din lume,
Şi i se decernase premiul Nobel.

Oul fenomenal
Trecea din mînă în mînă,
Dăduse ocolul pămîntului în cîteva săptămîni,
Şi ocolul soarelui
În 365 de zile.

Găina primise nu ştiu cîtă valută forte,
Evaluată în băniţi de grăunţe,
Pe care nu prididea să le mănînce,

Pentru că era chemată peste tot,
Ţinea conferinţe, acorda interviuri,
Era fotografiată.

De multe ori reporterii ţineau neapărat
Să apar şi eu în poză
Alături de ea.
Şi astfel, după ce toată viaţa
Mi-o închinasem artei,
Am devenit deodată celebru
În calitate de crescător de păsări.

Îmi pare rău de fluturi
Cînd sting lumina,
Şi de lilieci
Cînd o aprind...
Nu pot să fac un pas
Fără să jignesc pe cineva?

Se-ntîmplă atîtea lucruri misterioase,
Că mereu îmi vine să-mi duc mîna
La tîmplă,
Dar o ancoră aruncată din cer
Mi-o trage în jos...

Nu e încă momentul
Să-ți sfîșii pînzele,
Lasă.

TUTUN

Morților
Li se pare veșnicia
Mai lungă,
Fiindcă nu li se dă voie
Să fumeze.

Noi, aceștia mai vii, fumăm,
Ne aprindem unul de la altul
Cîte-o țigară,
Slobozind pe nas cîte-un „mulțumesc",
Înecat de fum.

O țigară cînd ne naștem,
Una cînd mergem la școală,
Alta cînd ne căsătorim :
O țigară pentru că plouă,
Și pentru că nu plouă,
Altă țigară...

Şi uite-aşa,
Cu un tutun ieftin,
Nici nu ştii
Cînd ţi-a trecut
Soarta.

ACTORII

Cei mai dezinvolţi — actorii !
Cu mînecile suflecate
Cum ştiu ei să ne trăiască !

N-am văzut niciodată un sărut mai perfect
Ca al actorilor în actul trei,
Cînd încep sentimentele
Să se clarifice.

Pătaţi de ulei,
Cu şepci veridice,
Ocupînd tot felul de funcţii,
Intră şi ies pe replici,
Care le vin pe sub picioare ca nişte preşuri.

Moartea lor pe scenă e atît de naturală,
Încît, pe lîngă perfecţiunea ei,
Cei de prin cimitire,
Morţii adevăraţi,
Grimaţi tragic, odată pentru totdeauna,
Parcă mişcă !

Iar noi, cei țepeni într-o singură viață!
Nici măcar pe-asta n-o știm trăi.
Vorbim anapoda sau tăcem ani în șir,
Penibil și inestetic
Și nu știm unde dracu să ținem mîinile.

COMODITATE

Mă bătea prea tare soarele,
Și te-am pus în geam
Ca pe-o hîrtie albastră.

Mă bătea prea tare gîndul,
Și te-am pus în dreptul frunții,
Ca pe-o icoană
Făcătoare de minuni.

Mă bătea prea tare moartea,
Și te-am pus în dreptul inimii,
Ca pe-un paravan
De dragoste.

Acum, că pleci,
Mă vor disputa cu o furie înzecită
Soarele, gîndul,
Și moartea.

Ca pe Homer
Cele șapte cetăți.

ECHERUL

Echerul, folosit şi în matematică,
Devine tot mai mult
Un instrument literar.

Cu el poţi citi cu succes
O mulţime de opere.

Îl aşezi frumos
Pe prima pagină,
Şi nu citeşti decît ce scapă
În afara liniilor lui
De lemn.

Împuţinate,
Cuvintele se umflă
Ca nişte broaşte,
Sugînd şi sensul celor ascunse.
O jumătate de verb
Te face să urli
De acţiunea tuturor romanelor
Din viitorul deceniu.

Apoi echerul se poate extinde
Şi în viaţa de toate zilele.

Sunetele, imaginile, sufletele
Sînt exagerat de mari,

Ascultaţi vorbele cu echerul,
Priviţi spectacolele cu echerul.

Nu vă aventuraţi
Într-o dragoste adevărată
Fără un echer la butonieră.
Şi de asemenea, seara, înainte de culcare,
Puneţi la capul patului un echer
Pentru visele voastre de aur.

TOTUL

Totul s-a petrecut la repezeală :

Pămîntul improviza cîteva fire de iarbă,
Copacul improviza cîteva frunze,
O pasăre — n-am avut timp să văd cum o cheamă —
Improviza un cîntec,
O femeie improviza un cîntec etern...
Iar eu improvizam un surîs
Pentru fotografia vieţii mele.

ISTORIOTERAPIE

Cînd am insomnie,
Seara înainte de culcare,
Iau un atlas istoric
Cu puţină apă.

Şi aşteptînd să-şi facă efectul,
Urmăresc cu degetul
Imperiul hitiţilor,
Dar peste o clipă
Trebuie s-o iau de la început,
Pentru că, de fapt, imperiul hitiţilor
E imperiul egiptenilor,
Ba nu, al asirienilor...
Al medo-chaldeenilor...
Al perşilor...

Dacă aşa stau lucrurile, mă gîndesc,
Atunci pot să dorm şi eu
Liniştit.

INDIGO

Noaptea cineva-mi pune pe uşă
Un indigo imens,
Şi tot ce gîndesc apare, instantaneu,
Şi pe partea de dinafară a uşii.

Dau buzna spre locuinţa mea
Curioşii din toată lumea,
Îi aud cum urcă scările,
Cum iau treptele pe tălpi
Şi le pun înapoi
La-ntoarcere.

Sînt păsări de toate neamurile,
Cîini păzitori de lună,
Drumuri de trecere,
Şi salcîmi bătrîni,
Suferind de insomnie.

Îşi pun pe nas ochelarii
Şi mă citesc emoţionaţi,
Ori ameninţînd cu pumnul,
Fiindcă despre toate eu mi-am format
O idee exactă.

Numai despre sufletul meu
Nu ştiu nimic,
Sufletul care-mi scapă mereu
Printre zile,
Ca o bucată de săpun
În baie.

ALCHIMIE

Nouăzeci şi nouă de elemente,
Adunaţi-vă, combinaţi-vă, alegeţi-vă,
Şi daţi-mi fericirea.

Nouăzeci şi nouă de elemente,
Vă dau jumătate din fruntea mea,
Potriviţi-vă în aşa fel,
Atîta fier, atîta aur, atîta mercur —
Şi daţi-mi fericirea.

Nouăzeci și nouă de elemente,
Ați greșit calculele,
A ieșit înțelepciunea,
Dați-mi fericirea.

Nouăzeci și nouă de elemente,
Ce să fac eu cu dezamăgirea asta
În formă de stea, de femeie, de tinerețe,
Și de alte idealuri —
Dați-mi fericirea.

Nouăzeci și nouă de elemente,
Trecute în tabloul ființei mele,
Iată mai arunc sub cazanul vostru o zi,
Și încă un an.
Și încă o vîrstă...

SENS UNIC

Intr-o zi m-am văzut ieșind,
Clătinîndu-mă,
Din niște sticle cu o faimă destul de proastă,
De care mie, probabil, nici nu-mi păsa,
Pentru că fluieram un cîntec de chef,
Și-mi pusesem conștiința nouă pe-o sprînceană.

Cădeam pe lîngă lucruri vertiginos
Ca o cascadă,
Și-mi venea să rîd cît putusem să stau
Singur în fața gravitației,

Proțăpit
Între cărți și idei,
Cînd totul în univers trebuie să cadă,
Și chiar cade de milioane de ani,
Cade al dracului.

SE FĂCEA CĂ...

Mă obsedează formarea viselor,
Mi se pare cîteodată
Că le aud lucrînd, legate de mine,
Dar nu sînt prea sigur de asta.

Dacă privesc mult un copac,
Parcă aud un glas din frunze :
„Se făcea că era un copac",
Dacă văd polul nord pe hartă :
„Se făcea că era polul nord".

Oricum, trebuie să sufli mult abur din tine
Pe lucruri aproape întîmplătoare,
Ca o stea care ruginește raze,
Consumîndu-se.
Casa, apa, locul, femeia
Trebuie să-ți fie atît de clare,
Încît casa să devină femeie
Cînd privești a doua oară,
Foc mare — cînd te mai uiți o dată.

A fost o vreme cînd
Închideam ochii direct spre vise,
Ca un copil care nimerește dintr-o dată cu pălăria
Stocurile de fluturi.

Acum stau toată noaptea treaz
În mijlocul unui cearcăn tot mai mare
Şi mă gîndesc cum se formează visele.

DINCOLO

Femeia aceasta
Are pe cineva în baie.

Vorbește cu mine,
Mă iubește sincer,
Dar cineva se tot foiește în sufletul ei,
Dincolo de mine.
Îi citesc în ochi,
În păr,
În linia vieții din palmă
Că această casă n-are decît o singură intrare,
Că-mi ascunde pe cineva în baie.

Sau, mă rog, în casa vecină,
Sau într-o altă casă,
Undeva pe stradă,
Într-alt oraş sau într-o pădure,
Ori pe fundul mării.

Cineva stă ascuns acolo,
Pîndindu-mi gîndurile,
Ascultînd sentimentele mele eterne
Cu ochii pe ceas.

DON JUAN

După ce le-a mîncat tone de ruj,
Femeile,
Înșelate în așteptările lor cele mai sfinte,
Au găsit mijlocul să se răzbune
Pe Don Juan.

În fiecare dimineață,
În fața oglinzii,
După ce își creionează sprîncenele,
Își fac buzele
Cu șoricioaică,
Pun șoricioaică în păr,
Pe umerii albi, în ochi, pe gînduri,
Pe sîni,
Și așteaptă.

Ies albe în balcoane,
Îl caută prin parcuri,
Dar Don Juan, cuprins parcă de-o presimțire,
S-a făcut șoarece de bibliotecă.

Nu mai mîngîie decît ediții rare,
Cel mult broșate
Nici una legată în piele,

Decît parfumul budoarelor,
Praful de pe antici
I se pare mult mai rafinat.

Iar ele îl aşteptă.
Otrăvite-n cele cinci simţuri — aşteaptă,
Şi dacă Don Juan şi-ar ridica ochii
De pe noua lui pasiune,
Ar vedea-n fereastra bibliotecii
Cum zilnic este înmormîntat cîte un soţ iubitor,
Mort la datorie,
În timp ce-şi sărută soţia
Din greşeală.

STUDIU

Se luminează de ziuă,
I-auzi, cîntă cocoşii-n bibliotecă —
Ograda mea verticală.

Ţăran, care-n fiecare dimineaţă
Trebuie să-şi hrănească orătăniile,
Voi merge să arunc cărţilor mele
Grăunţe mari de cafea.

Mă uit atent la ele,
Şi le număr de vreo cîteva ori ;
Într-o noapte-am visat
Că-mi fugiseră toate.
Nu rămăseseră decît cotoarele
Aşezate la locul lor atît de exact,
Că un an nici n-am băgat de seamă.

Le mîngîi ușor pe titluri,
Potrivindu-mi, ciudat, sucurile gastrice,
Parcă-aș merge la un ospăț.
Astăzi de pildă
Am chef de îndopatul Homer.

Citesc, citesc,
Și cînd mi-arunc ochii pe fereastră
Observ cu uimire
Că și găinile cele adevărate, lîngă zidul casei,
Simt nevoia din cînd în cînd
Să mănînce coji de ouă.

CONCERTE

Toate lucrurile din casa mea
Trebuie să cînte,
Altfel le-azvîrl în stradă.

Pînă-acum am schimbat
De șapte ori
Tot mobilierul
Și tapetul de pe suflet din casă ;
Dar în sfîrșit cred c-am realizat
O cutie de rezonanță perfectă.

Dacă dau cu unghia
Într-un fir de păianjen,
Bine întins

Pe tot ce-am uitat
În ziua aceea,
Pot asculta două ceasuri
Un concert de fum.

Pungile pe jumătate goale
Din cămară
Ştiu să imite toate boabele de orez,
De piper şi cafea
Pe care le-am cunoscut.

Într-o noapte, cînd cîntau astfel,
Luna a sărit pe fereastră,
Şi, în lipsă de contrabas,
A exersat cu mult sentiment
La un greier de bucătărie.

Lucrurile mele
Plîng, urlă, ţipă
Şi se tîrăsc pe coate ;
Scot vuiete de cascadă,
Într-un mod impresionant.

Pînă şi stiloul
Prins de mînă, pentru orice eventualitate,
Cu un cleşte de rufe,
Îşi usucă atunci pe obraji
Lacrimi mari de cerneală.

ÎN FAȚA VISELOR

Seara, mă așez în fața viselor mele
Ca în fața unui ecran.
Știu că ele abia așteaptă s-adorm
Pentru a-și începe emisiunea omagială
Că am mai împlinit o zi.

Programul este deschis de un cor de sirene
(Răgușite încă de pe cînd îi cîntau lui Ulise),
Care încearcă să mă convingă
Să trec la mahomedanism.

Sau se arată cîteva aspecte filmate
Din ce era să gîndesc
Și n-am mai apucat,
Din ce era să fac eu împreună cu soarele.

Urmează apoi
Cele mai mari fapte,
Cele mai bune timbre,
Cei mai buni cai verzi pe pereți,
Cele mai bune suflete —
Dar poți să le ții minte pe toate ?

Am și un taraf
Pe care-l pun să-mi cînte isprăvile

Din gură și la instrumente :
Vioară, țambal, clanță de ușă, solz de pește, solz de șarpe,
Solz de crocodil.

PĂRERE

Ce darnică a fost totuși natura
Cu noi !
Puteam foarte bine
Să ne înmulțim prin spori
(S-au văzut atîtea cazuri la plante !)

Bătea vîntul
Ne scutura părul,
Sporii ca gîndurile se tot duceau...
Ca o sărutare aiurea,
Ca o abureală pe cer,
Ca o gîfîială în vînt.

Apoi veneau copii,
Apoi veneau copii
Și nu ne-am fi ales cu nimic,
Și n-am fi înțeles absolut nimic din viața asta,
Și din faptul că sîntem doi,
Și că sîntem pereche, ultima pereche,
Și avem fiecare altă părere.

FOAIE VERDE

Codrule,
Dă-mi o frunză de sus,
Pentru lumină și pentru tinerețe,
Și pentru viața care nu moare.

Codrule,
Dă-mi o frunză de jos,
Pentru întuneric și pentru bătrînețe,
Și pentru moartea care nu învie.

Noi ne-am scris sufletul
Pe frunze...
Codrule,
Dă-mi toate frunzele tale
Să cînt cu ele.

Sau mai bine cîntă tu
Și cu sufletul meu.

NORII

Mă uit în sus,
La norii care fug înapoia mea,
Totdeauna înapoi.

Mai întîi
Copacii din ei se prăbușesc spre mine,

Orașele se năruie spre mine,
Fluviile fac peste mine cascade,
Cade de sus recolta,
Bătînd ritmic în toba burții.

Mă uit în sus,
Fix în sus,
Ca din fundul unei prăpăstii
La norii albi,
Printre care se văd stelele grase
Ca în supă.

Curge lumea pe deasupra mea ;
Așa privind în sus
Am străbătut cea mai mare parte
Din ea.

MICROB FRUMOS

Ai intrat în inspirația mea de astăzi
Ca un microb frumos,
Și sînt fericit
Fiindcă îmi place aerul tandru
Din jurul tău.

Acum îmi vei circula nestingherită
În Univers,
Și în fiecare zi îmi vei trimite
Cîte-o stare sufletească
În loc de scrisoare.

Cred că uneori voi fi trist
Ca un elefant otrăvit de un fluture,
Şi te-aş da afară
Dar nu voi şti unde să te găsesc :
Tu îmi vei fi cînd într-o mînă,
Cînd într-un ochi, ori pe frunte,
Cînd într-un gînd.

CUM SOAREL E...

Cum soarele este singura problemă internaţională
Pe deplin rezolvată,
Propun să continuăm tratativele
De pe această platformă politică.

Din soare pămîntul se vede cel mai bine,
Cu toate chestiunile lui litigioase,
Ca pe hărţile vechi petele albe
Pe care primii geografi scriau cu spaimă :
„Aici sînt lei".

Leii aceia au fost de mult domesticiţi,
Am culcat de mult cîmpii şi oraşe
Pe pieile lor somnoroase,
Iar acum totul se poate rezolva
De pe platforma politică a soarelui.

De altfel, în soare a şi început să se vorbească
Precum că pe pămînt prostia va dispare
În curînd,
Pe cale paşnică.

Dacă apa nu se-nnegrește,
Satisfacția spălatului
E egală cu zero,
Spuse Pilat, frecîndu-se bine cu săpun.

În acest timp Isus e batjocorit,
Răstignit,
Pus să se foiască pe cruce
Ca într-un pat de iasomie.
Pus să bea otravă,
Pus să moară,
Pus să învie a treia zi,
Pus să se urce la ceruri.

În acest timp crucea e azvîrlită pe foc,
Cruciadele făcute așchii ;
Prin crăpăturile dintre nații
Iese un fum înecăcios,
Se stîrnește praful de pușcă,
Zgura iradiațiilor vestind zorii moderni.

În sfîrșit,
Apa curge tot mai murdară,
Istoria-și urmează cursul ei,
Iar Pilat din Pont continuă să-și spele
Cu satisfacție tot mai mare
Mîinile.

LA LECŢIE

De cîte ori sînt scos la lecţie
Răspund anapoda
La toate întrebările.

— Cum stai cu istoria ?
Mă întrebă profesorul.
— Prost, foarte prost,
Abia am încheiat o pace trainică
Cu turcii.

— Care e legea gravitaţiei ?
— Oriunde ne-am afla,
Pe apă sau pe uscat,
Pe jos sau în aer,
Toate lucrurile trebuie să ne cadă
În cap.

— Pe ce treaptă de civilizaţie
Ne aflăm ?
— În epoca pietrei neşlefuite,
Întrucît singura piatră şlefuită
Care se găsise,
Inima,
A fost pierdută.

— Ştii să faci harta marilor noastre speranţe ?
— Da, din baloane colorate.
La fiecare vînt puternic
Mai zboară cîte un balon.

Din toate astea se vede clar
C-o să rămîn repetent,
Şi pe bună dreptate.

LINIA MOARTĂ

Întîi a durut-o o traversă.
După aceea i-a deraiat un tren,
Ca un gînd care îţi iese din cap
Şi se duce dracului.

După aceea... Atît.
După aceea n-a mai fost nimic.
S-a pomenit lăsată de-o parte
Şi declarată „moartă“.

Cică nu era tocmai dreaptă.
Şi acum privind puzderia de linii noi,
Că s-a făcut triaj,
Linia moartă se întreabă :
Unde e dreptatea liniilor ?

ÎN VIRTUTEA VIEŢII

În virtutea vieţii,
Oamenii continuă să aibă aceleaşi apucături
Şi după moarte.

De pildă :
Iau mai departe doctorii
Şi umblă pe la policlinici.

Stau la coadă în fața cabinetelor medicale,
Cu fișele de sănătate în mînă,
Şi se încurajează unii pe alții.
Spunînd că moartea nu trebuie lăsată așa,
Că se agravează.

Cei mai sceptici însă
Zîmbesc amar în colțul gurii,
Că lor nimic nu le izbutește
În viața asta,
În moartea asta.

BOALA RÎSULUI

S-a născut dintr-un hohot de rîs.

Cînd părinții au trebuit să-i arate lumea,
El a-nceput să rîdă în fața fiecărui lucru,
Pînă la soare.
Şi a fiecărui cuvînt,
Pînă la infinit.

La șapte ani încă nu se oprise din rîs,
Şi doctorii l-au trimis la școală.
Profesorii i-au arătat cartea de fizică,
Dar el rîdea ținîndu-se cu mîinile de burtă.

La istorie, ajunsese cu mîinile la genunchi.
La geografie, la tălpi.

Atunci doctorii i-au recomandat trei femei
Demne de acest nume,
De care să se îndrăgostească,
Dragostea intrînd în profilaxia liniștii.
Cum să vă spun ?
Pe prima a iubit-o-n hohote,
Pe a doua a zîmbit-o,
Cu a treia s-a-necat de rîs.

Atunci doctorii i-au prescris moartea,
S-o ia o dată în viață,
Şi după aceea cîte-o linguriță
Din trei în trei veșnicii.

Dar și în mormînt
El tot mai continuă, și azi, să ridă.

Pînă acum a fost mutat în vreo
Şapte cimitire
La cererile repetate
Ale răposaților.

SFINȚII

În evul mediu pictorii
Trebuiau să picteze numai sfinți,
Sfinți mergînd pe jos,
Sfinți călări,
Sfinți omorînd balaurul.

Pictorii se uitau cu jind la oameni,
Dar n-aveau voie să-i picteze,
Și așteptau deznădăjduiți
Să le răsară un ochi în frunte,
Un ochi special
Pentru văzut sfinți.

O ARIPĂ ȘI-UN PICIOR
(1970)

ORCHESTRA

Puricele și o streche
Aveau vată în ureche
Și cînd eu băteam în tobă
Nu săreau de după sobă.

Azi așa, mîine așa,
Asta mă cam enerva.
Uf, erau într-o ureche,
Puricele și o streche.

„Eu cu voi nu mai rămîn,
Că mă duc să cînt în fîn!“
Și de-atunci noi sîntem bașca,
Gata, noi spărserăm gașca.

BUNICA ȘI CHIBRITURILE

Păstra bunica niște riduri
Într-o cutie de chibrituri

Şi numai ce şi le punea
De cîte ori se enerva.

Nepotul — neastîmpărat —
A dat de riduri, le-a furat,
Le-a pus pe frunte, le-a lipit,
Şi gata — a îmbătrînit !

Acum bunica-i o copilă,
Iar puştiului îi plîngi de milă :
Dinţii şi-a scos cu cleştele
Şi nu-i mai plac poveştile...

SECETA

Mi-e ruşine să vă spun :
A înnebunit un prun !
Şi-a sărit dintr-o ţîţînă
Şi-a plecat drept la fîntînă.

— Und' te duci, bă, copăcel ?
— Să m-adăp şi eu niţel.
Dar fîntîna, demult seacă,
Mai secase înc'oleacă.

Prunul s-apleca să bea
Şi-i căzu cioara în ea,
Că avea în vîrf şi-o cioară,
Şi-aia moartă, bunăoară.

PENTRU VIGI

O păpușă japoneză
Și un păpușoi mongol
Pe o carte de franceză
Au făcut un prunc nasol.

Are nasul tare mic,
Asta doar voiam să zic,
Dar încolo pruncu-i prunc,
E păcat dacă-l arunc.

Iar părinții, cîteștrei,
Îl hrănesc cum știu doar ei,
Japoneza îi dă țîțe,
Iar mongolu-i dă tărîțe.

DESPRE CUM ERA SĂ ÎNEC PĂMÎNTUL

M-am suit în deal degeaba
Și-am lăsat să-mi crească barba.
Cînd era de-un kilometru
Semănam cu Sfîntul Petru.

La poale valuri făcea,
Umblau cu barca pe ea,
Și plîngeau într-un prosop
Crezînd că e alt potop.

BOTEZUL

Un ou de struţ, ouat de struţă,
Era purtat într-o căruţă
Şi dat exemplu la găini
De cum se ouă prin vecini.

Dar struţul ce era în ou :
„Afar' mijeşte de-un ev nou !
Iar eu aicea — în cavou ?"
Şi-n coajă el izbind cu ciocul
Ieşi să-şi caute norocul.

Şi lumea zise : Dobitocul !

PERECHEA

Oia ce-a mîncat-o lupul
A format cu el un cuplu.
Şi-au rămas, un lup şi-o oaie,
De povestea lumii-n ploaie.

— Ce-ai văzut ? Cum l-ai luat,
Oaie dragă ?
— M-a mîncat.
— Lupule, cum de-ai putut
Să iei oaia ?
— M-a mîncat.
Oaia ce-a mîncat-o lupul
A format cu el un cuplu.

HOȚUL PRINS

O spargere aseară :
Un vierme într-o pară
Voia să intre, dracul,
Și folosea șperaclul.

Dar vrabia, dormind,
Aude scîrțîind.
Ia pe borfaș în gheară
Și îl predă la gară.

SUFLETE, BUN LA TOATE
(1972)

PÎRGHII

Mi-e sufletul atît de greu
De parcă atîrnă de el Dumnezeu
Ca un bolovan de cumpăna fîntînii.
Sînt întunericul cu care el scoate minunile
Şi sînt înainte de facerea lumii.

Iată, scîrţîind pe respiraţia mea
A pornit mai departe o stea.
Feriţi-vă din calea ei, la o parte,
De va opri-o din drum ceva
Pentru mine înseamnă moarte.

Şi-mi mai răsar din suflet munţii cu zări care cad
Ca fachirii pe ace de brad.
Uneori atît de mult mi se dilată vreun por
Că din el ţişneşte un nor
Ori mai degrabă marea cu sarea.

Mă transmit veşnic în depărtare
Sub a mia înfăţişare.
Pîrghie cu braţ foarte lung
Din moarte viaţă alung.

Întins în lume peste tot
Tot socotesc și tot scot,
Dar sînt sleit de univers ca o fîntînă
La sfîrșit de săptămînă.

SENECA

La apusul soarelui, mi s-a spus,
Trebuie să-mi tai venele,
Acum e abia prînzul,
Mai am de trăit cîteva ore bune.

Ce să fac,
Să-i mai scriu lui Luculus ?
Nu mai am chef.
Să mă duc la circ ?
Nu-mi mai trebuie nici circ nici pîine.
Să prevăd destinul filozofiei ?

A mai trecut o oră,
Au mai rămas încă patru,
Apa clocotește în baie,
Casc și mă uit pe fereasră,
Privesc după soare care nu mai apune
Și mă plictisesc îngrozitor.

SUFLETE, BUN LA TOATE

O, suflete, bun la toate !
La privit pe fereastră
La întuneric,
La mersul femeilor
Şi la apreciat distanţa între două gîze.

Poate că abuzăm de tine
Folosindu-te ca pe o perie
Ca pe un burete
Ca pe o stea
Ca pe un telescop,
Ca pe o cîrpă.

Săpaţi la suflet ca nişte cîrtiţe
La lumina aerului orbitor :

Cu care gheare s-o fi săpînd lumina,
Şi cum să faci în ea galerii ?

Mă gîndesc că tu ne încurci
Că ne eşti prea devreme, suflete,
O, suflete, bun la toate.

HOŢII

Aveam o poezie care nu mă lăsa să dorm
Şi am trimis-o la ţară
La un bunic.

La urmă am scris alta
Şi i-am trimis-o mamei
S-o păstreze în pod.

Am mai scris după aceea vreo cîteva
Şi, cu strîngere de inimă, le-am încredinţat rudelor,
Care şi-au dat cuvîntul c-o să aibă grijă de ele.

Şi tot aşa, pentru fiecare poezie nouă,
S-a găsit cîte un om care să mi-o primească,
Pentru că fiecare prieten al meu
Are la rîndul său un prieten,
Atît de bun încît să-i încredinţeze taina.

Aşa că nici eu nu mai ştiu acum
Unde mi se află cutare vers
Şi, în caz că mă calcă hoţii,
Oricît de mult m-ar schingiui,
Tot n-o să le pot spune mai mult, decît
Că ele sînt la loc sigur,
În ţara asta.

ASTFEL

(1973)

ASTFEL

De la arcul Carpaţilor
Am înţeles că putem visa
Pînă la luceafăr şi chiar mai sus,
Cu capul pe bogăţiile noastre
De uraniu şi aur.

De la holdele din Bărăgan,
Cu spicul greu atîrnînd, sus,
În vîrful înaltelor lănci
Pierdute cîndva de oastea lui Darius
Am ştiut că tot ce ne calcă pămîntul
Devine paşnică recoltă.

Astfel atenţi
La tot şi la toate
Am învăţat mereu
Să fim veşnici.

NEVERMORE

Caut corbul descîntat de Edgar Allan Poe
Într-o noapte geroasă de decembrie.
Corbii trăiesc mai mult decît poeții,
Trebuie să mai fîlfîie pe undeva,
Am venit anume aici, într-o noapte geroasă de decembrie

Un singur lucru i-a rămas neclar marelui somnambul,
Care se pricepea de minune la deducții macabre:
Acel nenorocit cuvînt, „Nevermore",
De la care i s-a tras, cred eu, și moartea.
Aș dori să redeschid dosarul corbului,
Cu posibilitățile mele modeste, poate arunc vreo lumină
Peste acest nenorocit „Nevermore".

Las fereastra deschisă și ușa deschisă,
Să se facă din plin curent cu toată America
Pe pervaz pun cartea despre frumoasa, suava Lenore.
„Edgar Allan Poe", strig eu din camera mea de hotel,
Cît mă ține gura strig, peste zgomotul prafului care se depune pe lună,
„Edgar Allan Poe", țip, chemînd corbul,
Care de un secol vine la numele poetului, automat,
Automat ca țigara la cafea.
Și Corbul se arată geros, poate mai bătrîn, dar la fel de misterios.
Sîngele-mi îngheață în vine cînd îl privesc în ochi,
E chiar el, Corbul, Corbul lui Edgar Allan Poe!
Dă să deschidă pliscul. — Nu-mi spune nimic, îl implor
Pînă nu te întreb, nu te-am întrebat încă nimic,
Un singur lucru aș vrea să știu,
Numai tu ești în stare să-l spui,

Spune-mi pe șleau, ca lui Edgar Allan Poe, nu te uita
la deosebiri.
Ce înseamnă acel nenorocit „Nevermore“ ?
În fond, acest „Niciodată“, intraductibil,
Pe care prin universități și laboratoare naivii
Încearcă să-l traducă electronic,
S-ar putea să fie o simplă onomatopee, o interjecție care
ți-a scăpat întîmplător,
Văzîndu-l ahtiat după răspunsuri capitale.
Oricum, cuvîntul e antologic, ai intrat în istorie
Cu un singur cuvînt, acest „Nevermore“.

Am văzut puzderie de aspecte pe aici, de cînd te tot caut.
Dar nu știu pe care să le iau de bune, nu e ușor.
Aveți încă multe probleme nerezolvate, dar altele sînt
foarte rezolvate.
Spune-mi, pasăre sau demon, — dar mai întîi să închid
ușa—

Și cu mîini tremurătoare zăvoresc ușa, la fereastră las
să cadă oblonul sonor,
Spune-mi, te rog din suflet, spune-mi la ureche dacă
ți-e teamă.
Are și un sens politic acest nenorocit „Nevermore“ ?
Atunci în cameră se făcu dintr-o dată beznă,
Corbul își desfăcu aripile și sări să se uite în becul cel
chior,
E o grevă la uzina electrică, îi spun, nu va dura un secol.
Corbule, să nu intrăm în panică „Nevermore“.
De ce tresari ? Nu scîrțîie decît gangsterii prin dulapuri
cu chei,
Să-ți fure cifrul lugubrului „Nevermore“.

Groaza însă mă cuprinse și pe mine, deopotrivă, abia
reușesc să aprind o lumînare
De la scăpărările de geniu ale lui Poe, cel băgat la idei
de un corb, poetul atoatebănuitor.
O țin în mîna întinsă, ca pe o faclă, uite că port și eu
O faclă în mîna întinsă, pe acest pămînt primitor!
Lumînarea de ceară aruncă un cerc pîlpîit de lumină
Asupra pasării care stă cu ghearele strînse, ca un drac în
aureolă.
Nu te speria, nu țin să-ți dau lecții de statuie a libertății,
Spune-mi doar, în două cuvinte, două cuvinte, nu unul,
duh de-ai fi, croncănitor!
Tu ai zbura într-un cer iluzoriu, corbule negru, al lui
Edgar Allan Poe moștenitor?
Și la patima fericirii ce ne mistuie creierul
Poate ai tu un răspuns, altul, decît acel nenorocit
„Nevermore".
Niagara nu e formată din speranțe care cad prea de sus,
orice s-ar spune.
Nebunii pentru adevăr se dau cu capul de creierii
electronici,
Într-un vacarm al orașelor, ca un ospiciu, bubuitor.
Aripile tale întinse nu pot forma un ciclu complet despre
lume și societate, căci ar fi, corbule, îngrozitor!
Eu văd dincolo, am venit aici într-o noapte geroasă să văd
dincolo de al tău blestemat „Nevermore".
Obser că numai eu vorbesc — ia aminte. Uite că nu se
mai aprinde nici lumina,
Și în bezna asta cuvintele mele sună nu știu cum,
De ce taci? Ți-ai impus să nu caști pliscul de teamă
să nu te repeți?
Sau e la mijloc o filozofie mai adîncă decît
existențialismul
Care a venit și s-a dus de-atunci, îți spun în paranteză,

Ca și prohibiția. De ce taci, pe numele lui Edgar Allan
Poe !

Atunci corbul își ridică gheara de pe covorul prăfos,
Și-o duce la pliscul osos și îmbătrînit de rele.
Apropii lumînarea și văd o bandă, neagră, o sinistră
bandă ca de doliu
Ținîndu-i strîns ciocul care filozofase atît de adînc.
Asta era, prietene, și cu o foarfecă la lumina lumînării
pîlpîitoare
Tai belciugul de sfoară care prinsese mușchi și rugină
pe pliscul închis al prietenului croncănitor,
Și deodată răsună în încăperea de hotel un refren
cunoscut : „Nevermore".

„Nevermore", începu corbul, pe nerăsuflate,
Dînd din aripi și țopăind într-un picior,
„Nevermore" în fața ușii, în fața oglinzii, a televizorului,
„Nevermore", „Nevrmore", „Nevermore", „Nevermore",
„Nevermore", „Nevermore", „Nevermore", „Nevermore".
Am intrat într-un cerc vicios îi spun, stai, asurzești
lumea !
Știam de mult acest monoton „Nevermore",
Spune-mi numai ce-nseamnă, în accepția lui modernă,
Ce interpretare i-ai dat, cînd i l-ai strecurat prima dată
poetului cu ochi sticloși
Și ce sens are acum acest intraductibil bizar
„Nevermore" ?
Corbul însă o ține-ntr-una, rostind pe silabe
„Never-more".

Țopăia și cu aripile mi-a stins lumînarea,
Și-n întuneric eram singur sub ploaia de „Nevermore".

Am deschis fereastra cu mîna tremurătoare, am dat de
perete oblonul.
Ca o cobe, pasărea, sau dracul, s-a repezit afară, umplînd
cerul de „Nevermore“.
Ce m-a apucat, mă gîndeam, îngrozit, la fereastră,
Să desciferez enigma sfinxului negru, mesajul răscolitor ?
De ce-a trebuit să fiu tocmai eu care să dezleg iarăși
gura de cobe ?
Părea pecetluită pentru totdeauna și aproape nimănui
nu-i mai venea-n minte acel vag, nenorocit
„Nevermore“.

Era o noapte geroasă de decembrie, cerul sticlea de
stelele Americii,
Ca ochii scrîșniți ai lui Edgar Allan Poe, cînd primul,
interogase corbul croncănitor.
„Totdeauna“, strig eu atunci, inspirat, să restabilesc
echilibrul,
Iată, corbule, sau cobe, sensul adevărat, răscolitor !
„Totdeauna“, strig eu atunci, inspirat, să restabilesc
în Bufallo, în cor.
Mississippi și Missouri făceau valuri de slavă ecoului
mîndru,
Cîmpia mănoasă sălta oameni în lună, în loc de aripi cu
geniu la fiecare picior.

Zis-a corbul refugiat și el ca un demon pe buza
prăpastiilor din lună,
Allan Poe,
Zis-a corbul, cu gheara în inima mea și-a lui Edgar
Allan Poe,
Zis-a corbul așa : „Nevermore“.

MAXIMUM DE DURATĂ

Predaţi lumii
Trăim cu mîinile în sus,
De-asta nu putem face nimic,
Ni-s mîinile prinse de frică, de predare.

Risipiţi lumii —
Moartea o posibilitate de strîngere
A eului,
De golire a spaţiului de el, pentru a face loc altuia.
Ghem, nod, arici.
O răzgîndire a gîndirii, a posibilităţii.

Într-un fel numai moartea
Te face om, te scapă de alţii.
Trăiești în lume, dar mori în tine,
În eu.
E o victorie aceásta, imensă : a cuceririi tale
De către tine, distrugînd, ca la orice învingere,
Ce-ai cucerit

CEI DOI TÎLHARI

Cei doi tîlhari sînt importanţi
Şi ei,
Unul a furat un sfeşnic,
Altul a bătut o vită
Dar sînt foarte importanţi și ei.

Ce mare hoț
E acesta din mijloc,
Ne-a furat atîta glorie !
Dacă nu s-ar fi vorbit atîta de el,
Poate mai rămînea loc și pentru noi,
Cei răstigniți mai strîmb.

ÎNTÎMPLARE

Cu mine se petrece
Ceva.
O viață de om.

AMEȚEALA

Marea ia pietre-n gură și-l îngînă pe Cicero,
Care era cam bîlbîit și-și hrănea bîlbîiala cu pietre de moară
De la țărm,
Pentru că așa erau vremurile, confuze, se-ncălecau vorbele,
Și el trebuia să le domine.

Sau era vorba de Demostene ?
În orice caz, unul din aceștia doi, tuna și fulgera împotriva nedreptății.
De altfel n-are nici o importanță, amîndoi au fost mari oratori,
Ce discursuri au mai tras ei împotriva mării !

Mai ales acela care zicea să se dărîme Cartagina,
Cred că tot Demostene,
Cel căruia i s-a tăiat capul, și mîna dreaptă cu care gesticula,
De către ostașii lui Octavian Augustul
Care i-au zis : „Fără discursuri frumoase, să trecem la fapte".

Și după aia au dărîmat și Cartagina, cum prevăzuse el.
Cum cobise el, sau poate... Marcus Porcius Cato ?
Naiba să-l ia, au fost mai mulți, toți aveau ceva măreț, și
Credeau în cuvînt,
Adică poți să scoți adevărul la lumină, bizuindu-te pe
Puterea demonstrației.

Quod erat demonstrandum,
Din păcate, după asta toți o sfîrșeau prost...
M-a impresionat cel mai mult soarta aceluia care și-a pus capul
Pe buturugă, filipicele lui clocotesc de-o sfîntă mînie,
Ca și sîngele lui țișnind din beregata tăiată în mod absurd.
Doamne, cum se numea ? — știu că m-a impresionat foarte, foarte mult.

Nu te uita că vorbesc în dodii,
Oricum, adevărul e la mijloc.
Tu ești mijlocul universului, tu ești adevărul,
De aceea mă și emoționez și mă bîlbîi.
Vino, să-ți spun ceva la ureche.

DACĂ NU CER PREA MULT

— Ce-ai lua cu tine,
Dacă s-ar pune problema
Să faci zilnic naveta între rai și iad,
Ca să ții niște cursuri ?

— O carte, o sticlă de vin și-o femeie, Doamne,
Dacă nu-ți cer prea mult.

— Ceri prea mult, îți tăiem femeia,
Te-ar ține de vorbă,
Ți-ar împuia capul cu fleacuri
Și n-ai avea timp să-ți pregătești cursul.

— Te implor, taie-mi cartea,
O scriu eu, Doamne, dacă am lîngă mine
O sticlă de vin și-o femeie.
Asta aş dori, dacă nu cer prea mult.

— Ceri prea mult.
Ce-ai dori să iei cu tine,
Dacă s-ar pune problema
Să faci zilnic naveta între rai și iad,
Ca să ții niște cursuri ?

— O sticlă de vin și-o femeie,
Dacă nu cer prea mult.
— Ai mai cerut asta o dată, de ce te încăpățînezi,
E prea mult, ți-am spus, îți tăiem femeia.

— Ce tot ai cu ea, ce atîta prigoană ?
Mai bine tăiați-mi vinul,
Mă moleșește și n-aș mai putea să-mi pregătesc cursul,
Inspirîndu-mă din ochii iubitei.

Tăcere, minute lungi,
Poate chiar veșnicii,
Lăsîndu-mi-se timp pentru uitare.

— Ce-ai dori să iei cu tine,
Dacă s-ar pune problema
Să faci zilnic naveta între rai și iad,
Ca să ții niște cursuri ?

— O femeie, doamne, dacă nu cer prea mult.
— Ceri prea mult, îți tăiem femeia.
— Atunci taie-mi mai bine cursurile,
Taie-mi iadul și raiul,
Ori totul, ori nimic.
Aș face drumul dintre rai și iad degeaba.
Cum să-i sperii și să-i înfricoșez pe păcătoșii din iad,
Dacă n-am femeia, material didactic, să le-o arăt ?
Cum să-i înalț pe drepții din rai,
Dacă n-am cartea să le-o tălmăcesc ?
Cum să suport eu drumul și diferențele
De temperatură, luminozitate și presiune
Dintre rai și iad,
Dacă n-am vinul să-mi dea curaj ?

PERPETUUM MOBILE

Lui Prometeu i se lăsase dreptul de replică, totuși.
Dar cum sta așa răstignit pe stînca aceea
Nemișcat ci doar sfîrtecat lăuntric,
Singura replică pe care-o spunea era aceasta :
— De ce ficatul ?

Desigur cea mai simplă
Și cea mai banală replică, în aparență :
— De ce ficatul ?
Avea în cap o întreagă piesă
Despre valoarea focului
Și demnității nemaipomenite a gestului de titanică
răzvrătire,
O piesă foarte închegată și care și artistic se ținea bine,
Pe care voia să i-o urle sfidător lui Zeus
Dar se pomenea rostind doar atît :
— De ce ficatul ?

În stînga lui înfometat, vulturul e foarte dîrz,
Știe să-și facă meseria, e călău pe față,
Are un cioc ca un excavator
Care înfigîndu-se face să bubuie munții
De aceste cuvinte aproape onomatopeice :
— De-aia !

Acesta este și nu este un răspuns
La mistuitoarea întrebare a eroului,
Care, uitat de lume în acele pustiuri stîncoase din Caucaz,
Încă mai răgușește zările uzînd de dreptul său sfînt de
replică :
— De ce ficatul ?

CĂTRE MARE

Mă întorc spre mare și vorbesc cu Ovidiu,
Versurile căruia au lungimea țărmului românesc
Şi cadenţa înfundată a valurilor aşteptînd să se spargă
gheaţa.

Poete, care dai vechime de două mii de ani versurilor
mele,
Împlîntat ca o piatră de hotar la marginea limbii române,
Pescăruşii te-au ales în prezidiul doinelor noastre,
Pe care le-ai transcris în latinește și le-ai trimis pe vînt
la Roma,
Săpate în piatră să aștepte pe coloană prizionierii daci!
Tu ești primul topit de dor pe aceste meleaguri, unde
praful e dulce,
Primul care te-ai încrezut copilăreşte în puterea de
pierzanie a versului,
Și-n ajutorul străinătăţii.
Împăratul mai degrabă ţi-ar fi trimis specialiști la Tomis
să-ţi schimbe clima,
Decît să te mai vadă înapoi, amestecat cu slava ta aeriană
în purpura ițelor sale.

Nimeni nu e mai potrivit să stea pe ţărmul Pontului
Euxin
Și să observe cum se transformă treptat în Marea Neagră,
decît un poet
Şi-a zis el, dar un poet bun, faimos, pe cine să trimitem,
pe cine să trimitem?
Şi-au căzut sorţii pe tine, Ovidiu,
Tu i-ai venit primul în minte pentru că tocmai deveniseși
popular

Şi erai pe toate buzele ca un dres dulce-amar şi asta
te-a pierdut.
Elegiile tale îi plăceau lui Augustus, dar numai de
departe,
Avînd astfel şi un efect curativ prescris de doctor.
Îi dădeau o stare de melancolie sănătoasă, mai ales după
masă cînd îl făceau să rîgîie...
Elegiile erau un medicament pe care i-l prescriseră
medicii, ca să salveze imperiul.
Chiar zicea : „De ce nu mai trimite băiatul acela nimic
în ultima vreme,
Mai puneţi-l la treabă, mai îmbolditi-l, să fie trist şi
pontic, iar m-am balonat, înghit aer".
— Lumea nu ştie de ce l-aţi relegat, îndrăznea vreun
senator, timid.
Lăsaţi să se înţeleagă c-ar fi adus pagube imperiului
zîmbea cinic împăratul.
— Morale sau materiale ? nu auzea bine înaltul slujbaş.
— Ei, de ce mă pui în dilemă ? Şi de unele şi de altele,
amestecate, să zicem, pagube amestecate,
Ovidiu a adus imense pagube materiale şi morale
latinităţii, indignînd cetăţenii.
Parcă totuşi morale ar fi mai potrivit — se răzgîndea peste
o clipă — doar sîntem imperiu, nu ne scumpim
la cheltuiala unui poet,
Dar sîntem dîrji la morală : aşadar ne-a corupt tineretul.

A doua zi însă Augustus revenea, şovăind :
De altfel nu daţi nici un fel de explicaţii nimănui,
momentan,
Pînă nu găsim ceva mai plauzibil. Şi ca să schimbe
vorba :
Ce mai face Horaţiu ?
— A început şi acesta s-o cam ia razna. Ştiţi, nu mai
scrie ode,

A trecut pur și simplu la *epode,* scrie acum doar epode; niște bîiguieli sinistre.
Ce ne facem cu Horațiu, o să devină și acesta un caz cu epodele lui ?
— Mai lăsați-l, mai lăsați-l, să vedem cum se desfășoară, poate are talent.
Pînă la urmă pe toate o să le plătească Mecena și-a lui casă,
O să-i trimitem un centurion cu nota de plată.
Cît privește Ovidiu, să mai stea la Tomis și să nu-l atingeți c-o floare.
Ne mai gîndim, mai medităm, mai consultăm augurii, să nu luăm măsuri pripite, mai ales c-un poet.

Au trecut două mii de ani și împăratul n-a găsit încă ceva plauzibil, se mai gîndește,
De altfel, Ovidiu, nu te descuraja, o să se revină asupra sentinței.
A fost ceva trecător, ceva de conjunctură, ai răbdare,
Se vor limpezi lucrurile, a fost ceva de conjunctură.

Mă întorc spre mare și vorbesc cu Ovidiu,
Poetul pe care pămîntul meu îl simte în nervuri și în liniile norocului,
Cînd își duce palma Dobrogei la tîmple.

NORII

(1975)

LEAC

Cînd se dă leacul unei boli
Toţi cei care au pierit de acea boală
Ar trebui să învie
Şi să-şi trăiască în continuare
Restul de zile
Pînă la îmbolnăvirea de o altă boală
Al cărei leac n-a fost încă descoperit.

ULISE

Cînd mă gîndesc ce mă aşteaptă şi acasă,
Porcii aceia de peţitori
Beţi chiori, slinoşi pe armurile din cuier
Jucînd toată ziua table
Pînă li se înmoaie şi muşchii şi zarurile, de-a valma,
Că numai de însurătoare nu mai sînt buni
Chiar de-ar cere în căsătorie o babă
Mai ceva decît Penelopa
(O fi îmbătrînit, într-adevăr şi ea ?)

Ş femeia aceea, plîngăreaţă, pe de altă parte,
Care ţese-n neştire, de nervi,
De zgripţuroaică ce este, să încurce ea toate firele de pe lume!
Parcă văd că mă ia de la poartă-n primire:
— Unde-ai putut să fii acum?
— Am făcut războiul Troii, nu fi scorpie...
— Bine, bine, dar Agamemnon al Clitemnestrei
Cum de-a scăpat mai devreme, că a şi putrezit pînă acuma,
N-aţi avut toţi acelaşi război?
— Am rătăcit zece ani pe mare, întrucît Neptun...
— Fără Neptun, te rog, spune clar cu cine?
Şi chiar pînă acum?
Chiar pînă acum?
Ce mare-a fost aia?

Of, să-mi fac o căsuţă
Aici pe valuri,
Să-mi ridic un cort în colţişorul ăsta
Mai ferit
Între Scyla şi Caribda.

DESCÎNTOTECA

(1976)

ERATĂ LA RAI

În loc de Adam și Eva a se citi, cutare și cutare.
La urmă va trebui să mai dăm o erată la erată :
Cutare nu e cutare și cutare nu e cutare.
Important este că eu știu,
Tu știi,
Restul nu ne interesează.
Eu știu că mă iubești,
Tu știi că te iubesc,
Iar restul e tăcere, pss !
— Asta s-o crezi tu și cu Hamlet,
Totul se știe,
Totul se vorbește.
Ei și ?

Muzica ușoară italienească
E singura demnă de ascultat,
Eu nici acesteia nu i-am dat de gust.
Nu îți ajunge o viață
Să poți trăi ce se poate trăi.
Cîteodată poți gîndi și așa,
Accept,
Altădată parcă și asta e prea lungă.

Noi dilatăm clipa
Și intrăm în ea,
Ca în rama unei fotografii vechi, de familie :
Domnul și doamna la o anumită vîrstă,
Totuși foarte tineri,
El a prins-o de mînă,
Simte că ceva se zbate acolo,
La nivel de mînă o înfiorare de pleoapă.
Bine spuneai tu
Că mă vezi și cu palmele,
Cînd le lași să-mi mîngîie urma
În aerul pe care l-ai gonit o vreme
Ca să mă sufoc de prezența ta
(Asta am spus-o eu).
Și doamna se uită la aparat,
Iar clipa are deja ramă veche,
De lemn încrustat, cu floricele,
Și amîndoi, și domnul și doamna,
Gătiți decent, nu în costume de epocă din rai,
— Îți amintești „Adam și Eva“ de Cranach ? —
Cu cravată, guler cu volane.
De-o parte și de alta clipa,
Cum spuneam.

Nu poți pune frumusețea între gratii,
Că deschide orice,
Oricine îi dă drumul.
Asta în legătura cu vesmintele ?
Oricum, îmi place rochia ta de catifea,
Îi priește palmei mele, podului palmei,
Care trece cu drag peste ea
Ca podul adevărat peste o șosea clasa-ntîia.
Și palma parcă-mi e de catifea.
Catifea pe catifea se vrea !

Îţi fac cadou pe ziua de astăzi
Această zicere,
Ca pe un buchet de garoafe,
Cu trei fire de-asparagos.

SFÎNTĂ OBOSEALĂ

Un ciripit mic umflă perdelele,
Am călcat din greşeală pe un cărăbuş, numai apa,
O picătură cu aripi şi cu picioare.
Bîntuie ţînţarii de atîta inundaţie
Şi noi ar trebui să luăm chinină
Pentru frigurile iubirii,
Să mestecăm toată ziua chinină,
În loc de sărutări.

N-am o mînă ca o lopată
Şi simt ceva cald şi viu şi mic,
Sînul tău pulsînd
La liniile subţiri din palmă, ca apa la diguri,
Linia norocului încercînd să stăvilească stihia,
Lăsîndu-se impregnată de viitor.
Dulceaţa nu mai e dulceagă,
Şi o să ştim numai noi despre ce e vorba
(Să nu crezi asta),
Sînt atîtea gospodine care cunosc secretele.
Ce cros de imagini !
Gîndurile îmi aleargă toate în aceeaşi direcţie,
De parcă de cum te zăresc s-ar da startul
Spre nu ştiu ce stea îndepărtată,
În raport cu care noi ne măsurăm înălţimea de
oameni.

EXTAZ

Ard.
Suflă, suflă-mi și tu puțin suflet,
Că al meu, iată-l, se mistuie deasupra mea,
Pregătind aureole
Pentru frunți mai pure, din viitor.

Semeni cu o frescă bizantină,
Stilizată de două ori
(A doua oară stilizată special pentru mine,
Am pus meșterii la lucru),
Pentru că ai cercuri în loc de ochi,
Cercuri în loc de sprîncene și de pe acum
Simt răcoarea întunericului din ochii tăi,
Iar asta îmi face bine,
Cînd ard eu industrial, flacără mare
La intrarea în extaz.

SĂRBĂTORI ITINERANTE

(1978)

PROFUND CEREBRALĂ

Profund cerebrală e ceața
De pe creier, dimineața la șapte
(Șapte și jumătate), după aceea se mai umanizează,
Se mai rarefiază,
Abur de haos în care se încheagă noi forme
Pe o melode... ce-o fi asta ? „Dumnezeu știe !“

Ne-am îmbrăcat și noi cu această stare de agregare,
Această aversă a îngerilor,
Fuioare de fum s-au scurs în versuri,
Era sufletul cu găuri — romburi, romburi,
Ca un fagure pentru fum.
Fumul e mierea noastră.
Fagurele presupune o melodie pe care sufletul o atinge
Și-o perfecționează, o face geometrică.
„O trece cu nasul pe lîngă cristale“...
„Ia te uită ce putere de abstractizare“.

Mi-ai lipsit ca o traiectorie în vid, în dor,
Gătită cu odoare, oricum,
Mi-ai lipsit pur și simplu, așa cum ești *tale quale.*

Eram obișnuit să trec pe acolo,
Pe traiectorie
Şi cu tine vidul mi se părea dens de frumuseţe
Astrală.

Cine să înțeleagă că numai așa, rîcîită de artificii,
Poezia de dragoste se întoarce la origini ?
Și o ia de la capăt cu o vigoare nouă...
„Mie îmi spui ?“ Ţie, la toată lumea.
Dar n-am cui.

PERECHEA

Ne întoarcem la perechea ideală,
Dar pe altă cale nebătătorită, cu obstacole naturale,
Cu jivini, jigănii, jigodii care latră,
Ne scheaună şi e bine că urlă, că latră,
Fac o perdea de protest, după care ne ascundem...
Înflorește și se oglindește puritatea adevărată
Din sînge și oase și carne mușcată de speranța vieții.
Da, ne întoarcem la perechea ideală
Şi intrăm pe furiş în ea,
Ne confundăm cu ea,
Şi-o luăm de la capăt, tu mănînci mărul,
Eu mănînc șarpele și ce s-o mai găsi.
Oricum, alt gust.

Purificaţi prin venin şi miere
Reluăm cîntecul perechii de la A, de la vocalize
Şi va fi curat şi prospăt, pe un fundal de milenii...

FERIGĂ

Se ridică gunoiul,
E un sentiment de curățenie
Care străbate orașul
Ca un fir roșu.
Superbă luna asta!
Am văzut un răsărit la țară:

Parcă toți morții au țîșnit odată din pămînt
C-o torță în mînă: „poftiți ștafeta".
Dragostea noastră are ceva de ferigă,
Crește ascunsă,
La umbră, îi place cînd plouă,
Colecționează perle, lacrimi,
E zimțată cu dinții tăi verzi.
„Sînt albi". Bine, dar de dragul
Ferigii, mă înțelegi...
Tu ai dinții verzi, eu buzele cafenii —
„Acum sîntem chit."

TAVA CU JERATEC

Închipuiește-ți că am fi putut trăi acum
Trei mii de ani și azi
Totul ar fi de domeniul trecutului.
Eu aș fi de domeniul trecutului,
Tu ai fi de domeniul trecutului
Și nici măcar nu ne-ar fi învățat la istorie,
Că despre iubire nu se învață,
Peste marile iubiri se sare.

Nimeni nu îndoaie pagina. Nu pune semn —
Așa că mai bine anonimi și în pat
Decît anonimi în trecutul îndepărtat.
Rimează ? Un pic, din cauza ta
Fac concesii formelor fixe,
Formelor tale fixe.
Gazeluri trebuie să-mi inspiri,
Sonete, glose, rondeluri —
Să nu-mi mai vii cu tava cu inspirație
Vărsată.
Poți să ții tava pe sîni, că stă.
Încă mai stă,
Aceea, de fapt, e tavă cu jeratec
Pentru pegasul înaripat și cu o aripă
Arsă (a fost o perioadă a arsurilor,
Dar se vindecă)
Buze, cerul gurii, aripi, degete —
Totul trecut prin foc.

Știi că roșul acesta
Te face contemporană
Și se vede că ești brunetă sub arămiu ?

De ce vă place vouă să fiți așa în straturi ?
În loc de răspuns îmi ei palma.
„Ehe, ai o viață lungă, pe toți îi îngropi !
Și linia norocului paralelă cu viața.“
„Că n-o să am noroc pe lumea cealaltă ?“
Tu ai o mînă de pitulice,
Care își are cuibul tot acolo.
Toate liniile norocului îți sînt din pene,
Iar a vieții este un pai.
Dar lung, lung și la el se poate cînta.

Orga de pai. Orga şiră de paie (prozaic)
La care rumegă spiritul meu.
Linia vieţii tale e cu ecouri în alte vieţi.

A trecut bătrîneţea pe lîngă privirile noastre.
Ce-o să facem cînd vom fi la fel ?
Unul spunea la 80 de ani
Că abia acum e la vîrsta maturităţii.
Da, se ţine bine !
Dar abia se ţinea bine — ca să zic aşa.
Iar altcineva a întîrziat la o conferinţă
Şi s-a scuzat c-a
Avut o sărbătoare-n familie :
Soţia i-a împlinit 70 de ani
Şi-au sărbătorit totodată, zicea, şi 50 de ani de la căsătorie.
— Dar cum aţi aflat cîţi ani are ?
A întrebat cineva din sală.
Moşul a rîs din toată inima.
Cum să nu afle ? El e medievalist.
Iată că orice vîrstă cu bucuriile ei.

Îmi place liniştea cînd scoate limba,
Atunci îmi vine s-o sărut,
Să-i zic iubită,
Să-i vorbesc despre munţi, munţii ei,
Despre curgerea cîmpiilor şi faldurile de cocori.
Simţi cum se stecoară retorismul ?
De fapt, patria se cîntă singură...
Nimic nu e mai sfînt
Decît acest pat cu tăblii de fîn
Şi cu arcuri de lună şi stele-n fîn
Arcuri numai bune pentru noi,
Că mă şi mir cum încape într-o lume mică
O dragoste nemărginită.
„Ne înghesuim noi puţin şi ne facem veacul."

SIMFONIE

Corpul tău are o digitație nemaipomenită,
Răsună în mine ca într-o peșteră nedescoperită,
Astupată la gură cu o stîncă pe care e răstignit
Prometeu (da, Prometeu trebuie să fie)
Că simt eu cald, condamnatul strigă: „Foc!“ „Foc!“
Și aud mașina pompierilor: „Unde arde?“ „Unde arde?“
Și pleacă, pentru că ei nu sînt profilați să stingă ficați.

Iar înăuntru, după perdeaua de durere
Sînt eu, proiecția celui de afară... nu știu dacă nu-i prea
Complicat pentru tine?... Ai priceput că răstignitul,
Înlănțuitul sînt tot eu... Nepăsarea ta m-a desfăcut,
Rupt în două părți egale...
Și am o dublură în peșteră... omul zăpezilor,
Închis etanș, dar tot răsună pînă la el
Claviatura corpului tău, că de aici plecasem...
Și dă-te cu capul de pereți,
Pune-ți urechea la țurțuri, la stalactite
(Tot eu fac lucrurile astea),
Încercînd s-aud acolo în beznă toată muzica divină,
Ce vorbești, ce gîndești, cum calci,
Căznindu-mă în van să-ți dau muzica fibrelor mai tare
Liniște. Mănînc gheață înăuntru,
Ard și mă mistui în flăcări pe dinafară
Și dintr-o dată tu, cu claviatura ta dumnezeiască,
Pian în coaste, vioară sub braț, clopoței de argint și
Instrument de percuție...

Dar asta nu poate schimba absolut nimic
Nici în peșteră, nici pe stînca ce-i astupă ieșirea
Unde se mistuie setea mea de tine...

Îți spun toate astea așa,
Ca să-ți traduc în limbaj articulat o seamă de senzații
din bătrîni.
Nici nu știi ce senzații intense
Și ce reprezentări clasice îmi dai...

APUS NR. 15

Ce lehamite îi e urechii mele
Cînd nu te aude.
Muzica e zgomot fără tine
(Vers de sonet, pune-l deoparte,
Ce vrei, nu mă pot dezbăra de tradiție așa cu una cu două,
E în mine un clasic, care mă îngînă)
Și totul e ca o rugăciune fluierată, pe care se dansează.

Sîntem niște necredincioși de ziua a opta
(„Lunea ?“) Nu, ne inventăm această zi,
Tragem săptămîna de capete și mai scoatem o zi
Iubirea dilată, nu știai ? Și timpul și spațiul,
Dilată totul.
Pămîntul în iubire, cînd ne iubim noi, alții,
Anonimii, la grămadă, gloata,
E umflat, bombat ca un pîntec frumos
Și zice sistemul solar (sau alte sisteme lunare, inelare,
stelare)
„Uite ce formă rotundă ia fericirea în univers,
Noroc că așa se mai fac corecții la orbite,
Că s-ar duce și Terra dracului în sterilitatea
În care plutește totul.“
Am auzit fraza aceasta, textual,
Privind un apus ca acesta,

Iar scapătă soarele, scoborînd sub paratrăsnete,
Îndesîndu-se într-un horn de casă —
Cum te lipești tu de mine cu scoci,
Ah, îmbrățișările acestea fecunde !
Sîntem buni de dat exemplu în eter.

Noi necredincioșii de ziua a opta,
Cei care își lărgesc singuri plapuma timpului,
Invetîndu-și această zi la coada fiecărei săptămîni,
Făcînd-o din *cupuri* din celelalte zile,
Din marți, un pic din miercuri, mai ia și din joi,
Ia să mai ciupim și din vineri —
Și iată o nouă zi.
O zi colaj,
Există, există, dar numai noi știm că există.

BOCET CRĂPAT

I

Manole, păgubosule meșter,
Fericitule meșter,
Să ai în veci ce zidi !
Pe ce balanță descumpănită ne zidești de vii !
Ai pus umărul la un arc de triumf
Și ți s-a dărîmat casa.
Te-ai ridicat în vîrful picioarelor,
Gata să zbori și cerul se schimbă-n potop, zbori înotînd
Și înfingîndu-ți aripile în mîl.
Dai să lași mărturie scrisă de strădania și lacrima
Sufletului și pagina ți-e îngropată

Sub cronicile despicate pe rîndurile
Amintitoare de cutremure vechi, tot pe aceste locuri.
Pămîntul s-a deschis, cît să-ncapă un om și un cal.
Cine-a fost călărețul, galopînd prin spărtură ?
Tot tu, inimosule, pierdutule și mereu regăsitule meșter,
Lăsînd să se înțeleagă că vuietul acela îngrozitor
E doar galopul tău, cobori spre însuși miezul pămîntului
Să cauți cel mai bun material.

Cînd ți-a fost gata mînăstirea,
Nu te-ai aplecat bine să culegi floarea de cîmp
Pe care s-o anini sus pe căpriori, în semn de noroc și izbîndă,
Că ți-a și căzut în palmă nemaipomenita ctitorie.
Și ai cules din ruine brusture și scai.

. . . .

O, meștere Manole, tu care n-ai plîns nici măcar
În baladă,
Cîte motive ai avea, păgubosule,
Să dai drumul zăgazelor din adîncul ochilor tăi mari și mirați.
În care tablourile din apocalips
Par să-și fi găsit rama preferată.

Dar nimeni nu te-a auzit, nici măcar oftînd,
Căci dacă ai ofta și tu s-ar frînge și munții.
Muțenia ta în durere ține echilibru lumii,
Ca un deget pus la timp pe buze : Liniște ! Se schimbă garda
Năpastelor.

Eh, cutremuratule meşter, dreptule meşter,
Intrînd pînă la glezne în pămînt, pînă la brîu.
Pînă la inimă, lăsînd lutul să te strîngă,
Să-ţi bătătorească inima
Şi ieşind iar deasupra, la fel de puţin călit ca şi înainte,
Mai plăpînd decît trestia şi la fel de singur.

Încotro să te uiţi mai întîi ?
Ai fost lovit din cer, ţi s-a tras drumul de sub paşi,
Ai fost făcut palancă de pe laterală
De vînturi cumplite...
Ţi s-a pus suliţa în coastă, te-ai prefăcut că nu pricepi
Şi ai zis : „Ce clipă prielnică pentru zbor, avîntul
avînturilor,
Ce zi frumoasă“.

Un lanţ nesfîrşit de zile frumoase !

. . . . .

O, bunule meşter,
Care te-ai întors cu încăpăţînare la mistria ta
Asumîndu-ţi perpetuu începerea zidului...
Bucuria ta unică este gestul însuşi al zidirii
Şi răgazul dintre două prăbuşiri e întotdeauna suficient
Pentru cupola noastră de veşnicie.

II

Acum, blajinule constructor pe cutremure, ce ai de zis ?
Te scuturi iar de moloz, îţi aduni calfele împuţinate :
„Şi cu mine nu mai sîntem zece
Şi cu mine nu mai sîntem decît trei-patru...“ îngîni.
Şi mai spui : „Ce pămînt frămîntat bine,
Cu grijă, să nu scape
Întregi bucăţi prea mari de vis.

Ce pămînt stropit cu sînge, care leagă atît de straşnic!
N-am mai văzut cer aşa de înalt pentru catapetesme!
Ce zile frumoase, ce avînt!
Ce grandioasă ruină babiloniană dintr-un modest cătun.
Căci n-am avut timp, căci n-am avut timp!"
„De ce setea noastră de monumental se concentrează ideal
Numai şi numai în dezastru?" eşti întrebat.
Şi tu înghiţi nodul din gît, firul cu plumb nimerit acolo şi grăieşti:
„Dar ce cîmp larg deschis noilor temelii!
Ziditilor de vii fraţii mei, surorilor, copiilor mei
Reţineţi ultimul cuvînt: tot sîntem temelii!

. . . .

Vai, fericitule meşter,
Dacă nu ţine pămîntul, tu ne ancorezi în slavă, cu simbolul
Aripilor tale.
Dacă
Se despică cerul, muţi turlele în pămînt
Şi ţîşnesc izvoare...
Pendularea trupului tău printre fulgere înseamnă curcubeul nostru,
Care ne dezinfectează destinul şi toarnă găleţi de var peste oase.

Meştere Manole, Meştere Manole,
Tot sîntem noi îngenuncheaţi lîngă cei dragi,
Lasă-ne să-ţi întîlnim, reflectaţi în băltoaca de lacrimi amare,
Bunii tăi ochi mari, în care tablourile din apocalips
Par să-şi fi găsit rama preferată.
Tu care rămîi deasupra îngenuncherii cerului şi-a pămîntului,

Durează pe creștetele noastre o ctitorie cum n-a mai fost alta.

Ori ai și început ?

Ma-nole, Mano-le,
Meșt... Ma...(ce cuvînt a mai rămas întreg ?)
Acum cînd pînă și jalea și-a năruit stalactitele,
Înghițite cu peșteri cu tot,
Ție îți închin ca să-l rezidești, ca să-l consolidezi,
Ca să-i pui popi
(Spre a nu i se pierde de tot urma în iarbă)
Bocetul nostru crăpat.
Bietul nostru bocet scos din țîțîni.

LA LILIECI

Vol. I, vol. II, vol. III (1973, 1977, 1980)

NEA FLOREA

Îmi arăta încă de cu toamnă opincile viitoare
pe spinarea porcului gras,
Venit blînd la șanț, la politica oamenilor,
Și întinzîndu-se să-l scărpinăm pe burtă,
Cu degetele mari, noduroase, de la picioare.

Zicea : Uite, de aici pînă aici, ia pune laba, să luăm
măsură.
N-am potricala la mine, că le-aș da și gaură.
Nici n-ai să simți cum trece viforul, o să domnești la
iarnă.

Ia vezi, țin de cald ?
— Nea Florea, de ce vorbești așa,
De față cu Guțu-Guțu ? îl doare,
Mă prefăceam eu că mă supăr, și puneam încet
Și cu sfială talpa, se cam gîdila porcul,
Îmi era milă de el, că mă lăsa să-l încalec prin curte,
Și să sperii găinile.

Lui Nea Florea îi plăceau copiii, lui nu-i dăduse
Dumnezeu și-n ajun de Paști și de Crăciun
Ne chema, pe mine și pe Ionică, să ne tundă,
Ne făcea capul lună, cu o foarfecă, adusă de el
din armată, care tăia foarte bine.
E nemțească, nu i-am bătut degeaba, zicea.
O ținea pe poliță, lîngă brici,
Pe-asta n-o folosea niciodată cînd mițuia oile popii.

Știu că stăteam pe un scăunel cu trei picioare
Și din cînd în cînd îmi scăpam ochii pe perete
Unde era o litografie scorojită înrămată de el,
înfățișînd Lupta de la Mărășești.
— Care ești dumneata ? — îl întrebam, să-i fac
plăcerea, pentru a nu știu cîta oară.
— Neică, ăsta ! Mergea și-mi arăta cu vîrful
foarfecelor nemțești
Un ins dezbrăcat pînă la brîu, aplecat pe pușca grea
cu baioneta la vîrf,
Într-o atitudine de „ura“ plină de spaimă și de vitejie.

Păi, să vezi cum a fost : era că ne mîncau păduchii, nene !
Aveam ordin să ne spălăm cămășile în rîu,
Nici nu le-am pus bine la uscat, prin copaci,
că s-a dat alarma : începuse atacul.
Abia ne-am încins cu centironul, ne-am luptat
la baionetă. Se auzea : trosc, trosc !

Bunăoară ăl de aici trebuie să fie taică-tău, Fănică,
Dumnezeu să-l ierte.
Ne-am întîlnit după aia, cînd ne căutam cămășile...
Se uscaseră, dar multe au rămas acolo,
cine să le mai ia ?

Se mai ducea o dată
La litografie și într-un colț, unde se vedea o mare
Învălmășeală de trupuri și baionete, îmi arăta alt ostaș
Strigînd ura, acolo pe peretele scorojit, și la Mărășești.
E statul lui Fănică, vezi, așa era el voinic, bălan,
n-a apucat să vă vadă și el mari.
Se-ncrunta, luat de amintiri.

Nea Florea avea pămînt doar pe sub unghii,
cum zicea el,
Și „poate cînd oi muri, deasupra".
Muncea cu palma, săpa gropi de vie,
scotea buturugi, pe Săliște;
Avea secure, sapă, foarfecă, un coș de paie și cam atît.
Nevastă-sa ținea toți sfinții, era un fel
de calendar însemnat tot cu roșu, dar degeaba.
Eu știam pe dinafară niște balade foarte lungi,
că n-aveam treabă.
Îi plăcea să i le spun la poartă pe nerăsuflate
și legănînd capul.
Le prindeam și eu din zbor de la sora mea cea mare,
Marioara,
Care le mai citea doar odată în întregime
Și a doua oară, pe sărite, că n-avea timp
Și asta cu condiția să-i fac țevi pentru țesut,
Ori să bag ață-n ac. Ea țesea mereu la război dimie,
Ori cusea fluturi la cămășile de zestre.
Era înglodată în treburi, dar veselă și rîdea tot timpul.
Cum mă legănam eu la poartă pe versuri din bătrîni,
În admirația lui Nea Florea și a altora,
Care se strînseseră să caște gura,
Apărea și Țața Măria, cu furca în brîu și cu mămăliga
Să dea la cîini — și da să treacă mai departe.
Mărie, neică, mîncate-ar stelnițele, îi zicea el nevestii,

Cu care se tachina mereu, cu tandrețe, i-auzi cucul pe
coastă.
Ascultă și tu, fă, și crucește-te, că altfel toată ziua
te-nchini.

A căzut dintr-un car cu fîn și și-a rupt gîtul.
De fapt, a rămas cu el țeapăn.
Eu trebuie să mor, spunea, cu zîmbetul lui,
Că nu știai : glumește ori vorbește serios.
Ascultați-mă pe mine, o să mor,
Că, uite, am început să mă-ntorc ca lupul.

CRAIOVA VĂZUTĂ DIN CAR

Craiova văzută din car e cel mai frumos oraș
din lume,
Rămîn și acum incremenit cînd mă gîndesc, îmi lasă
gura apă.
Era și primul oraș care-mi ieșea în cale,
Poate și asta contează, aveam retina proaspătă,
fără gunoaie
Și i-am descoperit dintr-o dată întreaga strălucire,
De acolo din pisc, de la ulm, deasupra Șimnicului.

Mersesem noaptea întreagă cu carul, hai-hai, sus stelele,
Pe drum pietrele scoteau scîntei sub potcoave,
Poate că șleaul nostru se vedea de pe alte lumi
Tot frumos ca al robilor.
Boii cunoșteau calea, fuseseră de multe ori
Cu lemne, cu treburi,

Erau umblați, văzuseră multe și chiar înțeleseseră
cîte ceva,
Nu ca alte dobitoace. Se orășenizaseră întrucîtva.
Mi se părea chiar că mă privesc de sus, de cîte ori
se-ntorceau
De la tîrg.
Cînd îi țesălam ori le dădeam uroaie mugeau la
mine superior :
„Mu-uu ! Ce știi tu“.

Mă luase mama într-un fel de recunoaștere
Că se hotărîse să mă dea la școală, să merg mai departe,
Fiindcă ziceau toți din sat,
Care mă ascultau pe drum îngînînd poezii,
Chiar și cîte un străin întîmplat să treacă :
„Asta dacă are noroc și merge
Mai departe...“ nu știu ce spuneau că se va întîmpla
cu mine.
Pînă la urmă, mama, după un consiliu cu Moșu
și frații mai
Mari, s-a decis să-ncerce cu mine la Craiova.
Îmi trebuiau acum două poze trei pe cinci pentru
înscriere,
Se punea mare bază pe aceste fotografii, nu știu
din ce
Cauză, ce-or fi vrut să vadă la mine ?
Și zice mama : Sui în car, mă, și dă-ți cu deștele
prin păr,
Ai paie, mergem la fotograf.
— Nu, că merg și eu, sare Ionică. — Păi dar !
Te găsiși.
— Ba merg.
— Taci, mă, din gură, stai mereu,
Că n-o să ne fotografiem toți, Doamne iartă-ne !

Plecasem de cu seară, să fim dis-de-dimineață, cînd intră
Zorii
În aparat, să mă pozeze bine.
Trecusem amîndouă pădurile, se auzea doar scîrțîitul roților
Ca un scîncet de greieri,
Că și ei cică tot așa cîntă cînd merg și le scîrțîie oasele.
Eram atent, poate văd și lupul cu ocazia asta, și trenul.
Mă luau grijile, parcă visam, ascultam cucuvelele și făceam
Planuri mărețe.
Am ațipit de vreo trei-patru ori, tresăream la hurducături,
„Ajunserăm ?"
— E-he ! rîdea mama, îndemnînd boii cu biciușca,
Ouă rața-n traistă pîn-acolo și scoate și pui.
Iarăși am adormit și deodată carul, simt prin vis, se
Oprește.
— Gata ? zic, pregătit să sar la fotograf. Unde e ?
— Sîntem abia la Motoci, jumătatea drumului, Galben trage la
Fîntînă.
Ajută-mă să dejug ăle vite, vezi să nu te calce.

Mi se speriase somnul,
Ascultam bufnițele pe marginea drumului, ori cucuvelele,
Ușî ! încerca mama să le sperie, că numai voi mi-ați cîntat
Toată viața,
Parcă s-ar fi isprăvit privighetorile, acum vă găsirăți să
Cobiți ?
Veni-v-ar numele !

— Lasă-le, mamă, ce-ai cu ele, dacă așa le e
cîntecul !
Mie-mi place și ăsta !
— Ce știi tu, mă ? Tu ești învățat cu puțin.

Boii s-au oprit dintr-o dată singuri : jos în vale :
O mare de lumini aprinse, o pîlpîială ca de idei
în cap ;
Ca și vitelor de la jug
Le mergea parcă la inimă priveliștea.
Făcea să tragi carul
O noapte întreagă să vezi panorama civilizației.
Și un șuierat : trenul.
Mi s-a pus un nod în gît de emoție.
— Va să zică asta e Craiova, cetatea banilor...
am gîndit
Cu glas tare.
— A banilor... dacă i-ai face ! a oftat mama. Altfel...
Hăis Galben,
Lovi-te-ar boala, că ne-apucă prînzul.
Și dintr-o dată mama s-a îngîndurat. „Dacă-om avea
noroc să-l
Găsim pe omul ăla..."
— Care om ?
— Fotograful...
— Păi, numai unul singur e-n toată Craiova ?
— Sînt mai mulți, dar unul singur pozează pe mălai,
Îl cunoaște Florea lui Ghiță, e un fel de prieten
cu el,
Mi-a dat adresa.
Că toți ceilalți iau bani, și de unde să am ? Că dacă
trăia
Tac'tu...
Dacă n-o vrea mălai, întoarcem diligența — și-acasă.

— Şi cu mine cum rămîne ?
— Aşa, bine, la curci — văzuşi că le lăsaşi în salcîm,
Abia te-aşteaptă.
Mai stai un an, poate se mai întîmplă ceva.
— A, nu. Ce să se mai întîmple ?!

Am avut noroc, fotograful a luat sacul cu mălai,
După aia a băgat capul în fusta aparatului,
Eu stăteam ţeapăn, parcă aşteptam să mă trăznească, eram
Dispus la orice,
Numai să mă văd la şcoală.
Şi spre seară, după ce mai dădusem cu carul o raită
Prin tîrg, opream boii şi ne uitam la vitrine,
Fotografiile la minut erau aproape gata.
Din ele mă privea un copil speriat,
Gata să ia piept drumul ştiinţei.
M-am uitat la Galben şi la Vînă : M-a luat un fel
de milă de ei,
Eu o să-ncep o altă viaţă, alte orizonturi, ehe !
Ori, cine ştie dacă n-a stricat mama mălaiul degeaba !
— Ce ziseşi, mă ? întrebă ea, înjugînd.
— Mă gîndesc... dacă n-or fi trei pe cinci ? ne-o
fi păcălit,
Nu le măsurarăm...
— Ei, lasă nu ne înşeală el...

Lăsasem în urmă oraşul cu splendorile lui,
Vitele se îndemnau la drum pe cîmpul Vulpenilor
Ştiind că merg acasă, la uroaie.
Mama mulţumită oarecum de rezultatul expediţiei,

Ca și cînd totul atîrna de cele două poze
Care după părerea ei erau nimerite,
Mi-a spus mîngîindu-mă pe creștet :
— Măi, băiete, eu mi-am făcut datoria,
Acum să te văd cum mănînci cartea.

LA LILIECI

Nicăieri nu mănînci o varză cu carne
Mai gustoasă ca-n cimitir,
De ziua morților, cînd se face pomană
Și toate femeile vii se întrec în de-ale mîncării.

Masa e-ntinsă pe iarbă, la umbra bisericii
Crăpate, de-a răzbit aproape de sfinți crăpătura
Și cînd bate crivățul, iarna, cred că le degeră colacii
de lumină care le strîng tîmplele.
Pe costree și troscot se-ntind ștergarele de cînepă,
Ținute, să nu le ia vîntul, de strachini și oale
smălțuite,
Unele se vor împărți la urmă, poate apucați și voi,
mare e Dumnezeu.
Dar mai e pînă-atunci, ne ghiorțăie mațele, ni s-a lipit
burta de șale. Ce face popa ăla, de-ntîrzie ?
Toți s-au așezat jos, aproape turcește,
Femeile dau peste mîna copiilor care n-au răbdare.
Apare țîrcovnicul, lumea se ridică-n picioare, cinstind
intelectualul,
Se aude troznet de oase rupte de muncă.

Se-ncepe de la ţuică, simţi mirosul prunei,
De asta nu te doare capul, chiar dacă n-ar fi
binecuvîntată de sfinţia-sa, popa Niţă,
Care a venit în sfîrşit oţărît, are necazuri c-o mejdină,
A lăsat stînjenul lîngă clopotniţă şi-a slobozit pomana.
Stingeţi lumînările că se consumă curentul,
zicea al lui Chirimenţu,
Care cum deschide gura începe lumea să rîdă,
are haz, dar acum
Nimeni nu-l aude — se suflă în lumînări pe prescuri :
pfu, pfu !
Vecinii te cinstesc cu ţuică, peste aburul ciorbei,
Aproape se-ncrucişează cănile cu toartă
Bei şi de la unii şi de la alţii, în cruce, şi zici îmbujorat :
„Dumnezeu să primească", „Să le fie ţărîna uşoară"
ori chiar „La mulţi ani !"
Rudele se cinstesc din aceeaşi ulcică, pe rînd, „tot
microbii ăia !"
Mănîncă mai mulţi dintr-o strachină, cu linguri de lemn,
arse, ciorba de pui cu fidea.
E de curcan ! sau de gîscă ? ba e chiar de gîscă,
Ea înoată în grăsime, am bănuit eu ceva. Ori e de raţă ?
Fasolea sleită cu boia şi cu ceapă prăjită pe deasupra
— e o minune în zilele noastre.
Ca să nu mai vorbesc de varza cu carne, dar aici
să sufli înainte de-a băga-n gură,
Pentru că cel mai rău te arzi cu varza,
vorba asta o ţin minte
De la fratele meu mai mare.
Zice : domnule, fii atent, mă, să nu te arzi cu varza,
Că cel mai rău te arzi cu varza, asta o ştiu de pe front.
Văd că în capul celălalt se-mparte vinul,
Adus în sticle cu gîtul lung, astupate cu coceni de
porumb.

Abia așa mîncarea are adevăratul ei gust,
viața merită s-o trăiești.
Multe femei au murit pe aici dar, uite, că n-au
dus secretul cu ele.
Oalele sînt de Tîrgul Jiu, smălțuite, sau de la Oboga,
ca și strachinele și taerele.
Se bucură morții, că-și înnoiesc și ei pe lumea ailaltă
o dată pe an tacîmul,
Lingurile le-or fi păstrînd în bocanci, ori după ureche,
plaivaz ?

Bogdaproste, se aude în dreapta și-n stînga, cînd se
împart oalele, ulcelele,
Unii le încearcă cu degetul dacă sună frumos,
ăi mai proști rîd la ele, fericiți.
După ce s-a luat masa și s-a pus ce-a mai rămas în
baniță,
Se cheamă cîinii din obișnuință, dar cîinii n-au ce căuta
în locuri sfinte, au fost lăsați la vatră.
Femeile merg la cimitir și-ncep dintr-o dată să se jelească
în gura mare, cu șiroaie de
lacrimi, în mod barbar, ca pe vremuri,
Plivind cîte-o buruiană, încercînd să îndrepte crucea
de lemn
Care-a putrezit, iaca, se hîțînă cînd bate vîntul —
nu te mai prijoni, mă, de ea.
Copiii se joacă de-a ascunzișul printre morminte,
Voi ai cui sînteți, împelițaților ?
Nu călcați pe busuioc și nu ciopliți crucile cu custura,
Că vă taie popa limba.
Cele care au morți mai noi, au mai tras un ropot de plîns,
De cum au intrat pe poartă, și-au pus banițele jos din cap,
Celelalte au fost numai triste și căzute pe gînduri.

E răcoare la umbra bisericii bătrîne, care a rămas
aici de cînd
Era satul în pădure și veneau haiducii de mîncau
pe furiș.
Pe Săliște cîntă cucul, cimitirul are un aer important,
împăcat cu sine.
E bine să fii mort aici, între codri, locul e ferit, nici nu
trage,
Clopotul nu te deranjează că nu sună decît de sărbători,
Și duminica dimineață, cînd cade în misticism,
bang-bang, —
cine-o mai fi murit? —
De răsună morții și stafiile.
Cîntă păsările și e un miros de lilieci înfloriți,
Cum trebuie să fi mirosit raiul din dreapta, de la intrare,
Pe vremea cînd era culoarea nouă și nu crăpase.

CINE MAI TRECE PE DRUM

Al lui Flețu,
Ai lui Fleașcă,
A lui Gîrlă,
A lui Tiugă,
Al lui Bășină,
Ionete-al lui Făsui,
Al lui Deșca,
Roncioaica,
Coadă al lui Ceapă,
Sandu lui Ciurel,

Tăgărîlă,
Ai lui Mitrofan,
Ai lui Modîrlan,
Al băiatului Măriei lui Didu,
Trașcă,
Ai lui Corniță,
Brînzanii,
Roască,
Ai lui Ghirea,
Ai lui Birău,
Delieștii,
Fata lui Dincă Gîscă,
Ai lui Patentă,
Mițăle,
Petrică și Cătălina lui Cășenete,
Ai lui Zgoidea,
Nătărău ăl bătrîn
Și ăștia sînt.
— Ei,... Dar Nătărău parcă murise.
— Atunci nu fu el. Atunci mi se păru.
— Atunci ți se păru.
Ori pe-ai lui Zăbic îi ziseși ?
Rău e cînd te lasă vederea.
Atunci cine-o fi fost ?
— Acum n-o să fug după el.
— Și unde se duc toți ?
— Unde să se ducă ? Trec pe drum...
— Să știi tu că ăla o fi fost al lui Gîfotă.
Ori de-ai lui Sfoiag.

ÎN CAPUL TREBII

Nea Banța trecea cu garnița cu apă.
Și-n dreptul ulucii lui Moș Gheorghe punea jos, să mai
Odihnească.
Bătea cu bastonul în poartă,
Avea un baston lung, noduros, de corn.
Și venea Moșul, țeapăn, nu atît din cauza oaselor bătrîne,
Cît a pantalonilor groși, de dimie,
Și-a minteanului, care-l țineau drept, ca-ntr-o armură.
Așa scrobit îl țineau, parcă s-ar fi dus imediat pe calea
Înaltă.
— Mă fine, zicea Nae cu voce groasă, că săreau cîinii
ce se
Mai aude, mă fine ?
Am auzit eu că ăla, fir-ar al dracului,
Mă, s-a pus în capătul trebii !
Să vezi acum ce ne face. Ni ! Marș de-ci ! Ho, țin-te ! —
Se răstea la cîine.
— E, nu mai spune, se prefăcea Moșul că se miră,
Începînd să cure porumbul cu care se nimerise în mînă
Și să arunce boabele la o cloță cu puii mărișori,
Să vadă dacă puii-au început să mănînce boabe.
— Ce să aibă ei cu noi, mă nașule ?

Pleca fiecare la ale lui, bombănind :
— Ce să aibă ei cu noi ? Ce să aibă ei cu noi ?
— I-auzi, bă, ce-a mai făcut Curchil, zicea Banța,
Cînd își *odinea,* spre sară, o altă garniță cu apă
proaspătă,
Ca și cînd politica în comuna Bulzești
Se schimba de dimineața
Pînă seara.

Bă, ăsta e dat dracului — tot ca ăla de vorbirăm noi
Zi-i să-i zic, Clemenceanu ăla,
E mare, domnule !
E în capul trebii acolo.
Şi ăla de care vorbirăm noi ieri, ştii, bă, ăla e tot
În capul trebii. Mare rău, auzi !
Trei sînt acum mai tari.
S-au pus pe noi, pe Europa.
Striga peste gard : Pe Europa !
Ăştia ne vînd şi ne cumpără pînă la toamnă,
Dacă n-o fi aşa, iote, să mă scuipi.

— Dar cu sănătatea cum mai stai, naşule ?
— Cum să stau mă, fine ?
Mă, fir-ar ai dracului de sanitari
Mă, ăla dinainte era bun,
Îmi făcea injecţiile bine,
Dar ăsta nou de-a venit,
Bă, de la uşă mi-aruncă seringa-n cur.

Şi-acum mă trimise muierea la apă.
Cît am fost copil, am fost supus la mama şi la tata.
(Parc-ar fi zis „supus la turci“.)
La urmă, am fost supus la armată,
Cînd m-am făcut mai mare.
Şi la urmă la nevastă, adică la neveste,
Fir-ar ale deavului
Că, uite, se făcură cinci.
(Ţinuse cinci neveste, „rău de fomei“, zicea lumea)
Dar eu cînd să mai fiu stăpîn, domnule ?
Că uite, se duse viaţa !
Să vezi dumneata, cînd oi cădea la pat,
De n-oi mai putea,
Dacă asta de-am luat-o pe urmă,

Că s-a nimerit şi a mai aşa,
Asta o să mă bage-n pămînt,
Ascultă-mă pe mine, da'cum ? (Ofta)
Dacă n-o să-mi vîndă ea ţoalele ale bune,
Stai să cad la pat,
Că-ncepe,
Şi-o să mă-ngroape aşa-n pielea goală.
Să vezi panoramă !
— Taci, naşule, ce vorbă e asta ?
De-aia ţi-ai luat-o mai
Tînără, să aibă putere să se ocupe de toate.
— Păi se ocupă, cum să nu se ocupe ?
Ştii ce i-a făcut a lui frate-meu ?
Că şi-ăsta un mototol !
Cît a fost el unde-a fost, l-a făcut de rîs, auzi ?
Da' şi el, cînd a venit, cît e de moale,
I-a găsit în ladă scrisorile de la ibovnici,
Le-a luat pe toate şi le-a lipit cu cocă,
Le-a afişat pe toate
La primărie.
Să vadă lumea ce muiere a dracului ţine el.
Le citeau toţi ca pe circulare — rîsul lumii, rîsul lumii !
Uite-aşa sînt muierile !
— Ei, lasă, făcea Moşul, evaziv.
Mai e şi gura lumii.

Se auzea glasul nevestii din prispă,
Printre viţa-de-vie care-i ascundea faţa, glas ascuţit
Ca de coasă :
— Banţo (îi zicea pe numele ăl mare),
Dar nu mai vii odată,
Ori puseşi de mămăligă acolo-n drum ?
— Ho, fă, că viu. Viu acuşi. Să mai aflu şi eu
Încotro se-ndreaptă politica.

Finu Gheorghe le ştie pe toate,
Cu el nu mă mai satur de vorbă.
(De unde, că numai Banţa vorbea,
Moşul îi răspundea cam în doi
Peri, că-l ţinea ăla toată ziua de vorbă.)

Dădea să ia garanţia de toartă şi iar o punea jos.
— Da' Curchil ăla, că de-aici plecarăm, ehe !
O să sparie lumea, e mare rău,
A ajuns în capul trebii.
Apa se tot clătina în garniţă, o mai aranja el,
Să nu stea căldarea pe coastă
Şi la urmă o ridica oftînd şi
Pleca.
— Bă, cînd n-oi mai putea să ridic garniţa,
Mie n-o să-mi aducă nimeni apă,
O să mă tîrăsc eu să iau cu cana de la fîntînă.

CÎNTĂ MITRUŢA

Mitruţa lu Drăgan, i-a murit bărbatul pe front
În 1916 şi avea mulţi copii.
Şi i-a crescut singură.
Şi mureau unul cîte unul,
Mari de la douăzeci de ani în sus.
„Unu Ion, mi-a murit mai mic.
Îl făcui, îl comîndai,
Rămăsei cu ăilalţi.
Mai şezui un preţ de timp,
Du-te vreme, vino vreme, muri şi Măria.
O dusei la locul ei.
Comînd-o şi pe ea, amărăşte-te.

Mai șezui ce mai șezui,
Du-te vreme, vino vreme,
Moare și Gheorghe.
Cheltuie cu el, fă-i ce-am putut
Şi eu, ca o săracă.
Mai șezui iar, du-te vreme, vino vreme,
Moare și Sanda.
Şi de unde să mai poți ?
Că mi s-au scurs ochii plîngînd.
Văd muierile c-așteaptă oamenii seara
De la Craiova și le sar
Înainte și le iau din car traista cu tîrguieli.
Eu n-am așteptat pe nimeni.
Ce-am putut, cît am muncit, aia am mîncat,
Niminea nu mi-a dat nimic.“

Mitruța ședea singură-n casă și se jelea.
Lumea rîdea : „Iar cîntă Mitruța“.
Dar ea se jelea. Şi casa fărîmată, ploua pe ea,
Se auzea cum plînge și prin acoperiș.
Ei, ce casă, o bujdulă, acoperită cu paie !
La urmă Geana, a de i-a mai rămas,
Era cam năroadă
Şi-i aducea cîte un prunc în casă,
Pe Ion, pe Damian,
Pe Costică.
Şi tot Mitruța trebuia să aibă grijă de ei.
Şi le dădea să mănînce turtă cu fasole, de mici,
De la șase săptămîni.
Geana pleca la muncă și ea-i îndopa
Cu zeamă de fasole, cu mămăligă.
— Leliță, nu moare ?
— Dă-l dracu, că nu moare, că mîncă de făcu burtă.
Ea stătea în prispă, el în troacă,
Mic de șapte-opt luni,

Cu burta tobă de fasole,
Şi ea-i dădea cu piciorul,
Îl legăna şi-şi plîngea morţii ei.
— I-auzi cum cîntă Mitruţa!

ECOUL

N-ai ecou, domnule,
Nici bun, nici rău...
Să trăieşti aşa, s-o duci,
Neştiut de nimeni, te strecori...
Ştiaţi caii ăia furaţi,
De li se pun cîrpe, trenţe, pe copite
Să nu facă zgomot, cînd sînt scoşi din grajd?
Cine ne-a furat pe noi? ce fel de vite, mîrţoage de rasă
Mai sîntem şi noi?

Ia suie-te tu în Piscul cu Bojii
Şi strigă... să vezi, te aude cineva?
— Ce să strig?
— Ce vrei... strigă că iote nu plouă...
Să vezi ce se întîmplă.
— Păi, ce să se întîmple?
— Păi, aia e, că nu se întîmplă nimic.
Ca şi cînd ai împunge o dată cu acul în cer,
Nu zice nimeni „au",
Nici un sfînt, nimeni nu zice „au"
Dacă împungi o dată în cer
Cu acul.

Fiindcă de aici n-ai nici un fel de ecou.

IGNATUL

— E, azi-noapte visă porcul sînge, zicea mama, dimineață, oftînd.
— Păi, cum așa?
— Fiindcă azi e ignatul, îl tăiem.
— Îu!
Se duce Nicolae de-i chema pe Mitran, pe Seder, pe Chirimenți,
Vecini care știau dinainte, îi găsea ascuțindu-și cuțitele.
Le vedeam căciulile țuguiate pe deasupra gardului, așa săltau.
— Duceți-vă unul de legați ăl cîine, mă,
Să nu se dea la lume.
Porcul parcă presimțea, o dată se făcuse spărios, nu mai venea
La porumbul întins.
Ceva de pe vremea cînd era frate cu mistrețul și liber îi scăpăra
În ochii roșii. Părul i se zburlea pe coamă.
Înghesuit lîngă gard era prins de picioare și răstrunat jos, buf!
„Mă, ține bine de el! Hăă!!“
Se auzea guițatul lung, horcăitul.
Noi, închiși în sobă, ne îndesam deștele în urechi, dar vaietele
Prietenului nostru, sfîșietoare, se strecurau pe lîngă dește,
Ne cutremuram.
Ne schimbam părerea despre Mitran, Seder, ăștia care știau atît
De bine să facă de petrecanie.
Cînd aflam mai din timp cînd cade ignatul, eu cu Ionică ne sculam
În ziua aia mai devreme, și-l scoteam în vale pe la fundul
Grădinilor.

Să se piardă în lume, să ia drumul codrului, pe
Mătăsoaia, ca
Haiducii.
Dar porcul venea de cum o auzea pe mama rîcîind
ceaunul.
O dată abia învățasem să fac literele și i-am trimis de
cu seara
Un bilețel, scris cu litere de tipar.
I l-am pus în coșare.
Mesajul era cît se poate de clar.
Guiț după ce-a-ntors la lumina lunii pe toate părțile
Bucata aia de hîrtie cu pătrățele,
A mîncat-o ca pe dovleac, fără s-o citească,
Cum am văzut mai tîrziu că se întîmplă în drame, cînd
împricinatul
Nesocotește știrea de păzeală.
După un ropot de plîns, biruia curiozitatea și setea de
spectacol,
Ieșeam din casă, cu ocazia pîrlirii.
Legat de un par, era perpelit prin paiele care ardeau cu
Vîlvătaie. Focul zvîntă lacrimile. Acum, dacă tot
apucase de
Murise !
Parcă îți mai trecea supărarea. Începea să miroasă curtea
A șorici. Mama în casă, cu ceaunul cu apă clocotită pe foc,
Cu postăvi întinse la vatră. Trei zile ținea treaba.
Mai răsufla cînd făcea trandafirii, seara, pe măsuța joasă,
Plină cu carne tocată cu mirodenii.
Ceaunul cu burta fierbea pe foc.
O dată a luat-o Osman, ne-a stricat Crăciunul, javra.
Crăciunul fără porc era ca și cînd nici nu s-ar fi născut
Isus.
„Aia de nici n-au tăiat porc" — asta înseamnă că umbli
Gol,
Cea mai mare mizerie și-un început de stricare a
sufletului.

Te-ai păgînit! Te-ai păgînit! Tu nu tai porcul.

După sfintele sărbători femeile, iar cu mîinile pînă la coate în
Carne. Topeau osînza, făceau untura, puneau la afumat slănina
Sus pe fiare pe unde iese fumul, după care o mutau pe bîrnele
Din casa cu focul.
Umpleau o garniță cu untură, puneau și cîrnați prin ea și-o
Săltau în pod. Acolo se-ntărea, de frîngeai lingura-n ea,
Căutînd după jumări ori pecie.
După aia — săpunul. Osînza și grăsimea a rea erau fierte
În cazan, se punea sodă, se făcea leșie din cenușă — venea o
Muiere care știa să facă leșie bună și-o mai ajuta pe mama la
Mestecat,
Pînă cînd începea cazanul să bolborosească. Era dat jos și
Pînă dimineața se închega un săpun cît roata carului.

Aici se termina și povestea porcului, la săpun.
„Mă, Nicolae, ia du-te tu cu sacul la Picături și cumpără
Un purcel, repezi-te mîine dimineață — zicea mama —
Că văd că vă place la toți carnea, nu vă e silă, nu faceți
Nazuri."
Se aducea purcelul, era slobozit în coșare, mic cît o găină.
Eu și cu Ionică și începeam să ne facem treabă pe lîngă el,
Dă-i lături, învață-l să mănînce boabe, împrietenește-te cu el,
Gîdilă-l. Și tot așa.

LĂUTUL

— Ai, mă, că pusei albia. Care ești primul ?
Trage, mamă, 'mneata focul de sub ceaun, că se-ncinge prea tare
Și-i mai și opăresc.
Reta i-a spălat pe cap, pînă mai încolo,
Cînd și băieții și fetele se făcuseră aproape buni de horă.
Albia era pusă la unghete, în mijlocul încăperii, cu un cap
Pe-un scaun răstrunat, să stea apa așa înclinată,
La capul ălălalt.
Copiii își așteptau rîndul în pielea goală, și tăiau unii altora
Unghiile cu foarfeca mare, a lui Nea Florea, împrumutată, ori
Își scoteau cîte-un mărăcine din picior. Ca la recrutare,
Fiecare își aștepta rîndul.
Săpunul mare cît un grunj sta la capul mai ridicat,
Din cînd în cînd mai cădea, știobîlc, pocnindu-l pe-ăl care era
În albie la spălat pe piele.
„Ho, bă, ce te ferești așa ! Că nu-ți rupse oasele, nu nimic !"
Cel mai greu era spălatul pe cap. Aici îi prindea Reta
La-nghesuială
Pe-ăi pe care avea necaz, făcuseră vreo poznă,
— Bă Prică, tu n-auzi ? Fă-te-ncoa !
(Prică era cam tare de urechi,
Se certase mumă-sa c-o vecină, cînd era borțoasă cu el,
Și-atît strigase la gard că asurzise ăl copil).
Îl lua de urechi și-l trăgea să miroasă ceaunul cu apă
— Stai pe ciuci ! Se apleca peste el, ținîndu-l între picioare,

Ca uliul puiul de găină, cînd se-nălță cu el în slavă
și nu vrea să-i
Dea drumul deloc, oricît ai da tu cu zburături. Dădea
cu apă
Fierbinte — „Arși", făcea ăla, „ărși, aleu!" „Ho, că pe
mine cum nu
Mă frige? Eu nu iau tot cu pumnul, că n-oi lua cu
gamela."
Îl mozolea bine cu săpun — pînă cînd îi intra în ochi
Și-ncepea să chiraie. Dacă mișca și se văita îl lua la
palme
Peste turul gol. Ține ochii-nchiși, mă! — făcea Lie de pe
Margine.
— Îmi intră în ochi! țipa Prică. Jap! — altă palmă.
— Păi, ce ziceai tu? Că nu mai încapi în mîinile mele?
De ce-ai lăsat oile de-au scăpat în lucernă? Dacă
plesneau?
Pleoț! Mai bine te plesnesc io!
— Dă mai repede cu săpun, că mă usturăl țipa copilul.
După ce curgea primul rînd de murdărie, Reta se crucea
de ce
Vedea.
— Bă, da' ce-ai în cap, mă, omul lui Dumnezeu?
Dumnezeule, iote ce găoază! Cine ți-o făcu, mă? De
ce nu
Mă-ntrebă
Și pe mine — măcar să ți-l fi spart de tot.
— Bube? Lindini? venea și gaga Ița să se uite.
— Aoleu! Ai lui Bîțu, mi-l sparseră. Cînd ne-am
bătut cu
Zburături.
— Mă băiete, copiii mei or să umple drumurile, că nu
știu
Să se arănească, ofta biata femeie.
Îi crești, numai tu știi cum, îi faci mari, și ei, ia uite...

Sînt numai zgaibe. Acum începea să plîngă Prică de
părere de rău
Că moare. „Ho, că nu ți se vede creierul, nu-ți ies mațele
Pe-aici,
Altă dată să te mai prind că mai ieși la joacă."
Urma Lie. Ori rămînea numai ea cu fetele și
Le învăța să-și spele coadele, — „că azi, mîine vă
măritați
Și n-o să stau io lîngă voi toată viața."
Și tare, către băieții care stăteau primeniți cu cămeșoaiele
Lungi
Pe scara înaltă, să se zvînte la soare,
„Vedeți, acușica ieșiți colo-n drum, unde e mai moale,
unde se
Scaldă
Găinile alea și puneți-vă țărînă-n cap.
Făă! dă cu leșie mai multă, ce faci tu acolo? Pe cine
zici că
Păcălești, ai? Doamne, pupa-ți-aș tălpile..."

ÎN CASA MUIERII

Sandu Sfoiog s-a însurat cu Gligorina.
Sta în casa ei, că el nu-și făcuse, dacă tot avea ea.
Într-o dimineață ea pleca la Bălcești.
— Scoală, mă.
— Păi, de ce să mă scol, fă, la miezul nopții, că eu nu
Merg la Bălcești.
— Du-te pe la tac-tu-n deal.
— Păi, ce să caut eu pe la tata, acum pînă-n ziuă?
Nu l-am văzut ieri?
— Păi, să-ncui ușa, că nu te las eu singur în casa mea.

Acum eu aş fi plecat, dar îmi spălase cămaşa,
Că n-aveam decît una şi-mi dăduse un *combilizon*
de-al ei.
Cum să mă duc eu aşa pe la tata ? Cămaşa era udă.
Ea-mi da zor să mă scol. Dacă-am văzut, m-am sculat,
Mi-am strîns bine haina la gît, am prins-o cu un cui
Şi-am luat cămaşa udă, chitită, s-o usuc acolo.
Cînd mă vede tata : „Păi, ce e, bă, cu tine ?“
— Păi, ea plecă la Bălceşti, să tîrguie.
— Şi dacă plecă, ce ?
— Păi, mă dete afară,-ncuie uşa, pînă se-ntoarce.
— Fire-al păcatelor cu muierea ta — aşa o duci tu
acolo ?
Să nu te mai prind că-i mai calci pragul.

Dimineaţa am pus cămaşa la soare, s-a uscat,
Ea a venit după combilizon, dar nu l-am mai dat.

MAMA

Cum să nu fiu bătrînă, mă,
Dacă am apucat trei rînduri de treierat de grîu ?
Cînd eram mică, se treiera cu caii şi cu boii.
Se făcea o arie mare, rotundă. Se cioplea
O arie rotundă. O măsurau — şi-n mijloc
Băteau un par — steájer. Şi-acolo legau doi cai
Şi-i învîrteau, pînă se-nvîrtea frînghia după steájer.
Şi la urmă da-napoi.
Şi iar învîrteau, în partea ailaltă.
Şi la urmă, veneau oamenii cu furcile, îl întorceau aşa
grîul

Şi scuturau — şi paiele de mai aveau spice, le dădeau afară.
Şi treierau ce mai rămînea — şi-ncoló, şi-ncoló.
Şi atunci dădeau toate paiele afară, cu furcile, cu lopeţile.
Strîngeau grîul cu lopeţile la steájer.
Muierile măturau aria. Şi venea vînturăroarea.
Da' mai 'nainte vînturau cu vîntul.
Ce pîine mîncau ei? Numai plesne. Numai bulgări. Caii
Potcoviţi scoteau bulgării pe arie.
Şi la urmă am apucat batoza.
Se băteau cu ea 5—6000 de kilograme pe zi.
Ei, se termină şi batoza şi veniră combinele.
Cu combinele nici că treieri, nici că iei.
Vezi doar grîul aşa-n picioare, şi gata! s-a dus. Nu mai e. La
Anul.
Uite, grîul ni-l luară de-a-n fuga. Nici nu l-am văzut
Prin comună. Am văzut maşinile — şi, gata! asta a fost tot.
Azi-dimineaţă începură seceratul
Şi pînă acum îl şi-ncărcară şi plecară maşinile cu el la bază
Şi gata. Veniră, strînseră paiele, tractoarele-n urmă arară...
Şi aşa mereu, două-trei zile
Şi sîntem gata scuturaţi de grîu.
Se uită oamenii cum se seceră pe moşia lor
Cu indiferenţă, parcă s-ar secera undeva în Bulgaria.
Nu mai vezi seara fum ieşind pe coş,
Că n-au lemne şi fac mîncare pe aragaz.
Au început să pună cartofii pe la poartă — un rînd de cartofi
În drum de-a lungul gardului.

Asta ar fi al treilea rînd de treierat.
Uite, apucai și anul 1960, să văd cum se seceră
Fără să vezi bob de grîu.
— Lasă, mamă, că e bine, nu mai ai grijă
Să mergi să faci oameni pe ajutat, pîinea o iei de la Brutărie.
— Treaba voastră, eu spusei ce știu.
În secerat era, pfu, ce gloată !
Acum nici nu visează că se seceră.
Cu caii se treiera pînă prin 1910, 1915.
Apoi au început să vină vapoarele, mașina de treierat
Şi Constantin Leancă băga toate paiele, să țină vaporul încins.
Multe vede omul cît trăiește și pate, pate.

SE DESPRIMĂVĂREAZĂ

I

S-a luat după carele de uium ale morarului.
Fie că ei, chirigiii ăia, n-au vrut s-o pună în car,
Fie că ea s-o fi sfiit — mergea după car,
Ținîndu-se de loitră. Se făcuse noapte.
Şi dimineața Ion, bărbatu-su, s-a dus și-a-ntrebat
Pe chirigii : „Mă, era după carele noastre,
Dar n-am mai văzut-o de la o vreme".
A plecat bărbatul și-a găsit-o deasupra coastei Racului.
Degerase.

II

Era în vărsatul apelor. O vreme tăioasă, cu zloată.
Se desprimăvărase, totuși frig.

Plecase să tîrguie pentru o pomană de șase luni
A unei fete. Avea o vestuță de lînă mai veche pe ea
Și trecînd la vale, s-o oprit la școală la fata ei
La Marioara, care era la primară, s-o ia pe-a ei,
Că era mai nouă. Ea, desculță, și c-un gîscan la subsioară,
C-au și rîs copiii din clasă, cînd au văzut-o,
Cum ținea gîscanul. Ce să știe ei ce sînt greutățile vieții !
Ion a mers și el pînă la Motoci,
Dar acolo s-a-mbătat la Vijulie și n-a putut să-l mai urnească.
— Ioane, să ne despartă Dumnezeu.
De-ar muri unul din noi, că nu ne mai înțelegem.
Ea nu drăcuia, nu blestema, a zis numai atîta.
Și uite, parcă ar fi presimțit.
Și-a ținut ea așa în flaneluța aia drumul tot, pînă la
Craiova. A vîndut gîscanul, a tîrguit ce-o fi putut și ea
Să ia de-o sută de lei, pentru pomană, și la urmă
Să se-ntoarcă acasă.
Vremea păcătoasă, cum e în martie, aci soare, aci vifor.
S-a ținut tare pînă aproape de sat, aproape treizeci de
Kilometri.
Acolo a luat-o înghețul,
Cum era desculță și doar cu vesta aia subțire, de copil.
A zis că stă o țîră jos, să se mai încălzească,
Să-și mai tragă sufletul. S-a-ncovrigat așa la marginea
Drumului, lîngă un salcîm. Tușea și picioarele erau
Cu opinci de gheață.
Ce inimă o fi avut și oamenii ăia
De nu i-au zis : „Suie-te și dumneata
În car. Te vedem cam rău îmbrăcată,
Cum să te ții dumneata, o femeie,
Cu mîna de loitră și să mergi
Leșinată în urma carului ?
Sau să te învelim c-un sac,

Cu ceva !?“
Nu i-au zis, ea n-a fost de-alea
Obraznice să le ceară —
Și la un moment dat a scăpat
Mîna de pe loitră
Și-a rămas în urmă...

III

Se-ntîmplă pe la noi să meargă oamenii desculți și
iarna —
Adică mergeau mai de mult, cînd erau mai rezistenți,
Dar nici atunci un drum atît de lung.
Cînd te mai duci pe la o vecină, pregeți să te-ncalți
Și-o iei fuga-fuga prin zăpadă.
Odată a văzut-o așa pe Rina, desculță prin nămeți
Și cu tăciuni aprinși în pumni, în spuză,
Se dusese să ia foc de la Gogoșica.
„Gagă Ioană, nu-mi dai și mie un tăciune ?
C-am uitat să-nvelesc focul aseară și mi s-a stins.“
„Ba cum să nu. Vino, fetico, dă-n ce-l iei dumneata ?
O tinichea, o tavă, o sapă veche, n-ai ?“
„Nu, că iau așa-n mînă, că pui mai multă cenușă
Și mișc mîinile și sar tăciunii așa-n sus
Și nu mă ard.“
Asta și-a adus Ioana atunci aminte, cum a zărit-o pe aia,
Ducînd tăciunii în pumni și alergînd desculță prin
zăpadă.
De la tăciunii aceia parc-a-nceput să simtă un fel de
Căldură în oase. Mai visa, se mai trezea, visa în
continuare
Cu ochii deschiși. „Mă, te pomenești că mor aci !
Nu mă tîrîi pînă-n vale, să strig la cineva.“ Mai era o
Palmă de loc. Peste înc-o vreme, îi era tot mai bine,

Mai cald. „Nu se poate, domnule, să mă prăpădesc, sînt
tînără
Și-n putere." A dat să strige și-a văzut un lup.
Ieșise de la coada vîlcelii și adulmeca așa, mufluia.
„Deger și mă mai mănîncă și lupii."
Dihania a venit lîngă ea, zburlită toată, sfrijită și
Lacomă.
S-a oprit la doi pași... „Uite ce cald suflă,
Ce bine suflă lupul..." A privit-o drept în ochi,
Dar blînd și cu înțelegere, nu așa cum cred oamenii
Că sînt fiarele. S-a întors și-a plecat în salturi mari
Peste mejdine. L-a pierdut din vedere, cînd a intrat în
Pădurea Murgașului.
„Nu s-a pomenit la noi om mîncat de lup" — s-a gîndit
Ioana,
Cu părere de rău ca a auzit că dispar lupii,
Nu mai văzuse de mult lupi, acela cine știe cum s-o fi
rătăcit,
Cum a scăpat din bătaia puștii lui Stîngă, pădurarul.
A dat să se scoale și-a văzut că n-o mai ascultă .
Mîini, picioare, e toiegită toată,
„Aoleu, nu mi-a dat în gînd să mă fi prins cu mîinile
De blana lupului, mă tîra naibii pînă aci la nea Bonea.
Ce fac eu acum cu tîrguielile ? Cum rămîne cu pomana de
Poimîine ?
Mamă, ce vis urît avui ! Se făcea
Că..."

IV

„ Dar ăsta e visul mamei, al Bălii,
Țin minte cum l-a povestit cînd eram mică...
Ce, s-au terminat visele, stocul familiei,
Visăm în reluare ?"
Apoi participă la ingroparea unei salbe

De aur, la furca patului —
Şi-şi dă seama că nici asta nu-i o faptă
A ei... Şi, uite, s-a vărsat valea...
Şi apa urcă pînă la ei, pe coastă,
Valea unită cu şuvoiul ududoiului
Şi le iau patul şi dezgroapă salba
Pe care vin jandarmii şi-o ridică,
După aia vine Ion, bărbatu-su,
C-o damigeană de ţuică de la Vîlcea
Şi beau toţi ţuică fiartă şi ei îi e cald
Şi şuvoaiele o mîngîie pe pulpe.

Nu s-a nimerit să treacă nici un car, nimeni,
Sau chiar dacă-ar fi trecut, ce să vezi noaptea, şi pe
Învîrtejirea aia de zăpadă cu gheaţă ?
Ioana s-a simţit din ce în ce mai bine în flanelaşul
Fetiţei ei,
Ca sub o streaşină foarte caldă. Şi parcă începuse să
Se zvînte pămîntul şi să răsară iarba.
„Se desprimăvărează, acum chiar că se desprimăvărează,
Iote simt eu cum mă-nţeapă colţul ierbii aici la tălpi."

Dimineaţa, cînd a dat de ea, era vînătă toată şi
Încovrigată şi cu palmele la gură. Parcă ar fi avut
Tăciuni în palmă şi-ar fi vrut să-şi mai încălzească
Respiraţia.
Om degerat în martie ! Şi nu depate : deasupra satului,
Unde se aud cîinii hămăind şi vitele rumegînd, mieii
behăind !

FÎNTÎNI ÎN MARE

(1982)

SINCRONIZARE

Totul e perfect
Pe pînza acestui secol
Al cinematografului :
Şi imaginea noastră
Şi sonorul.

Numai că de multe ori
Ne facem corect apariţia,
Începem să gesticulăm şi să vorbim omeneşte —
Dar nu se aude nimic.
Cuvintele ţi-au fost expediate pe ecran mai înainte,
Sau au fost la vamă.
Alteori te pomeneşti exprimînd
Replicile interlocutorului,
Care nu se potrivesc pe gura ta,
Îţi vin prea mari ori prea mici.

Cel mai rău este
Cînd glasul începe să ţi se audă
După ce tu ai ieşit demult
Din fascicolul de proiecţie
Al soarelui.

Nu-i nimic.
Sînt cîteva mici defecţiuni
De sincronizare.
Poate vom ajunge, cu vremea,
Să spunem exact ceea ce gîndim
Şi să vorbim
Chiar în timpul vieţii.

UNGHI

Trec pe cer, în formă fixă,
Cocorii,
Sonetele ţăranilor.

SUNETUL

Cel mai aproape de esenţa-i divină
E aerul cînd participă la formarea vorbelor ce, fii,
ne-nfiară.
Niciodată aerul patriei nu e mai al nostru
Ca atunci, cînd, cu tulnice şi munţi, intră în cuvîntul
„ţară".

Vîjîitul lui să-l consumăm cu economie.
Cuvîntul „ţară" să-l păstrăm pentru la urmă,
Cînd ne iese sufletul, să mai avem o alinare.
Aşa rosteau voinicii lui Mircea, în lupta condusă chiar
de el
Care, şi Mircea, s-a numit o dată pentru totdeauna
„Domn a toată ţara" şi aşa mai departe,

Cu împlinirile aduse de Mihai Viteazul,
Care nu și-a spus „Viteazul“ decît hăt tîrziu, cînd
Țeasta îi era la Dealu, iar cinstitul trup
Jucat în copite de cai pe cîmpia Turzii.

Deci o economie de vorbe mari la maximum.
Grijă grozavă pentru aerul ce ne-nconjoară.
Ah, el trebuie să rămînă mereu proaspăt și tare ca
o-nviere,
Pentru că ne-ngăduie sunetele din „țară“.

CONDAMNARE

Fiecare călător, în tramvai,
Seamănă leit cu cel care-a stat înaintea lui
Pe locul acela.

Fie că viteza e prea mare,
Fie că e pămîntul prea mic.

Fiecare are ceafa roasă
De ziarul care se citește în spatele lui.
Simt un ziar în ceafă,
Întrocîndu-se și tăindu-mi cu marginile
Venele.

PERIOADA DE INSTRUCŢIE

Ceea ce-l enerva cel mai tare pe Turbincă, bietul,
Care după ordin fusese înrolat soldat pe viaţă,
Era faptul că de cîte ori apărea vreun nou recrut
Începea perioada de instrucţie,
Obligatorie pentru toată lumea.
Indiferent cine-ar fi
(Acest indiferent cine-ar fi se referea mai ales la
Turbincă).

Se ştie ce înseamnă perioada de instrucţie!
Marşuri kilometrice noaptea prin ploaie,
Tîrîş pe brînci prin tranşee, pline cu noroi,
Întoarceri de pe loc la stînga, în pardon, balegă
(Dar nu-i nici o ruşine, aşa e la instrucţie)
Şi-ntoarceri la dreapta în acelaşi..., pardon, dar aşa era
Ordinul,
Totul culminînd cu inevitabila
Străpungere cu baioneta a manechinului,
Care de cele mai multe ori era chiar Turbincă,
Umplut cu paie.

Povestea cu păcălirea morţii
S-a întîmplat fără-ndoială într-un amăgitor moment de
relaxare
Şi de voie, împrăştierea,
Pentru că altfel, bietul, ar fi rămas bucuros în coşciug,
Să-şi mai odihnească cele ciolane rupte de oboseală
Un an, doi, o veşnicie,
Pînă va trece veşnica perioadă de instrucţie.

NOR

Mă dor genunchii, piept, rărunchi.
Văzută viața din ăst unghi
În loc de viață ai rărunchi
Şi-n loc de casă stai genunchi.

SEMNAL DE ALARMĂ

Întrucît situaţia este aşa cum este,
Aş putea spune chiar disperată,
Dar nu-mi place să fac paradă de vorbe mari,
Cînd accidentele te pîndesc la fiece pas,
Mă refer la cele din gîndire —
Oricînd ești în pericol de-a călca alături —
Şi la altele,
Mi-am perfecţionat un sistem de alarmă.

E instalat la granița
Dintre vis și realitate,
Dintre somn și veghe,
Dintre somn de veci și insomnie cronică,
Agăţat de-o leghe de veghe.
Şi se poate trage și cu dinţii
Admițînd prin absurd c-ai avea mîinile prinse.

E atît de perfecționat,
Încît înregistrează de la distanţă
Atît pericolele mari — să zicem atomice,

Cît și cele mici — minipericolele,
Pericolele de buzunar.
Și, cum le înregistrăm, se și pune în funcțiune...
Propriu-zis funcționează tot timpul.
Sună, domnule, sună
De la cinci dimineața la cinci dimineața.
Sistem de alarmă non-stop.

Singurul defect este că fiind
Inventat de mine,
Nu-l aud decît eu,
Dar pentru mine sună dat la maximum,
Trebuie să-l ascult cu gura întredeschisă,
Ca să nu mă asurzească.

Bun sistemul propriu de alarmă,
Dar nu mă pot ține numai de el.
Îl ascult cît îl ascult,
Mă îngrozesc cît mă îngrozesc,
De situația care este așa cum este...

Scărpinîndu-mă în cap, mă mai îngrozesc suplimentar
Și-mi văd de ale mele.

CONCURS...

Unu, doi, trei...
Începe concursul de hibernare.
Închideți-vă fiecare în vizuina lui
Să vedem care hibernează mai mult.

Cunoașteți regulile concursului :
N-ai voie să te miști,
N-ai voie să visezi,
N-ai voie să gîndești.
Cel care e prins gîndind
Este scos din joc și nu ne mai interesează.

Numai laba poți să ți-o sugi
Ca pe o pipă
Care te stimulează în înțelegerea adîncă
A fenomenului.

Eu am noroc că am nimerit lîngă un urs
Și cînd mă voi sătura de propria-mi labă,
I-o voi trece lui,
Luînd-o pe-a sa,
Care întîmplător intră în baremul de labe
Admise.

Și cu toate că faraonul Keops
Are un avans de cîteva milenii,
Sper să-l depășesc chiar și pe el
Printr-un sprint formidabil,
Faimosul nostru sprint
În domeniul hibernării.

ZIDIREA ÎN DRAGOSTE

Vino,-nsetați de curgerea eternă,
Să ne-adăpăm din jgheab de stalacmită

Şi peştera, sorbind, să ne înghită,
Pecetluind intrarea în cavernă.

Un rege-ndrăgostit de-o Sulamită,
Din muntele de marmoră, o pernă
Cioplind, pentru o dragoste eternă,
Cînd lumea toată-i numai dinamită.

Afară este viscol şi e ură —
Îmbrăţişaţi cresc ţurţurii în plete
Timpul s-a-ntros cu faţa la perete

Şi pîn' la viitoarea picătură —
Un secol e şi tu îmi dai o gură
Ce ţine şi de moarte şi de sete.

PLOUĂ ŞI ŢIN ÎN BRAŢE MAREA

Plouă şi ţin în braţe marea,
Cu legănarea ei de dor şi ură,
Se umflă-o pînză-n orice picătură
Şi, respirînd, le înteţesc mişcarea.

Venind cu fulgerele, prin spărtură,
Norii de zinc îmi pun pe frunte sarea,
S-o logodească-n cute cu sudoarea :
Lichida, nepătrunsa mea armură.

Şi arca nu e gata... Du-mă, du-mă,

Val călător, spre muntele ce-afumă
Un ciob de cer, cît frunza unui plop.

Simt ameţeala globului de humă
În disperarea fiecărui strop...
Plouă şi e întîiul meu potop.

ARISTOTEL

Fire şi noduri cîte, pîn' la el,
Din caierul gîndirii eleate,
Le-au tors atîtea minţi străluminate,
Ghem le făcu, din nou, Aristotel.

Lui Alexandru-i dă să zvîrle ghemul
Prin Asia, departe, pîn' la Gange,
Dar Grecia învinsă e de goange,
Inoculînd sub silogism blestemul.

O clipă l-a-ncercat atunci deruta,
A plîns ce-a plîns pe Noul Organon,
Ci, ca Socrate, nu sorbi cucuta :

Mai ai de scris, bătrîne histrion !
De-atunci ne tot trimite cărţi pe ruta :
Alexandria, Sparta, Babilon.

MAREA STRĂVEZIME

Lîngă Ceahlău ar trebui, la greu,
Să-ți rezimi funtea de cuvîntul dor,
Cînd ceru-l sorbi din pumni, tremurător,
Și-ți toarnă stele-n suflet Dumnezeu.

Cu piatra solidar te simți, pe rînd,
Uraniu, calcar, aur și siliciu.
Și pentru-o clipă — ca suprem capriciu —
Ești gîndul însuși care-ți dă prin gînd.

Orbita zării naște flori de-abis.
Voind să pipăi marea străvezime,
Te prinzi într-un potir cu-albastru vis.

Și-n tremurarea fragedei tulpine
Te iscălești pe cerul interzis
Și ca Icar te prăbușești în tine.

ERUDIȚIE

Citesc și eu,
Așa cum găina simte din cînd în cînd
Nevoia
Să mănînce coji de ouă.

O, desueţii mei prieteni,
Homer, Dante, Balzac,
Şi cum ziceaţi că vă mai cheamă !
A fost consumat la timp
Tot sensul cărţilor voastre,
Pe care le găsesc
Aruncate prin curte.

Numai în cojile lor
A rămas întreg
Un gust bun de calcar,
Ce mai poate fi folosit
Cît de cît.

IOV

Iov stătea pe grămada lui de gunoi,
Plin de bube,
Mai multe bube decît gunoi,
Dar şi destul gunoi,
Că-şi alesese cea mai mare grămăjoară
Şi, pe măsură ce el putrezea, creştea
Cu cîte-un lat de palmă movila.
Se vedea de departe Iov, putrezind, plin de bube,
Lumea venea la el
Şi-l întreba ce-l doare ?
Care e buba ?
Care e buba — îngîna şi Iov, năuc,
Şi toţi îşi frămîntau mintea, care mai de care,
Să-l lecuiască pe bietul Iov, vedeau cît de mult suferă
Dar se tot întrebau : care să fie buba ?

— Unde e buba ? Care e buba ? Care să fie buba ?
Îngîna și Iov năuc, pe grămada lui.

Și de sus îi răspundea ecoul
Sau Dumnezeu :
Care e buba ?

FÎNTÎNI ÎN MARE

Oricîtă apă, tot nu-i de-ajuns.
Viclenia vieții mai cere un strop.
Cu plumbul de glezne, scobim sub talaz,
Aplecați pe cazmale, scăpăm în potop.

Cu trupul fîntîni de sudoare-n adînc,
O proră-necată ni-i fruntea, durută.
Spre miezul de gheizer săpăm, gîfîind.
Pe val stele saltă, ca dopuri de plută.

Pentru arhitectura pămîntului viu,
Oricîte ciuturi ar fi în el,
Nevoie-i, pe ochiul de apă visat,
Să facem din trupuri rotund de inel.

Oricîtă apă, tot nu-i de ajuns.
Să plouă, să tune, zăgazuri rupînd,
O sete ne poartă spre norul captiv,
Două umbre în mare s-afundă cîntînd.

Iubito, sub cerul speranţei înalt,
Doar dragostea noastră
Mai cată izvoare.
Fiecare sapă cu celălalt.
Fiecare — o cumpănă-n mare.

ISCĂLITURA

Vedea cu o lampă așezată pe pervazul casei pustii,
Casa în care locuise.
Pipăia cu ajutorul vîntului,
Care atingea ușor
Toate lucrurile pe care pusese el mîna.
Auzea cu greul pămîntului
(Acum nu mai era greu),
Inima îi bătea într-o pasăre
Pe cer.

Sînt destul de vast!
A exclamat mulțumit

Și glasul său a făcut cercuri pe ape,
Ca o iscălitură indescifrabilă.

VORBIM DESPRE VREME

Am terminat toate subiectele,
Să vorbim acum despre vreme,
Fiecare dintre noi știe să spună ceva
Despre vreme.

Eu, ca să deschid vorba,
Voi fi de părere c-o să plouă,
C-am visat un nour mare
În jurul frunții mele,
Care pe mine întotdeauna m-a plouat,
Udîndu-mi gîndurile pînă la piele.

Cineva
Să mă contrazică, susținînd o vreme bună.
Că în următoarele trei secole
Cerul o să fie atît de senin,
Încît ne vom vedea unii pe alții,
Fără să mai fie nevoie de focuri de artificii,
Așa să spună.

Altul să ne vorbească despre o frunză veștedă,
Care zboară prin fața copacilor goi
Și nici unul n-o poate reține —
Mîine va trece pe strada noastră,
Să ieșim în balcoane
S-o vedem și noi.

Și uite-așa se poate-nchega o discuție,
O să ne contrazicem și-o să vorbim atît de tare,
Greierii din noi să fugă-ngroziți.

Totul e să nu coboare tăcerea-ntre noi,
Totul e să fim fericiți.

INDICELE ALFABETIC AL POEZIILOR

DUPĂ TITLU

H

I

Î

J

L

M

S

Ş

T

U

V

CUPRINS

MOARTEA CEASULUI (1966)

TINEREŢEA LUI DON QUIJOTE (1968)

TUŞIŢI (1970)

O ARIPĂ ȘI-UN PICTOR (1970)

SUFLETE, BUN LA TOATE (1972)

ASTFEL (1973)

NORII (1975)

DESCÎNTOTECA (1976)

SĂRBĂTORI ITINERANTE (1978)

LA LILIECI, vol. I, vol. II, vol. III (1973, 1977, 1980)

FÎNTÎNI ÎN MARE (1982)

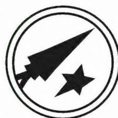
Scanare și prelucrare digitală

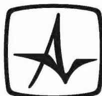
de

Anonim

și

CAT Graur

Antwerpen

2025

